

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
Lietā Nr. 2011-11-01
2012. gada 3. janvārī

*Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas
priekšsēdētājs Gunārs Kūtris.*

G. Kūtris: Sākam tiesas sēdi. Šodien, 2012. gada 4. janvārī tiks izskatīta lieta Nr. 2011-11-01 „Par likuma „Par valsts budžetu 2011. gadam” apakšprogrammas 23.00.00 atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam”.

Lieta tiks izskatītā šādā sastāvā: tiesnesis Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis, Sanita Osipova, tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesas sēdes sekretārs Arnis Žugans.

Lietas dalībnieki. Skatos, ka ir ieradušies. Tātad Saeimas pārstāvis – Saeimas Juridiskā biroja vadītājs Gunārs Kusiņš. Jūsu pilnvara ir šeit uz vietas, paldies. Un Pieteikuma iesniedzēja pārstāvis – advokāts Eduards Ikvilds, arī pilnvara ir uz vietas.

Tātad lietas dalībnieki ir ieradušies un lietā ir iesaistītas personas: pieaicinātās personas – Satiksmes ministrijas pārstāvji ir ieradušies? Tātad Liene Priedīte-Kancēviča. Uzdriest, lūdzu, personas dokumentu! Pilnvaru jūs iesniedzāt. Ir pieteikti vēl divi Satiksmes ministrijas pārstāvji – Imants Kaupe un Ģirts Augstkalns. Es vienlaicīgi arī informēju, ka, ievērojot Satversmes tiesas praksi un arī likumā rakstīto, mēs esam aicinājuši vienu ministrijas pārstāvi, pārējie jums var palīdzēt “grūtā brīdī”.

Finanšu ministrijas pārstāvis ir ieradies? Ilonda Stepanova, ja? Pilnvara.

Tieslietu ministrijas pārstāve – Laila Medina. Pilnvara ir, tikai dokumenti, paldies. Ministru kabineta pārstāvis – Mārtiņš Brencis.

Un Saeimas Budžeta un finanšu komisijas pārstāvis – komisijas vadītājs Jānis Reirs, paldies.

Tātad pieaicinātās personas arī visas ir ieradušās un ar pilnvarām un dokumentiem.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

E. Ikvilds: Nav.

G. Kūtris: Paldies. Saeimas pārstāvim?

G. Kusiņš: Nav.

G. Kūtris: Saeimas pārstāvim arī nav. Paldies.

Tātad mēs varam pāriet pie lietas izskatīšanas pēc būtības. Vispirms tiek nolasīts tiesneša ziņojums. Lūdzu, tiesnese Krūma.

K. Krūma: Tiesneša ziņojums. 2011. gada 9. maijā pēc pieteikuma, ko iesnieguši divdesmit 10. Saeimas deputāti – Ainārs Šlesers, Edgars Zalāns, Sergejs Dolgopolovs, Ivans Rībakovs, Artūrs Rubiks, Ņikita Ņikiforovs, Valērijs Kravcovs, Aleksejs Burunovs, Jānis Tutins, Vladimirs Nikonovs, Aleksejs Holostovs, Dmitrijs Rodionovs, Imants Jānis Bekešs, Andris Šķēle, Māris Kučinskis, Guntis Ulmanis, Juris Silovs, Nikolajs Kabanovs, Valentīns Grigorjevs un Igors Meļņikovs – Satversmes tiesā tika ierosināta lieta Nr. 2011-11-01 „Par likuma „Par valsts budžetu 2011. gadam” apakšprogrammas 23.00.00 atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam”.

Latvijas Republikas Saeimas atbildes rakstu Satversmes tiesa saņēma 2011. gada 14. jūlijā.

Lietas sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīti paskaidrojumi un dokumenti no Saeimas, Pieteikuma iesniedzēja, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas, Ministru kabineta, Finanšu ministrijas un Satiksmes ministrijas.

Minētās institūcijas atbildes ir iesniegušas. Saņemtās atbildes kopā ar papildus iesniegtajiem dokumentiem pievienotas lietai.

Bez tam lietai pievienoti arī citi lietas izskatīšanai nepieciešamie materiāli.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2011. gada 6. oktobrī.

Par pieaicinātajām personām lietā atzītas: Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija, Ministru kabinets, Finanšu ministrija, Tieslietu ministrija un Satiksmes ministrija.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi rakstiski paziņots 2011. gada 21. oktobrī.

Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 2011. gada 21. oktobrī Nr. 167.

Ar visiem lietas materiāliem iepazinies Saeimas Prezidija pilnvarotais pārstāvis Jānis Pleps.

G. Kūtris: Paldies. Vai tiesnešiem būtu kādi jautājumi? Paldies. Varam pāriet pie nākamā kārtības jautājuma. Un vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēja pārstāvim lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam. Vienlaicīgi arī es jūs informēju un atgādinu, ka runa nedrīkst pārsniegt 30 minūtes. Lūdzu!

E. Ikvilds: Es centīšos iekļauties īsākā laikā.

Par lietas faktiskiem apstākļiem. 2010. gada 20. decembrī Saeima pieņēma likumu par valsts budžetu 2011. gadam, kurā Valsts autoceļu programmai piešķirtais resursu daudzums bija ievērojami mazāks nekā to paredzēja likums “Par autoceļiem”. Un, proti, 12. panta ceturta daļa.

Likuma “Par valsts budžeta 2011. gadam” ceturtais pielikums “Valsts pamatbudžeta ieņēmumu un izdevumu atšifrējums pa programmām un apakšprogrammām” noteic, ka Valsts autoceļu fondam, programmas kods 23.00.00, tiek piešķirti resursi izdevumu segšanai 80 miljoni 675 tūkstoši 980 latu apmērā. Šādu summu veidoja dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, vispārējā kārtībā sadalāma dotācija no vispārējiem ieņēmumiem. Un ieņēmumi un maksas pakalpojumi, citi paši ieņēmumi... Sadalījums bija tāds, kad vispārējie ieņēmumi veidoja 80 miljonus 481 tūkstoti 980 latus, savukārt pašu ieņēmumi un no pakalpojumiem – 194 tūkstošus latu.

Valsts autoceļu fondam pagājušajā gadā tika piešķirti resursi segšanai minēto 80 miljonu 675 tūkstošu 980 latu apmērā, lai gan šai summai saskaņā ar prognozēm, kuras bija sagatavotas brīdī, kad pieņēma likumu “Par valsts budžetu 2011. gadam”, ieņēmumi no akcīzes nodokļa un naftas produktiem, bija jābūt 220 miljoni 200 tūkstoš latu apmērā.

Saeimas deputāti, nu jau iepriekšējā sasaukuma Saeimas deputāti, iesniedza pieteikumu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 16. panta pirmo punktu, 17. panta pirmās daļas trešo punktu un lūdza ierosināt lietu par likuma „Par valsts budžetu 2011. gadam” atbilstību Satversmei, apstrīdot, konkrēti, Budžeta likuma apakšprogrammas 23.00.00 atbilstību Satversmes 1. un Satversmes 105. pantam. Saeimas deputāti uzskatīja, ka tiesību norma, kas tiek apstrīdēta, ir pretrunā ar Satversmes 1. pantā paredzētam un Satversmes 1. panta izrietošam tiesiskās palāvēības un likumības, tiesiskuma principam. Un 105. pantā nostiprinātām personu tiesībām uz īpašumu.

Lai taupītu gan tiesas laiku, gan arī pieaicināto personu laiku, gan arī Saeimas pārstāvja laiku, es centīšos ļoti konspektīvi sniegt paskaidrojumus jau, kas bija pēc tam sniegti, kad gan pagājušā gada 18. aprīlī papildus informāciju sniedza, atbildot uz Satversmes

tiesas jautājumiem, Saeimas deputātu pārstāvis, gan arī pagājušā gada 1. septembrī līdzīgi papildus jautājumi tika sniegti. Es uzskatu, kad pietiekami informācija jau rakstiski ir sniegta.

Es vēlētos pievērst ... tiem aspektiem, kas ir šai laikā kopš pagājušā gada 1. septembra jauni radušies, un varbūt kaut kādus atsevišķus akcentus izcelt, analizēt, lai būtu vieglāk saprotama šī lietas būtība. Iepazīstoties ar lietu, man personīgi kā juristam neradās daudz jautājumu par tās pamatproblēmu, proti, kad, pieņemot likumu, likumdevējs ir pārkāpis to kārtību, ko pats sev ir noteicis saskaņā ar Saeimas ... 21. pantu. Respektīvi, tie ir šie kārtības noteikumi, kas paredzēti Kārtības rullī, proti, ka Satvers... Saeimas kārtības ruļļa 87. panta prim nosacījumi, gan sa... Saeimas kārtības ruļļa 111. pantā.

Izskatot šo lietu, mums rodas pamatproblēma par prasību būtību, jo šobrīd jau ir 2012. gada 4. janvāris, budžeta gads ir noslēdzies un, patiesībā, neatkarīgi no tā, kā, izskatot šo lietu, Satversmes tiesa secinās – vai atbilst, vai neatbilst apstrīdētā tiesību norma Satversmes 1. pantam – reāli kaut kādas materiāla rakstura sekas neiestāsies, jo budžeta gads ir noslēdzies. Tie resursi, kas nebija izlietoti un kuriem bija jābūt paredzētiem izlietot autoceļu uzturēšanai, vairs nebūs izlietojami ne pagājušajā gadā, ne arī tiks pārcelti uz nākamo gadu kā resursus, kuri tika paredzēti ieguldīt Latvijas Republikas autoceļu infrastruktūrā.

Tad šī lietas būtība, lai mēs varētu panākt tādu novēlotu taisnīgumu, izskatot lietu, nu, jau vairāk kā gadu pēc budžeta likuma pieņemšanas, tomēr nākotnē, lai precīzāk, skaidrāk parādītu to risinājumu, kā likumdevējam jārikojas, kad steigā tiek sagatavoti likumi, kad steigā tiek pieņemti gan valsts budžeta likuma projekts, gan arī ē... netiek, nu, konkrētajā gadījumā grozītas speciālās tiesību normas, proti, likums “Par autoceļiem”.

Lietas būtība ir kāda? Jau no pašiem valsts atjaunošanas pirmsākumiem – ...92. gada 11. martā – tā laika likumdevēja institūcija – Augstākā padome – pieņēma likumu “Par autoceļiem”. Viens no uzdevumiem, konkrēti šī likuma, bija nodrošināt sabiedrības interesēm, tās sabiedrības locekļu interesēm un, konkrēti, arī pakalpojuma saņēmējam, transportlīdzekļa lietotājam, interesēm atbilstošu, kvalitātes autoceļu infrastruktūru, tās pārvaldi, aizsardzību un nākotnē – arī attīstību. Likumdevējs jau 1992. gadā, tas ir, gandrīz jau divi desmit pagājuši gadi, posms, izvēlējās tādu risinājumu, kad sasaitīt ē... personas, tieši šīs infrastruktūras lietotāju maksājumu ar to resursu apjomu, kas tiks nākotnē izmantots gan infrastruktūras apsaimniekošanā, gan arī tālākā attīstībā, atjaunotnē.

Šī prakse tajā laikā nebija tāda, nu, vispārārtīta, bija novatoriska, ja, bet viņa attaisnoja savu pamatojumu, viņa arī bija pārņemta no citu valstu prakses, jo tas nodrošināja pārredzamu, stabilu šīs transporta nozares vadāmību, attīstību, stratēģijas plānošanu. Tas ir, no vienas puses.

No otras puses, transporta līdzekļa lietotāji varēja paļauties, kad viņu veiktās iemaksas, gan, kas ir ik gadus veiktas, kā nodevas maksājumi, gan arī kā atskaitījumi no degvielas, respektīvi, no akcīzes nodokļa par naftas produktiem... Ka šī naudas masa tiks ieguldīta tieši tās infrastruktūras attīstībā, apsaimniekošanā, plānošanā, attīstībā. Un šeit netiek skartas to personu intereses, kuras faktiski nav ne transportlīdzekļu lietotāji, ne arī īpašnieki. Un tas ir saprātīgs risinājums, lai nebūtu kā viens no netiešajiem nodokļiem, akcijas nodoklis negultos tā maksājuma uz personu pleciem, uz viņu makiem, kas faktiski nav tiešā veidā iesaistīti transportlīdzekļu apsaimniekošanā un lietošanā.

Par akcīzes nodokli jāsaprot, tas sākotnējais risinājums ...92. gadā, nu, ļāva lielu rīcības brīvību Latvijas likumdevējam. Pēc tam Latvija jau 90. gadu otrajā pusē, ciešāk integrējoties Eiropas ekonomiskā zonā, noslēdzot sadarbības līgumu, Asociācijas līgumu ar Eiropas Kopieniem, ja, jau vairāk tika integrētas tās prasības, tās normas, kas ir universālas Eiropas ekonomiskajā telpā.

Tomēr es šīs lietas izskatīšanas laikā gribu izcelt, lūk, ko. Ka nav pareizi uzskatīt, ka šobrīd, nu, respektīvi, apstrīdētās tiesību normas tikai aizskar Latvijas nodokļu maksātāju, proti, Latvijas rezidenta intereses. Viena no brīvībām, kuras pastāv Eiropas Savienībā, ir personas brīva pārvietošanās iespēju nodrošināšanu. Un otrs ir arī brīva kapitāla preču pakalpojumu plūsma. Jāatzīst, ka pēdējo divu, trīs gadu laikā vairākkārtīgi bija izteikti aizrādījumi gan no nevalstisko organizāciju puses, gan starptautisko pārvadātāju puses, kad Latvija nepienācīgā veidā nodrošina savas infrastruktūras kvalitāti, kas rada zaudējumus, tieši zaudējumus šīm pārvadātāju organizācijām un ka savā ziņā, ka tas no Latvijas nodokļu maksātāju puses, no Latvijas valsts puses nav godīgi, un ... pat diskriminējoši attiecībā pret citām valstīm, kuras savā teritorijā spēj attīstīt, nodrošināt, izveidot un uzturēt pienācīgā kvalitātē šo transporta infrastruktūru.

Un, es uzskatu, ka šīs lietas izskatīšanas gaitā tomēr arī jāizvērtē Latvijas spējas pienācīgā veidā līdzdarboties Eiropas Savienībā kā pilntiesīgai dalībvalstij. Ja mēs ilgstoši nepietiekamā veidā uzturēsim, attīstīsim, pilnveidosim savu ceļu infrastruktūru, mēs nespējam būt līdzvērtīgi, līdztiesīgi, uzticami partneri arī citām dalībvalstīm.

Citā tiesas procesā es jau, Satversmes tiesas procesā, atsaucos uz vienu no avotiem – Ādamu Smitu, kas 18. gadsimta, nu, bei... beigu posmā savā darbā pamatoja, kādi ir valsts uzdevumi tirgus darba dalīšanā. Pēdējā laikā, it īpaši, pēdējo divu mēnešu laikā, no valsts amatpersonu puses parādās ļoti interesanta ..., bet doktrināri nepamatoti izteikumi par valsts uzdevumu mūsdienu sabiedrībā. Parādās tādi izteikumi, ka neolīberālā ekonomikā, faktiski, valsts vairs nekādā veidā nepiedalās, ka personas pašas ir atbildīgas par tiem pakalpojumiem, ko viņas vēlas sabiedriskās interesēs izmantot, un valsts uzdevums, faktiski, aprobežojas tikai kā regulēt satiksmi uz ceļa.

Tomēr Ādams Smits izcēla, ka viena no tre... trešo, bet diezgan būtisku valsts pasākumu – būvēt, uzturēt noteiktās sabiedriskās celtnes, kā arī institūcijas, kas nekādā gadījumā nevar kalpot atsevišķa indivīda vai nelielas indivīdu grupas interesēs, jo peļņa, ko indivīds vai indivīdu grupas šādā darbā varētu gūt, nekad nesegtu attiecīgos izdevumus.

Kāpēc es izčeļo šito doktrināro avotu. Kad, iepazīstoties ar lietas materiāliem, man neradās pārlicība, kad valsts institūcijas, tās institūcijas, kuras norūpējušās par ekonomisko krīzi, domātu šajā gadījumā nevis par savām, konkrēti, resoriskām interesēm, par tiem uzdevumiem, kas bija īstermiņa paredzēti ceturksnī, pusgadā vai gada griezumā, bet, skatītos nākotnē, kā Latvijā, kā sabiedrība var attīstīties tieši brīvās ekonomikas apstākļos. Nenoliedzami, ka viens no valsts, mūsdienu sabiedrības apstākļos, pienākumiem ir nodrošināt iespēju nodarboties ar uzņēmējdarbību, radīt jaunas vērtības un baudīt iespēju cilvēkiem šos pakalpojumus saņemt. Nu, nav jēgas, es atvainojos, attīstīt, būvēt jaunas skolas, augstskolas, sporta zāles, ja personas fiziski nevar nokļūt vai viņas nevar nokļūt tādā veidā, ka viņas droši brauc pa ceļu. Šis ceļa segums, piemēram, atbilst noteiktām standarta prasībām ziemā, viņš ir nokaisīts ar attiecīgiem līdzekļiem, ja, un, diemžēl, kā pavisam nesen, vēl nepagāja nedēļa, cilvēki iet bojā tāpēc, ka ceļa kvalitāte, ceļa plānošana, ceļa uzturēšana nav atbilstoša standarta prasībām.

Es gribētu arī atsaukties uz bijušās Eiropas komisāra budžeta un plānošanas jautājumos Daļas Grībauskaiti ... Viņa minēja, vērtējot nodokļu sistēmas attīstību, kad nodoklis, katrs nodoklis ietver sevī kaut kādu konkrētu mērķi, kāpēc viņš ir radīts, kāpēc viņš pastāv. Pats par sevi nodoklis bez jebkāda uzdevuma nav pamatojams. Likuma "Par autoceļiem" 12. panta ceturtnā daļā bija paredzēts sākotnēji, tas ir, 2005. gada 20. oktobra grozījumiem, ka Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais finansējums nedrīkst būt mazāks kā iepriekšējā gadā. Tas nozīmē – jau iestrādāts mehānisms, ka transporta infrastruktūra ar katru gadu, nu, ja ne attīstās, tad nav iespējams tāds straujš kritums, lai pasliktinātos pieejamo pakalpojumu kvalitāte.

Pēc tam sekoja grozījumi. Grozījumu mērķis bija radīt paļāvību personām, kad laika gaitā pieaugs resursu apjoms proporcionāli viņu veiktajām iemaksām un, proti, likumdevējs radīja tādu normu, es citēju, kā 12. panta ceturtnā daļa: "Valsts budžeta līdzekļus ... autoceļu fonda programmai piešķir saskaņā ar valsts budžeta likumu kārtējam gadam. Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais gadskārtējā gadā finansējums nedrīkst būt, pirmkārt, mazāks par valsts plānotajiem budžeta ieņēmumiem no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas, otrkārt, nedrīkst būt mazāks par 80 procentiem no plānotajiem valsts budžeta ieņēmumiem no akcīzes nodokļa naftas produktiem, kā arī nedrīkst būt mazāks par iepriekšējā gadā piešķirto finansējumu."

Tā ir tā norma, kas būtu spēkā tajā brīdī, kad tika pieņemta apstrīdētā tiesību norma. Jāatzīst, ka likumdevējs rīkojās saprātīgi un, pieņemot šo normu, par proporcionālu finansējumu Valsts autoceļu fonda programmas finansēšanai paredzēja pakāpenisku šo resursu pieaugumu. Respektīvi, sasaisti no iemaksām valsts budžetā par akcīzes nodokli naftas produktiem. 2007. gadā tas apmērs bija proporcionāli 65 procenti, 2008. gadā – 70 procenti un 2009. gadā – 75 procenti.

Protams, mēs nevaram abstrahēties no reālās finanšu situācijas gan Latvijas valstī, gan apkārtējos tirgos, kas mums valda. Un skaidrs, ka finanšu resursu līdzekļu trūkums savā ziņā arī ierobežoja virkni valsts uzņemto saistību izpildi. Tomēr es nevarētu piekrist tai argumentācijai, kas arī šajā lietā no Saeimas puses tiek ... adresēti, ka, lūk, vienīgais avots, kas, nu, varēja būt un tika arī izmantots, lai stabilizētu valsts ekonomisko stāvokli, budžeta līdzsvaru, samazinātu izdevumu apmēru un, palielinot iemaksas no naftas produktiem, akcīzes apmēru vispārējā dotācijā, tad līdz ar to tas ir cieši saistīts ar krīzi.

Redziet, ja mazāk izmantotu transporta līdzekļus, un tas arī fakts ir konstatējams, ka tomēr mazāk bija jau ar 2009. gadu, cilvēki izvēlējās – viņi maksās to nodevu vai nemaksās par transportlīdzekli. Ja cilvēki mazāk izmantoja transportlīdzekļus, to mēs varam vērot arī Rīgas ielās, ka vairs nav tik lieli sastrēgumi kā pirms diviem, trim gadiem bija, kad faktiski jau pēcpusdienā no pulksten trijiem nevarēja izbraukt no Rīgas pāri tiltiem. Tomēr mazāk tad cilvēki izmanto transportlīdzekļus. Bet šeit jau tā budžeta veidošana tieši ar mērķi Valsts autoceļu fonda programmai ir radīt proporcionālas iemaksas, ja mazinās kopējais apjoms, tad arī attiecīgi samazinās iemaksas Valsts autoceļu fondā. Šeit jau pilnīgi pretēji likumdevējs rīkojās. Tai brīdī, kad Saeimas deputāti iesniedza pieteikumu tie... tās iemaksas, ja likumdevējs būtu atbilstoši likumam, proti, ceturtnajai daļai atbalstījis piešķirto līdzekļu apjomu – tie ir 220 miljoni 200 tūkstoši – tas ir trīs reizes vairāk finansējums pagājušajā gadā būtu piešķirts no akcīzes nodokļa, atbilstoši tā laika spēkā esošam likumam nekā reāli tika izmantots autoceļu infrastruktūras uzturēšanai.

Saeimas deputāti uzskata, kad tieši paša likuma pieņemšanas procesā bija virkne pārkāpumu. Tas ir ļoti smalki aprakstīts jau pašā pieteikumā. Bez tam sniegta atbilde. Es gribētu vienkārši izcelt, lūk, ko, kad Satversmes 1. pants nodrošina demokrātiskas Latvijas valsts pastāvēšanu. Mūsdienu sabiedrībā demokrātija nav iedomājama bez valsts institūciju tās kārtības ievērošanas, ko viņas paša ir radījušas, ja. Un virkne Satversmes tiesas spriedumos, konkrēti Satversmes tiesas spriedums "Par Saeimas 1999. gada 29. aprīļa lēmumu par Telekomunikāciju tarifu padomi 1. punkta un 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 57. pantam un citiem likumiem" paredz, ka likumības princips nosaka personas tiesības, ir jāievēro arī pašam likumdevējam. Personai, kuru rokās nodota likumdošanas vara, pēc tam, kad tās noteiktā kārtībā sapulcējušās un radījušas likumu, pašas tiek pakļautas šo likumu darbībai.

Pēc tam jau Satversmes tiesa citos spriedumos, piemēram, 2002. gada 21. janvāra spriedumā "Par Ministru kabineta 2001. gada 27. februāra noteikumu Nr. 92 atbilstību Satversmes 1. pantam" ir atzīts, ka likumības principu valsts institūcijas ievēro tajās

pilnvarās, kas viņām ir piešķirtas. Šī brīža situācija ir ļoti īpatnēja, kad, pieņemot 2011. gada budžetu, 2010. gadā Saeima kaut kādu apsvērumu dēļ atteicās ievērot Saeimas kārtības ruļļa 87.¹ panta pirmajā daļā paredzēto kārtību, kā apspriež budžeta likumu paketi. Proti, 97.¹ panta pirmās daļas pirmais punkts paredz, ka sākotnēji tiek apspriesti ar budžetu saistītie likumi un pēc tam tikai seko debates un likumprojekta par valsts budžetu apspriešana.

Šajā gadījumā likumdevējs nav grozījis, pieņemot 2011. gada budžetu, likuma "Par autoceļiem" 12. panta ceturto daļu. Respektīvi, tā norma, kas paredzēja 80 procentu apmērā ieskaitījumus par akcīzes, par naftas produktiem, viņa bija spēkā. Savukārt, jau pats likums, budžeta likums, un ceturtnā pielikumā programma 23.00.00 jau paredzēja pilnīgi citus līdzekļu apjomus, kas noteikti Valsts autoceļu programmas uzturēšanai, tās īstenošanai. Šeit trūkst konsekvences, un likumdevējam – tā uzskata Saeimas deputāti, iesniedzot pieteikumu, – bija jāievēro Saeimas kārtības ruļļa 111. panta otrā daļa. Proti, ja, pieņemot likumprojektu, rodas pretrunas ar spēkā esošiem likumiem, Saeimai jānosaka, ka jaunais likums, vai, ka atsevišķas tā daļas stāsies spēkā vienlaikus ar grozījumiem spēkā esošajos likumos. Pats likumdevējs radīja tādu situāciju, ka ir pretrunas starp diviem normatīviem aktiem, kas faktiski, nu, noved pie tā stāvokļa, ka tiek aizskartas personu tiesības.

Pieteikumā arī ir analizēti no Satversmes 1. panta izrietošā tiesiskās paļāvības principa pārkāpumi. Šeit ir ļoti būtiski jāizceļ kāds moments, ja? Kad personas, kuras izmanto transporta pakalpojumus, tā ir īpaša personu kategorija. Protams, mēs varētu atzīt, kā arī ir līdz šim ir bijis, kad likums stājās spēkā 1. janvārī. Un nekas jau traģisks ar 1. janvāri nav noticis un, un, un, ja personai kaut kas nepatīk, viņa var nelietot transporta līdzekli, visu atlikušo gadu nemaksāt transporta līdzekļa nodevu, bet likumdevējs šajā gadījumā neparedz alternatīvus risinājumus. Jo ne visi cilvēki, ne visas personu grupas, kuru intereses tiek aizskartas, viņām ir kaut kādas iespējas izvēlēties sev citu, lētāku pieejamu pārvietošanās formu un drošāku dzīves veidu.

Šis gads, ja mēs tā pavērojam, ārpusē uz ielas ir īpatnējs, kad faktiski ziemas nav, ir rudens stāvoklis. Valsts budžetā tiek ietaupīti diezgan lieli resursi un, es ceru, ka viņi tiks saprātīgi arī izmantoti. Bet pagājušais gads, ja mēs atceramies, bija radījis lielus zaudējumus, jo bija tādi klimatiskie apstākļi, kas prasīja diezgan lielu darba ieguldījumu atbildīgajiem dienestiem. Un, ja šie finanšu resursi būtu lielākā apjomā pieejami, varētu nodrošināt kvalitatīvākus pakalpojumus iedzīvotājiem. Mazāk piešķirot resursus, valsts nepienācīgi pilda savus arī pienākumus. Valsts uzdevums ir nodrošināt, uzņemties saistību izpildi. Kā arī nodrošināt, lai tie normatīvie akti, kas ir spēkā, tiek pienācīgi ievēroti, un tiktu nodrošinātas personu tiesību, interešu aizsardzība.

Paldies, godājamā tiesa!

G. Kūtris: Paldies. Lūdzu, tiesneši, jautājumi? Lūdzu, tiesnese Krūma.

K. Krūma: Man būtu jautājums. Saeimas atbildes rakstā ir norādīts, ka apstrīdētā apakšprogramma vispār nav uzskatāma par tiesību normu. Kāda būtu jūsu atbilde uz šo Saeimas argumentu? Un par kādu tiesību aktu veidu jūs kvalificētu apstrīdēto apakšprogrammu? Nevis budžeta likuma normu, bet tieši apakšprogrammu?

E. Ikvilds: Nu, pirmkārt, šī apstrīdētā tiesību norma ir budžeta likuma kā vienota normatīva akta sastāvdaļa. Līdz ar to uzskatīt, ka tā... viņai nav likuma statuss, ja, ka viņai nav ē... ka viņu nav iespējams apstrīdēt arī šajā tiesvedībā, nu, tas neatbilst pieteikuma iesniedzēja viedoklim.

K. Krūma: Tad jūs uzskatāt, ka tā ir likuma norma?

E. Ikvilds: Jā, viņa ir vienotā budžeta likuma sastāvdaļa. Viņa ir izsludināta kā likums, viņa rada tiesiskās sekas visām valsts un pašvaldību un fiziskām personām.

G. Kūtris: Paldies. Viens jautājums ir attiecībā uz to budžeta normu. Sakiet, lūdzu, vai jūs kā pieteikuma ... pārstāvis pētījāt arī, kā attīstījās budžeta likums attiecībā uz šo autoceļu finansējumu pēdējos gados?

E. Ikvilds: Jāatzīst, ka man ļoti ierobežots laiks bija sagatavoties šai tiesvedībai, bet es esmu informējis, kā ir pēdējo divu gadu desmitā šī joma...

G. Kūtris: Noticis.

E. Ikvilds: ... veidojusies un kurā brīdī bija radikāla izmaiņa tieši, nu...

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, 2009. gadā. 2009. gada budžetā un arī 2010. gada budžetā piešķirtais finansējums neatbilda tai normai, kāda bija rakstīta likumā "Par autoceļiem". Tātad finansējums krasi tika samazināts. Vai jūs nevarētu skaidrot, kāpēc tika apstrīdēta tikai 2011. gadā, teiksim, tā Saeimas rīcība par piešķirto finansējumu? Kāpēc divus gadus tika klusēts?

E. Ikvilds: Es nevaru... Man nav tādu pilnvarojuma. Es varu tikai paredzēt, kāpēc tas tā bija, bet tas nebūtu korekti pret manu pilnvaru devējiem.

G. Kūtris: Labi, tad jautājums par 2011. gadu. Sakiet, lūdzu, 2011. gadā, jūs teicāt, vajadzēja būt piešķirti 220 miljoni, reāli budžetā piešķīra 86 miljonus. Nu, es nerēķinu tālāk, sīkākās naudas vienībās šobrīd. Bet, ievērojot Eiropas Savienības fonda līdzfinansētās programmas – 180 miljonus – kopēja summa bija 266 miljoni. Vairāk nekā būtu sanācis no budžeta pēc normas, pēc "Par... likuma "Par autoceļiem" rēķinot. Vienalga šī summa būtu neatbilstoša tam, cik plānots finansēt?

E. Ikvilds: Redziet, tur ir pilnīgi citas, cik es... Protams, mēs varēsim uzdot jautājumus lietpratējiem, bet tur jau pilnīgi citi, ir tie Eiropas Savienības fondu līdzekļu mērķi, ja. Un viņi jau pamatā ir uz kohēziju vērsti. Un konkrētiem objektiem, kas jau ir plānojot, plānošanas periods līdz ...13. gadam. Nu tie ir kaut kādi konkrēti jaunbūvēti infrastruktūras objekti, bet tas skar lielā mērā gan esošo infrastruktūru, tās nolietojumu, gan uzturēšanu ziemas apstākļos... Te ir pilnīgi citas programmas un nebūtu korekti, manuprāt, salikt viņas vienotā, kā saka, "maisā" vai "grozā".

Nu, līdzīgi, kā arī sociālās politikas instrumenti, kas bija no dažādiem avotiem tieši šajos 2008., 2009., 2010. gadā. Tur bija gan no Pasaules Bankas līdzekļi, gan arī Eiropas Savienības fondu līdzekļi. Piemēram, šogad vairs nefinansē tā saucamā sociālā "spilvena" instrumentus. Nu tā ir nacionālās politikas, nacionālās valdības atbildība, un tas ir mūsu pienākums nodrošināt savu infrastruktūru. Savukārt tie objekti, kas bija plānoti kohēzijas ietvaros, viņi jau ir vērsti, nu, lai Latvijas ekonomika, Latvijas sabiedrība tuvinātos vidējam dzīves līmenim Eiropas Savienībā, lai izlīdzinātos tās atsevišķos reģionos..., nu, kritumi, robežšķirtne nebūtu tik liela, krasa.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai jūsu rīcībā ir arī kādi skaitļi par pagājušā, tātad 2011. gadā piešķirto budžetu? Budžeta izlietojumu?

E. Ikvilds: Nē, man nav.

G. Kūtris: Nav. Vai to naudu, ko piešķīra šiem mērķiem, izlietoja visu, vai kaut kas pietrūka?

E. Ikvilds: Es nevaru to korekti atbildēt.

G. Kūtris: Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Man būtu jautājums, precizējošs jautājums visupirms par jūsu prasījumu. Vai, tātad, jūs apstrīdat Saeimas tiesības valsts autoceļu finansēšanas jautājumu regulēt tikai likumā par valsts budžetu? Vai arī par Satversmei atbilstošu jūs atzīstat tikai tādu situāciju, ka autoceļu finansējums tiek piešķirts iepriekš iezīmētā veidā speciālajā budžetā?

E. Ikvilds: Tā prasījuma būtība ir, kad konkrētajā budžeta pieņemšanas procesā ir pārkāpts Satversmes 1. pants un nav ievērota tieši likumība, tiesiskā kārtība, kādā veidā apstiprina budžeta programmu.

K. Krūma: Tā tad jums nav konkrēta prasījuma, vai jābūt regulējumam speciālajā likuma vai pietiktu ar adekvātu finansējumu....

E. Ikvilds: Nē, nu arī Saeimas kārtības rullis paredz, ja, kā tiek veidots budžets. Ka sākumā ir speciālie likumi, ja, tad ir, summāri veidojas programmas, ja. Starp citu, šīs programmas var būt arī vairākos likumos vienlaicīgi, vai klāties, vai dublēties, ja. Un tikai jau budžets ir, veido summu – ieņēmumu un izdevumu daļu, ja. Viņš fiksē to stāvokli, kas atbilstoši tai tiesiskai kārtībai, tiem plānotiem ieņēmumiem un izdevumiem, jo ne tikai ieņēmumi... Mēs runājam arī par ieņēmumu daļu ja, bet arī par izdevumiem.

Savukārt, redziet, tās saistības institūcijām, viņas jau palika, ja, viņām jau jāpilda savus pienākumus, un valstij bija nodrošināt nepieciešams uzdevumus. Uz iepriekšējo jautājumu es, protams, precīzus ciparus nevaru pateikt, bet, nu, es domāju, visa Latvija zina, kādā stāvoklī, piemēram, Liepāja – Grobiņa ceļa posms ir, ja. Ka vienkārši tur nevar pietiekamus resursus piešķirt, un nevar jau neko saplānot, jo paša būvniecība, projekta izstrāde, tas ir ilgtermiņa process – trīs, četri gadi vismaz nepieciešami, lai vienu jaunu ceļa posmu uzbūvētu un nodotu ekspluatācijā. Pie ideāliem klimatiskajiem apstākļiem, pieejamiem finanšu resursiem.

K. Krūma: Skaidrs. Tad vēl viens precizējošs jautājums saistībā ar to jūsu prasījuma būtību. Jūs atsaucāties uz Sat.. Saeimas kārtības ruļļa 87.¹ pantu...

E. Ikvilds: Jā.

K. Krūma: ... un jūs minējāt, kad, izskatot budžetu, tā skatīšana sākas ar to, ka Saeimas komisija izvērtē ar budžetu saistītos likumprojektus. Kas būtu jādara Saeimas komisijai un attiecīgi pēc tam Saeimai, ja šāds likumprojekts nav iesniegts?

E. Ikvilds: Jāsagatavo savs priekšlikums to, to var paredzēt. Komisijai ir tādas tiesības Saeimas kārtības rullī piešķirtas, ja. Komisija var iesniegt valdībai, valdība jau sagatavo to likumprojektu.

K. Krūma: Vai jūsu rīcībā ir informācija par to, ka... Vai jūsu pārstāvētie pieteikuma iesniedzēji šādus rosinājumus ir izteikuši komisijas vai Saeimas...

E. Ikvilds: Manā rīcībā ir informācija, kad, nu, vismaz Ainārs Šlesers ir aktīvi darbojies, uzstājies arī plenārsēdē un norādījis uz pretrunām.

K. Krūma: Tas ir tieši 2011. gada ...?

E. Ikvilds: Nu, cik man zināms, vispār Latvijā ļoti īpatnēja budžeta veidošanas procedūra ir. Ka opozīcijas iesniegtie priekšlikumi tiek vienbalsīgi un arī pēdējā budžeta pieņemšanas procesā, noraidīti, ja. Tā kā viņš bija tai brīdī ārpus valdošās koalīcijas deputāts, ja, tad viņa arī priekšlikumi, vai viņš paļāvās, vai nepaļāvās, ka viņi tiks arī noraidīti.

G. Kūtris: Bet izteikti bija?

E. Ikvilds: Viņš izteica, nu, tas arī ir lietas materiālos. Cik man zināms, arī stenogrammas ir.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ja likumdevējs būtu izgrozījis to speciālo likumu par autoceļiem un svītrojis to normu. Vai tādā gadījumā jūs teiktu, ka budžeta likumā piešķirtais finansējums, nu tā tiesiskuma jeb likumības principa pārkāpums vairs nepastāvētu?

E. Ikvilds: Es arī pašā sākumā, uzsākot paskaidrojumu sniegšanu, teicu, kad principā nav nemaz tik sarežģīta lieta. Protams, kad tad nebūtu pretrunas, ja, tad ievērota procedūra, kāda ir, ja, un tad nebūtu formāla pamatojuma iesniegt, nu, vismaz tādā veidā pieteikumu, kā šobrīd. Un šīs lietas būtība, manā skatījumā, nu, – kas ir pagājis tas ir pagājis, bet jāskatās

nākotnē kā rīkoties. Un, cik man zināms, šī gada, 2012. gada budžeta pieņemšanas procesā tika grozīta šī norma, lai atbilstoši nebūtu pretrunas, ja. Tā kā likumdevējs neatkarīgi no šīs lietas izskatīšanas jau ņēmis vērā, ka ir pieļautas kļūdas.

G. Kūtris: Skaidrs.

E. Ikvilds: Un jāņem vērā... es vēl papildus gribu pateikt, ka... Ja, neatkarīgi no tā, kāds būs šis spriedums, secinājumu daļā sprieduma tie izteiktie tiesas, nu,... vērtējums. Viņš arī tiks ņemts vērā arī nākotnē Finanšu ministrijā gan nozaru ministrijā. Kā tiek veidoti budžeti, kā tiek apspriests tas budžets ja, jo budžeta plānošana ir arī... es arī piekrītu Reira kungam – Budžeta komisijas pārstāvim šī brīža, ka tas ir ilgtermiņa process, ka ir jāpāriet no viena gada plānošanas uz vismaz trim gadiem un vēl ilgstošāk.

G. Kūtris: Paldies jūsu viedoklis par likumības principa ievērošanu tagad ir skaidrs. Bet tagad man... Nedaudz precizēsim jūsu argumentus par tiesiskās palāvības principa pārkāpumu. Sakiet, lūdzu, kurām personu grupām vajadzēja veidoties šai tiesiskajai palāvībai un uz ko?

E. Ikvilds: Es varbūt uzreiz protokolā, lai nebūtu domstarpības arī tiesai, es varu minēt tikai to, kas ir pieteikuma iesniedzēja pozīcija. Mana pozīcija varbūt nedaudz personiski atšķirtos. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka palāvība bija personām, kuras ir transportlīdzekļu lietotāji un tie nodevas maksātāji, un arī, nu, kuri, iegādājoties naftas produktu – rezidenti, nerezidenti – degvielu, ja, nomaksā akcīzi. Tas arī pieteikumā, manuprāt, bija diviem... divos 18. aprīļa un 1. septembra papildus paskaidrojumos iesniegts.

G. Kūtris: Un vai jūs vairs neuzturat prasījumu jeb, pareizāk sakot, to argumentu daļu, kas attiecas uz ceļu būvētājiem, remontētājiem?

E. Ikvilds: Tā būtu drīzāk mana personiskā pozīcija. Viņa iepriekš nav nekur, es neesmu redzējis tajos materiālos, kas man ir pieejami. Jo, skaidrs, kad tik dramatiski samazinoties finanšu resursiem, tie ir gan būvnieki, gan ceļu uzturētāji, gan tā.. to tehnisko līdzekļu iznomātāji, gan arī piegādātāji, gan galu galā strādājošās personas. Netiešā veidā arī cieš pašvaldības, jo netiek nomaksātai nodokļi. Karjeru īpašnieki vai pārvaldnieki, turētāji ... grants sāls visu šito...

G. Kūtris: Saprotam. Bet sakiet, lūdzu, kāds tad ir viedoklis? Jūs šo izmantojat kā argumentu tiesiskās palāvības pārkāpuma gadījumā? Vai vienkārši jūsu domas, ko jūs?

E. Ikvilds: Es atbildēju uz jūsu jautājumu!

G. Kūtris: Tātad, vai jūs uzskatāt, ka šī personu ... šai personu grupai arī ir tiesiskā palāvība aizskarta?

E. Ikvilds: Es uzskatu – jā.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai sakarā ar to, ka tā ir naudas, valsts naudas daļa. Attiecībā uz tās tērēšanu jānotiek publiskajam iepirkumam. Sakiet, vai publiskais... iespējamā publiskā iepirkuma procedūra, iespējamā... Vai tāda situācija, kad publisko iepirkumu naudas trūkuma dēļ neizsludina, vai tas nozīmē, ka ir aizskartas kādam ties... kādam tiesiskā palāvība? Vienkārši nav naudas, netiek izsludināts konkurss.

E. Ikvilds: Nu, konkrētajā gadījumā, konkrētai persona – viņa nevar sūdzēties. Bet mēs runājam par apstraktu sūdzību, ko pieteikuma iesniedzēji iesnieguši, ja, un tas ir nenoteiktam personu lokam. Bet konkrēti atbildot uz jūsu jautājumu, jā, konkrētai personai... Nu, es arī nevaru sūdzēties, ka man varbūt kādu klientu nav piedāvājuši, bet ja man jau likumā ir liegums uzrunāt klientu vai klients mani nevar uzrunāt kā advokātu, tas ir jau ierobežojoši.

G. Kūtris: Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Vēl papildinošs jautājums. Vai publisko iepirkumu likums ļauj pārtraukt jau noslēgtu iepirkuma līgumu, ja pasūtītāja budžetā vairs nav pieejami līdzekļi šā līguma izpildē?

E. Ikvilds: Protams.

K. Krūma: Nu, tad man būtu vēl pēdējais jautājums. Jūs minējāt jaunu argumentu, kas nebija manīts pieteikuma iesniedzēja argumentos līdz šim, un tas ir par to, ka Latvija nebūs spējīga līdzdarboties Eiropas Savienībā, ņemot vērā šo jauno situāciju, ka ir nepietiekami līdzekļi budžetā paredzēti autoceļu uzturēšanai. Vai jūs varētu minēt kādu konkrētu Eiropas Savienības tiesību pārkāpumu, kuru jūs tagad uzturiet?

E. Ikvilds: Tiešā veidā pārkāpumu procedūras nav. Bet, bet... Mums jāskatās kopumā, nu, es, es gan... Gatavojoties ...92. gada 2. maijā Eiropas ekonomiskās zonas izveides līgums bija noslēgts, kas ..94. gadā stājas spēkā, un tad mums jāskatās virkne tās brīvības, tās, kas garantē šīs kopienas izveidi. Ja mēs runājam tikai šauri, un es arī, gatavojoties procesam, skatījos, kas skar akcīzes nodokli... Tur jau pilnīgi cits mērķis un citi uzdevumi, tieši akcīzes nodokļu lietošanā. Bet, cik man zināms, un es arī strādāju iepriekš arī ministru prezidenta birojā, es zinu, ka ir problēmas tieši ar eiro vinjetes ieviešanu, ja. Kad Latvija joprojām nav nodrošinājusi, jo mēs robežojamies ar trešajām valstīm, ka mums nav pienācīgā kvalitātē tieši robežšķērsošanas procedūra, ja. Ir virkne citi infrastruktūras objekti, kur mēs nevaram pietiekami nodrošināt finanšu resursus. Ja tas apjoms būtu lielāks nekā nozarē, arī šos līdzekļus varētu plānot pietiekamā apjomā visiem iecerētiem un nepieciešamiem pasākumiem.

K. Krūma: Bet jūs jau pats tagad norādījāt, ka to finansē no Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļiem drīzāk nekā no Latvijas.

E. Ikvilds: Nē, piemēram, tur stāvlaukumiem. Nu, paskatīsimies, kas mums tagad būs vasarā ja, kad ir kilometriem garas rindas, ja. Tas... Eiropas kohēzijas līdzekļi, tas vispār pat nevarēja paredzēt tai plānošanas periodā. Un, cik man zināms, uz nākamo plānošanas periodu tas līdzekļu apjoms strauji sarūk, ja. Šobrīd notiek ļoti smagas diskusijas ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, ka viņi grib, lai, nu, Latvija atsakās no iecerētajiem plānošanas pasākumiem, tai skaitā arī transporta nozarē.

G. Kūtris: Tiesnesim Balodim jautājums.

K. Balodis: Man būtu tāds viens jautājums saistībā arī ar jūsu runā teikto. Vai jūs uzskatāt, kad tajos gados, kad bija spēkā šobrīd atceltā norma par... likumā "Par autoceļiem", proti, kad šī norma tika ievērota, autoceļu lietotāji un transportlīdzekļu īpašnieki varēja būt ar visu apmierināti un vai, vai jūs uzskatāt, ka pēdējos gados, kad šī norma netika vairs faktiski pildīta. Vai situācija tik būtiski pasliktinājusies ceļu nozarē?

E. Ikvilds: Redziet, apmierinātība vai neapmierinātība tie ir subjektīvi vērtējumi. Ir objektīvi rādītāji, piemēram, tas apjoms, kur mums nepieciešams, nu, steidzami, neatliekami tā saucamo melno jeb asfalta seguma atjaunot, kur faktiski viņš vairs nekādām prasībām neatbilst, ja. Tas apjoms, cik man zināms, pēdējos četrus, piecus gadus strauji pieaug. Cik es atceros, viss... vislielākais finanšu pieplūdums un apjoms bija ...96. līdz, manuprāt, 2001. gadam. Kad pieauga jaunbūvētie ceļi, atjaunotie ceļi, jauni infrastruktūras objekti. Jo mēs šeit nerunājam tikai par ceļa segumu, mēs runājam par ceļa pārvadiem. Piemēram, Rīgā Salu tilts ir katastrofālā stāvoklī, ja. Jaunbūvētie objekti, piemēram, Dienvidu tilts, ja. Tikai tāpēc, kad finanšu resursu trūkums ir, viņš nevar, nu, šī... šis objekts nevar būt nodots ekspluatācijā, lai viņu vatētu iecerētam mērķim... Tilts ir uzbūvēts, tikai nobraukt no tā tilta nav iespējams. Pašvaldība savukārt, tā finanšu disciplīna, kas valstī pastāv... Lai arī Rīgas dome kā tīkotu aizņemties finanšu resursus, Finanšu ministrija regulāri atsaka, ja. Viņi pat nepretendē uz Eiropas kohēzijas līdzekļiem ja, bet viņi grib paši aizņemties tos līdzekļus.

Nevar ne obligācijas izlaist, nevar ne aizņemties, jo tas uzreiz apjoms tik milzīgs būtu nepieciešams. Un paša tilta būvniecība. Redziet jūs nevarat uzsākt to objekta būvniecību, ja jums jau trim, četriem gadiem uz priekšu nav pietiekams, jau rezervēts finanšu līdzekļu apjoms, ja. Savukārt mēs runājam par gadskārtējiem budžetiem, kuri ir tikai viena atsevišķa sastāvdaļa. Mums jāskatās kopumā trīs, četru, piecu gadu griezumā, cik ir finanšu līdzekļu resursi bijuši pieejami.

G. Kūtris: Tātad jūs droši varat teikt, ja gadījumā Saeima būtu izgrozījusi likumu "Par autoceļiem" un nebūtu šī striktā norma, cik nepieciešams izdalīt, tad jūs teiktu – diemžēl naudiņa ir mazāk, un jūs vairs nevarētu pretendēt uz to, ka tagad labāk vajag tikai tāpēc, ka vajag?

E. Ikvilds: Redziet, gatavojoties tiesas procesam, es analizēju, nu, kādi tad ir alternatīvie risinājumi. Protams, viens varētu būt tā, ka visi nodokļi, kas ir netiešie nodokļi, ir vērsti uz vienu mērķi – atmaksāt aizdevumu vai segt aizdevuma procentus starptautiskajiem aizdevējiem. Un tie finanšu resursi... Mēs vispār nepildām nekādus... ne veselības aprūpē, ne izglītības jomā, ne vides aizsardzības pasākumu īstenošanā. Un tā tas ir iespējams, un patiesībā, vai šī tiesvedība rezultatīva vai nerezultatīva beidzās, nu, patiesībā tā ir Latvijas iekšējā darīšana. Bet no otras puses, saprotiet, ja mums būtu iespēja nu... nodokļu maksātājiem ietekmēt. Varbūt vajadzēja samazināt akcīzi. Cilvēki vienkārši piekristu, ka tā nauda proporcionāli mazāk tiek maksāta ceļa infrastruktūras uzturēšanai un nebūtu protesti. Es atceros, kad 2010. gadā bija gan no moto klubiem demonstrācijas, protestēja pret jaunu nodevu ieviešanu. Gan arī, es atceros, pagājušā gadā, ziemā, ja es nekļūdos, tas bija februāra beigās, arī protestēja šeit pat 11. novembra krastmalā. Nu, nevarētu teikt tā, ka nav iespējams savādāk risināt šo jautājumu un, es uzskatu, ka tas ir ačgārni, ka tas ir mērķa nodoklis ar uzdevumu uzturēt infrastruktūru, ka tas līdzekļu apjoms tiek izmantots pilnīgi citiem ar šī uzdevumu nesaistītiem pasākumiem. To resursu apjomu varēja atrast un citādā veidā...

G. Kūtris: Paldies. Vai Saeimas pārstāvim būtu jautājumi?

G. Kusiņš: Jā, daži īsi jautājumi. Pa.. vēlreiz pārliecināties. Diskusija sākās. Vai, jūsuprāt, šī norma, šī Autoceļu 12. panta ceturtdaļa nosaka līdzekļu apjomu vai principu?

E. Ikvilds: Principu.

G. Kusiņš: Paldies. Un, vai tad jūs... Jau teicāt. Tikai, lai pārliecinātos. Tad 12. panta ceturtdaļas mērķis, jūsuprāt, ir tikai plānošana? Un tas nav naudas piešķiršanas apjoms līdz ar to?

E. Ikvilds: Arī piešķiršana. Jo tur ir viens no, viens no elementiem tajā normā, ka ne mazāk kā iepriekšējā gadā. Un, pieņemot gadskārtējo budžetu, piemēram, par 2011. gadu jau bija zināms, cik bija 2010. gadā izlietots Autoceļu fonda līdzekļos. Jau *apriori*, ja pieņem budžetu nākamam gadam, ka tas līdzekļu apjoms ir mazāks, tas ir pārkāpt budžeta veidošanu.

G. Kusiņš: Labi, skaidrs jūsu viedoklis. Un, trešais – pēdējais jautājums. Vai no jūsu teiktā par likumības principu es pareizi sapratu, ka jūs uzskatāt, ka Satversmes 1. pants un likumības princips prasa, lai netiktu pieņemti likumi, kas runā pretī citiem iepriekš pieņemtiem likumiem?

E. Ikvilds: Nē...

G. Kusiņš: Vai no Satversmes 1. panta izriet, ka tādi nedrīkst būt?

E. Ikvilds: ... nē, nu, pirmām kārtām, pašam valsts institūcijām jāievēro tā, ka tiesiskā kārtība, kas pastāv, ja. Un tas attiecas ne tikai uz valsts institūcijām, bet arī uz fiziskām personām, citiem tiesiskās kārt... telpas dalībniekiem. Bet, šajā gadījumā, jau pieteikuma iesniedzēji uzskatīja, kad likuma radīšanas procesā bija pārkāpts Satversmes 1. pants un tiesiskuma princips.

G. Kusiņš: Paldies, nav jautājumu.

G. Kūtris: Paldies. Paldies, pieteikuma iesniedzēja pārstāvim. Tālāk... Jūs varat sēsties. Tālāk vārds ir Saeimas pārstāvim par lietas faktisko apstākļu izklāstu un arī juridisko pamatojumu. Tāpatās jums atgādinu par 30 minūšu laika termiņu jūsu runai. Lūdzu!

G. Kusiņš: Paldies! Godātā tiesa, pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka likuma "Par valsts budžetu 2011. gadam" norādītā apakšprogramma neatbilst Satversmes 1. pantam. Man kā Saeimas pilnvarotam pārstāvim jāsaka, ka Saeima šādam uzskatam nevar pierist. Saeimas viedoklis ir, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 1. pantam. Saeima ir sniegusi atbildes rakstu, ir arī sniegtas atbildes uz godātās tiesneses Krūmas jautājumiem. Tādēļ es akcentēšu tikai būtiskākos argumentus un dažus arī papildus faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu.

Jāsaka, ka šī ir tāda diezgan neparasta lieta. No vienas puses, vienkārša, bet diezgan neparasta. Neparasta, manuprāt, viņa ir ar to, ka tiek netiešā veidā apstrīdēts divu likumu – vienāda juridiska spēka normu – atbilstība viena otrai. Un tas tiek darīts Satversmes 1. panta sakarā. Teorētiski šāda konstrukcija, protams, ir iespējama, un šeit nebūtu nekā dīvaina, bet, manuprāt, tā dīvainība ir nedaudz kaut kur citur, ka abi šie likumi – gan 2011. gada budžets vairs nav spēkā, gan arī apstrīdētā e... procedūra, kas pieteikuma iesniedzēju viedokļa... likuma "Par autoceļiem" 12. panta ceturtdaļa vairs nav spēkā. Budžets ir pieņemts, stājies spēkā jauns budžets 1. janvārī. Arī 1. janvārī ir stājusies 12. panta ceturtdaļa, redakcionāls precizējums, ir grozīts.

Es savā runā vēlētos piešķ. pie.. pievērsties četrām lietām. Vispirms, tāpat, par valsts speciāliem budžetiem kā tādiem; tad nedaudz ieskicēt, kā tad radās likuma "Par autoceļiem" 12. panta ceturtdaļa, un kāds tās saturs; tad – kā šī norma tika piemērota, sagatavojot gadskārtējos valsts budžetus; un, ceturtkārt, kāpēc pēc Saeimas ieskata apstrīdētā norma atbilst Satversmes 1. pantam.

1997. gada 1. oktobrī pieņemtie grozījumi likumā "Par autoceļiem" paredzēja izveidot speciālo budžetu – Valsts autoceļu fondu. Tas bija valsts autoceļu uzturēšanas, rekonstrukcijas un būvniecības finansēšanai. Valsts autoceļu fondu, kā valsts budžeta sastāvdaļu, ieņēmumus apstiprināja Saeima reizē ar likumu par gadskārtējo valsts budžetu. Un valsts autoceļu fonda ieņēmumos šī valsts speciālā budžetā toreiz tika ieskaitīti 50 procenti no naftas produktu akcīzes nodokļu ieņēmumiem un transportlīdzekļu ikgadējā nodeva pilnā apmērā.

Tomēr speciālajā budžetā ieskaitītie ieņēmumi nenodrošināja nepieciešamos finanšu resursus, tādēļ no valsts budžeta, no valsts pamatbudžeta līdzekļiem tika piešķirti aizdevumi speciālam budžetam "Valsts auto ceļu fonds". Ņemot vērā valsts autoceļu neapmierinošo stāvokli un to uzturēšanai nepietiekamo finansējumu, Ministru kabinets vēl papildus nolēma ar 2001. gadu piešķirt autoceļu nozarei 10 miljonus latu lielu valsts garantētu kredītu ik gadu. Un vienlaikus ar speciālo budžetu "Valsts autoceļu fonds", pamatbudžetā no dotācijas, no vispārējiem ieņēmumiem, piemēram, 2000. gadā tika finansēta Latvijas lauku ceļu attīstības programma nedaudz vairāk kā 4 miljonu apmērā.

Ko no tā var secināt? Var secināt, ka autoceļu nozarei, ja mēs to kā tādu kopumu apzīmējam, ka valsts autoceļu nozarei tika novirzīti līdzekļi no vairākiem finansēšanas avotiem, un lielākā finanšu līdzekļu daļa, kas bija atkarīga no ieņēmumiem, no akcīzes nodokļa par naftas produktiem, nebija stabila. Gada laikā minētie līdzekļi tika ieskaitīti nevienmērīgi, kā arī nevarēja tikts izslēgts risks, ka tie netiks saņemti plānotā apmērā. Tas negatīvi ietekmēja šo iespēju, kas ir objektīva iespēja, nepieciešamību plānot. Un plānot gan autoceļu uzturēšanas, gan būvniecībai nepieciešamo finansējumu. Gan vidējā termiņā gan arī ilgtermiņā. Turklāt daļa budžeta līdzekļu tika veidota no valsts garantētiem aizdevumiem.

Tādejādi, lai gan mērķis bija panākt nepieciešamā finansējuma plānošanu, tas, man liekas, ir arī viens no šīs lietas tādiem pamatjautājumiem, mēs runājam par plānošanu, par to, cik daudz līdzekļu būtu nepieciešams. Tomēr speciālais budžets neattaisnoja sākotnēji uz to liktās cerības. Godātā tiesa, vai vispār budžetu, vai vispār naudu valsts mērogā varētu, nu, tā veidot kā procentus no ieņēmumiem?

Lai gan ieņēmumu iezīmēšana konkrētam mērķim teorētiski ir iespējama, tomēr šādu metodi nevar uzskatīt par pareizāko, un, es gribētu teikt, tālredzīgāko metodi budžeta izdevumu segšanai. Jāsaka, ka tas tik un tā neatceltu Satversmes 66. pantā noteikto pienākumu pieņemt ikgadējo valsts budžetu, kur paredzēti gan ieņēmumi, gan izdevumi.

Un būtu, manuprāt, arī nepareizi uzskatīt, ka ir iespējams visus izdevumus saplānot kā procentus no ienākumiem. Nu, tīri teorētiski, mēs varētu atteikties no tādas shēmas un pateikt: vienam ir 1,427 procenti citam ir 0,003 procenti un tā tālāk. Teorētiski šādi procenti var palīdzēt, bet viņi var palīdzēt tikai teorētiski, un teorētiskā plānošanā. Konkrētu summu fiksēšanai tas neder, konkrēta summu fiksēšana notiek valsts budžeta likumā. Jāņem vērā arī nodokļu ieņēmumu svārstības, piemēram, neparedzēta nodokļu ieņēmumu plāna neizpilde var radīt līdzekļu trūkumu iezīmētajā budžetā, un rezultātā nebūtu iespējams nodrošināt plānotās funkcijas vai arī būtu jālemj par papildus finanšu līdzekļu piešķiršanu šinī gadījumā. Ja mēs būtu izvēlējušies procentu principu, tad par procentu maiņu... Bet vienu procentu maiņa prasītu uzreiz mainīt citus procentus. Līdz ar to zustu līdzekļu iezīmēšanas jēga, un arī cerētais mērķis var netikt sasniegts. Valsts budžeta līdzekļu plānošana, manuprāt, pie šāda principa var būt apgrūtināta un rezultātā ieguvumi varētu būt tikai šķietami. Saeima uzskata, ka nodokļu ieņēmumu izlietojuma atsevišķā nozarē noteikšana nodokļu vai citu jomu normatīvos aktos ir ļoti neelastīga.

Protams, Latvijā pastāv sociālās nodrošināšanas speciālais budžets, kur tas ir pamatots. Taču gandrīz visos gadījumos, citos, ir lietderīgāk noteikt gadskārtēja valsts budžeta ietvaros atbilstoši Satversmes 66. panta noteikumiem, izvērtējot visas attiecīgās nepieciešamības, nevis skatīties tikai no kādas vienas nozares skatu punkta. Arī starptautiskā prakse... dažādu ekspertu viedokļi liecina, ka nodokļu ieņēmumu novirzīšana speciālā budžetā parada valsts budžetu neelastīgu. Un šādu speciālo līdzekļu iezīmēšana apgrūtina visaptverošā budžeta izstrādi, pieņemšanu. Mazina iespējas līdzekļus pēc tam pārdalīt starp budžeta apakšprogrammām.

Kas tad notika hronoloģiski, tālāk. 2001. gadā Ministru kabinets akceptēja valsts pārvaldes reformas stratēģiju 2001. – 2006. gadam. Un stratēģijas ieviešanas programmā tika ietverts uzdevums nodrošināt valsts budžeta resursu lietderīgu, mērķtiecīgu plānošanu atbilstoši apstiprinātām valsts darbības un attīstības prioritātēm. Lai to panāktu, tad tika analizēta esošo resursu atbilstība valdības noteiktām prioritātēm, izvērtēta izdevumu efektivitāte un maksimāli novērsta budžeta līdzekļu nelietderīga izmantošana, likvidējot tai skaitā, arī šos speciālos budžetus. Tika tādejādi būtiski uzlabota valsts budžeta pārskatāmība, un speciālie budžeti, izņemot valsts sociālās apdrošināšanas speciālo budžetu, tika iekļauti pamatbudžetā. Un Saeima vērš tiesas uzmanību, ka Finanšu ministrija norādījusi, ka tās ir bijušas arī Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda speciālistu rekomendācijas.

Godātā tiesa! Kā tad radās 12. panta ceturtais daļa? Trešā gada 30. oktobrī tika izdarīti grozījumi likumā "Par autoceļiem", paredzot, ka valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana, projektēšana un renovācija tiek finansēta no valsts pamatbudžeta Valsts autoceļu fonda programmai paredzēto, programmai paredzētiem līdzekļiem. Un no 2004. līdz 2007. gadam tā tiek finansēta atbilstoši valsts budžeta likumā paredzētajam un pamat... pamatbudžeta programmas finansējumu veido dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, kuras apmērs nebija mazāks kā iepriekšējā gadā.

Ar 2005. gada 30. oktobrī pieņemtajiem grozījumiem tika noteikts šis regulējums, ko pieminēja pieteikuma iesniedzēji un kas tiek apspriests šodienas lietā, ka no septītā gada 1. janvāra līdz desmitā gada 1. janvārim Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais finansējums kārtējā gadā nedrīkst būt mazāks par plānotajiem valsts budžeta ieņēmumiem no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas un mazāks par noteiktu daļu. Tā bija noteikta procentos no plānotajiem valsts budžeta ieņēmumiem no akcīzes nodokļa par naftas produktiem. Es gribu vērst tiesas uzmanību uz to, ka šī norma neatcēla nepieciešamību konkrētu finanšu līdzekļu apjomu noteikt valsts budžeta likumā.

Sākot ar 2010. gadu Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais finansējums kārtējā gadā nedrīkstēja būt mazāks par plānotiem budžeta ieņēmumiem no transportlīdzekļu ikgadējās nodevas un mazāks par 80 procentiem no plānotajiem valsts budžeta ieņēmumiem no akcīzes nodokļa par naftas produktiem. Nevarēja būt mazāks arī par iepriekšējā budžeta gadā piešķirto.

Kā tad tas tika realizēts praksē? Jeb kā tas tiek realizēts, pieņemot, realizējot iepriekšējos valsts budžetus. Gan sagatavojot, gan apstiprinot valsts budžeta likumu 2007. un 2008. gadam, šīs normas, gribētu nosaukt, primārais adresāts – Ministru kabinets, kas sagatavo likumprojektu, gan arī šīs normas sekundārais adresāts – Saeima, kas apstiprina budžetu, vadījās no 12. pantā ceturtajā daļā noteiktiem principiem. Taču kopš ekonomiskās krīzes sākuma nācās aizņemties ievērojamus finanšu resursus starptautiskās finanšu institūcijās. Un, ja mēs runājam par konkrēti apstrīdēto normu, tad likumprojekts, kurā iekļauta apstrīdētā norma, tika pirmajā lasījumā pieņemts 2010. gada 9. decembrī, tika atzīts par steidzamu, un budžeta likumprojektu paketē Ministru kabinets nebija iekļāvis grozījumus likumā “Par autoceļiem”. Priekšlikumi attiecībā uz apstrīdēto valsts budžeta apakšprogrammu netika saņemti arī Saeimā, un budžeta likums stājās spēkā 2011. gada 1. janvārī. Papildus tam 2011. gada 5. aprīlī Saeimā tika iesniegts likumprojekts „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2011. gadam””. Arī tie tika atzīti par steidzamu un... Taču arī šajā paketē nebija iesniegti grozījumi likumā “Par autoceļiem”.

Ko tad mēs varam redzēt, kā 12. panta ceturto daļu interpretē, gatavojot un pieņemot... gatavojot apstrīd... gatavojot gadskārtējo budžetu? Pirms analizējam to, man liekas, ir jānoskaidro šo normu adresāts. Saeima uzskata, ka, pirmkārt, likuma “Par autoceļiem” normu adresāts ir Ministru kabinets un Saeima. No Ministru kabineta un Satiksmes ministrijas atbildēm, kas ir lietas materiālos, ir secināms, ka pieteikuma iesniedzēju viedoklis par šīm autoceļu likuma normām un Ministru kabineta un arī Satiksmes ministrijas viedoklis par šīm normām atšķiras. Šīs interpretācijas ir dažādas.

Pieteikuma iesniedzēja viedokli mēs dzirdējām. Savukārt Ministru kabinets, piemēram, uzskata, ka likums “Par autoceļiem” nosaka vadlīnijas tajā nosakāmajam sadalījumam un apmēram. Satiksmes ministrija ... lietu pēc būtības, līdzīgi, vienkārši vārdu izteiksmē nedaudz citādāka terminoloģija. Un Satiksmes ministrija uzskata, ka 12. panta ceturto daļu nosaka apakšprogrammai piešķiramo līdzekļu plānošanas principu, bet nenosaka iezīmētu finansēšanas avotu.

Saeima piekrīt viedoklim, ka 12. panta ceturtais daļas normu patiešām var saprast dažādi un interpretēt dažādi. Un, jāsaka, ka tā nav pati veiksmīgākā redakcija, ja mēs raugāties uz tiesību normu kā tādu. Tomēr paraudzīsimies, kā tad šo autoceļu likuma normu piemēro šie divi adresāti – Ministru kabinets un Saeima? Tieši kā principu, tieši kā principu. Kā atzinusi Satversmes tiesa, gadskārtējā valsts budžeta likuma pieņemšanā, līdzīgi kā jebkurā citā likuma pieņemšanā, ir jāievēro arī atbilstoša procedūra. Un budžets ir valsts saimniec... valsts saimniecības plāns, kurā, pamatojoties uz spēkā esošajiem likumiem, paredzēti valsts ienākumi un izdevumi saimnieciskajam gadam. Tajā tiek noteikti, pamatoti valsts pienākumu izpildei nepieciešami līdzekļi tādā kārtā, ka laika posmā, kuram šie līdzekļi

paredzēti, izdevumus sedz atbilstoši ieņēmumi. Visas valsts institūcijas un iestādes ir saistītas ar valsts budžetu. Tā kā valsts budžets ir vienots dokuments, Ministru kabinets atbild par valsts iestāžu budžetu pieprasījuma līdzsvarošanu. Līdz ar to valsts budžeta projekta izstrādāšana ir vienīgi Ministru kabineta kompetencē, savukārt Saeima budžetu izvērtē un apstiprina.

Godātā tiesa! Saeima uzskata, ka apstrīdētā valsts budžeta apakšprogramma ir pieņemta pienācīgā kārtībā, tā paredz finansējumu Valsts autoceļu fondam. Attiecīgais regulējums saprotams kā pietiekoši skaidri formulēts, noteikts līdzekļu apmērs, kādu kompetentās institūcijas tiesīgas tērēt Valsts autoceļu fonda programmas ietvaros.

Godātā tiesa! Saeima savā atbildes rakstā norādīja, ka Ministru kabinetam, iesniedzot likumprojektu „Par valsts budžetu 2011. gadam”, šajā likumprojekta paketē vajadzēja ietvert arī attiecīgus grozījumus likumā „Par autoceļiem”, jo, kā mēs varam secināt no Ministru kabineta pozīcijas, tomēr normu var saprast dažādi. Un Saeima pieturas pie viedokļa, ka no normas, no skaidrības viedokļa, protams, vajadzēja ietvert šādus grozījumus. Tomēr Saeima norāda: gadījumā, ja Ministru kabineta pozīcijas pamatā konkrētā gadījumā ir, nu, šinī gadījumā, tāda izpratne, kādu Ministru kabinets to ir sniedzis šajā lietā, tad iespējams, ka grozījumi autoceļu likumā obligāti nebija nepieciešami.

Saeimas viedoklis ir tāds: ja pastāv tik dažāda interpretācija, iespējams būtu vēlams grozīt, taču Saeima neuzskata, ka obligāti bija jāgroza, un budžetu tādēļ nevarētu pieņemt. Kā šo normu saprata likumdevējs, tas ir redzams no Budžeta komisij... Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas papildus sniegtā paskaidrojuma. Taču no... Saeimas nostāju var arī secināt no tā, ka Saeima neuzskatīja par nepieciešamu ne paralēli gatavot grozījumus likumā “Par autoceļiem”, ne arī pieņemot grozījumus pēc tam.

Godātā tiesa! Ideāli būtu, protams, ja visā valstī nebūtu tiesību normu kolīziju. Taču, man liekas, tādas valsts nav. Var nākties sastapties ar līdzīgām situācijām, kad faktiski, vismaz tādu sākotnēji šķietamo, sastāvu regulē vairākas tiesību normas. Šīs divas normas it kā konkursā savā starpā. Kā pamatoti atzinis Jānis Neimanis, šādas kolīzijas, protams, traucē normālai tiesību sistēmas darbībai, ietekmē tiesiskā regulējuma kvalitāti, var ietekmēt sabiedrības tiesību izpratni un kultūru. Tās rada neērtības tiesību normu piemērošanas praksē. Tomēr, kā norādīja šis pats autors un ar, manuprāt, pamatoti, pasaulē tādas tiesību normu kolīzijas ir pastāvējušas jau kopš romiešu laikiem, bet tagad ir sastopamas katras valsts tiesību sistēmā.

Šī situācija, manuprāt, nav izņēmums. Saeima atkārtoti norāda, ka, no pilnīgas skaidrības viedokļa, grozījumi, iespējams, bija nepieciešami. Taču grozījumu neesamība nepadara apstrīdēto normu par antikonstitucionālu un Satversmes 1. pantam netb... 1. pantam pretrunā esošu. Nesen izdarītie grozījumi 12. panta ceturt... Jaunā ceturtā daļa ir tikai tās pašas domas izteikšana, kuru likumdevējs faktiski jau bija praksē izveidojis, pieņemot 2011. gada budžetu. Tādejādi ir tikai izveidojis skaidrākas kolīziju normas.

Protams, Saeimai nākas saskarties ar situācijām, kur norma noveco, un arī likumā “Par autoceļiem” pastāvēja atsauce uz neesošu nodokli, es atvainojos, nodevu. Kopš 2011. gada patiesībā ir cits objekts. Šobrīd ir transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis. Tas ir spēkā no 2011. gada 1. janvāra. Ir, iespējams, arī dažāda izpratne, taču arī šādu situāciju risināšana notiek ar juridiskā zinātnē atzītām tiesību normu interpretēšanas metodēm un, izmantojot šīs kolīziju normas.

Kā minējis arī Neimanis savā publikācijā, ja vecāka likuma iztulkošana pieļauj vairākas iztulkošanas iespējas, tad jāizvēlas tā iztulkošana, kura atbilst šodienas likumdevēja vērtībām. Ja tomēr Satversmes tiesa uzskata, ka grozījumi likumā “Par autoceļiem” obligāti bija nepieciešami, un tādejādi budžeta likuma pieņemšanas gaitā ir notikušas kādas,

mūsaprāt, nenožīmīgas atkāpes, tomēr Saeima uzskata, ka likumdevējs ir rīkojies savu pilnvaru ietvaros un Satversmes 1. pants nav pārkāpts.

Godātā tiesa! No Satversmes 1. panta izriet likumības princips, taču, manuprāt, to nevar interpretēt tādejādi, ka kolīziju normas vairs nekad nebūs vajadzīgas. Saeima uzskata, ka no 1. panta, no likumības principa izrietošais pienākums nav interpretējams tādejādi, ka visas normas, kas pieņemtas dažādu iemeslu dēļ negrozot iepriekšējās normas, automātiski būtu uzskatāmas par antikonstitucionālām.

Piemēram, iev... ieviešot administratīvo procesu Latvijā, arī nācās grozīt daudzus normatīvos aktus, arī dažādus likumus. Diemžēl daži no tiem tika grozīti tikai pēc Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās. Taču šāda situācija nepadarīja Administratīvā procesa likumu par antikonstitucionālu. Bija deleģējums Ministru kabinetam to iesniegt. Kā šis deleģējums tika izpildīts? Lielākā daļa tika iesniegta savlaicīgi un pieņemti, bet bija arī tādi, kas tika iesniegti vēlāk.

Godātā tiesa! Stabilā situācijā, protams, plānošana ilgākam laikam ir iespējama, un 12. panta ceturtā daļa, šī vecā, bija veidota ar mērķi, lai Ministru kabinets varētu saprātīgi ieplānot šos līdzekļus. Šāds skaitliski fiksēts plānošanas modelis teorētiski ir iespējams, taču viņš nav iespējams krīzes situācijā. Krīzes situācijās ir īslaicīgāka plānošana, un tā mērķis var tikt sasniegts citādi.

Tagad, ja mēs raugāmies uz valsts attīstības tendencēm, tad plānošana ir iecerēta kā tā sauktie trīs gadu budžeti. Un šo trīs gadu budžetu ideja jau ir nostiprināta likumā "Par budžeta un finanšu vadību" kā vidēja termiņa valsts budžeta plānošana un plus tā ir paredzama stratēģija un plānošana, kas nodrošina patiešām ilgākam laikam. Esošā sistēma, kad gadskārtējā budžeta likumā šis jautājums tiek izskatīts, mūsaprāt, ir efektīvāks gan no visas valsts vajadzību sabalansēšanas viedokļa, gan no efektivitātes viedokļa.

Budžeta izpildei notiek pastāvīga izvērtēšana, un esošā sistēma ir pietiekoši elastīga. Es ceru, ka to varēs sīkāk arī izklāstīt tieši Finanšu ministrijas pārstāvji, kas ikdienā ar to nodarbojas. Ja kādai nozarei nepieciešami papildus līdzekļi, tad to var veikt, gan veicot apropriāciju pārdali, kas ir iespējams ar Saeimas pieņemtu lēmumu. Tādas procedūras diezgan bieži notiek. To varētu apliecināt arī Budžeta komisijas vadītājs. Gan nenožīmīgākos gadījumos no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem.

Saeima uzskata, ka likums par gadskārtējo valsts budžetu, kas paredzēts Satversmes 66. pantā, ir speciālāks un jaunāks likums. No Satversmes 1. panta izrietošais likumības princips neizslēdz kolīziju normu izmantošanu arī apstrīdētās normas pareizai piemērošanai. Valsts budžeta apakšprogrammas apmērs un līdzekļu sadale ir lielā mērā politiskās lietderības jautājums. Pēc būtības tas apjoms nav pārbaudāms Satversmes tiesā.

It īpaši apstākļos, kad Autoceļu fonda vajadzībām atvēlētais finansējums nebūt nav acīm redzami niecīgs. Un kā jau izskanēja šajā zālē, daļa no līdzekļiem, protams, šie 80 miljoni, kas ir šajā apakšprogrammā, nebūt nav visa nauda. Šī nauda ir paredzēta tikai uzturēšanai. Šis ... Eiropas finanšu līdzekļi piemērojami jaunu ceļu būvniecību. 80 procenti ir uzturēšanai, nu, pieņemsim, tā saukto "bedrīšu lāpīšanai". Savukārt "bedrīšu lāpīšanai" nevar izmantot Eiropas Savienības...

Valsts budžeta..., es atvainojos. Neviens likums arī neradītu privātpersonām, it īpaši akcīzes nodokļi par naftas produktu... kā fondā ieskaitāmā nodokļa maksātājam, tiesisko paļāvību uz Valsts autoceļu fonda lielumu konkrētā gadā. Līdz ar to likumdevējs katru gadu var brīvi noteikt tādu līdzekļu apmēru, kādu tas uzskata par nepieciešamu un pietiekamu šī brīža situācijai. Ņemot vērā iepriekš minēto, Saeima lūdz atzīt likumu "Par valsts budžetu 2011. gadam", apakšprogrammu 23.00.00 par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam. Paldies!

G. Kūtris: Paldies. Tiesnešiem būtu jautājumi? Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Es jūtos mazliet samulsusi, jo jūs lietojat daudz dažādus apstrīdētās, teiksim, apakšprogrammas apzīmējumus. Un es gribētu precizēt, kā jūs viņu traktējat. Vai jūs viņu traktējat kā tiesību normu – budžeta apakšprogrammu kaut kādā abstraktā veidā? Vai kā principu?

G. Kusiņš: Saeimas pozīcija ir jau norādīta gan atbildes rakstā, gan uz ... sniegtajiem papildus jautājumiem. Sniedzot atbildes uz papildu jautājumiem mēs norādījām, ka būtu jāvērtē, vai tas ir likums formālā, vai arī likums materiālā izpratnē. Nav, manuprāt, nekādu šaubu, ka šī ir likums formālā izpratnei, jo, nu, budžets ir pieņemts kā likums, likumdošanas procedūrā. Taču Saeima arī savos pask. papildus paskaidrojumos uz tiesneses jautājumiem norādīja, ka patiesībā tie ir līdzekļu piešķirumi. Un mēs pieturamies pie tās pozīcijas, kas tad arī bija šajā... atbildes paskaidrojumos. Un es atvainojos, ja es pārteicos un pateicu kaut ko nepareizi.

K. Krūma: Nē. Vai tad līdzekļu piešķirums, ja jūs paliekat pie šī uzstādījuma, var veidot normu kolīziju, kuru risināt interpretācijas veidā?

G. Kusiņš: Es uzskatu, mēs pieturamies pie, pie tās pozīcijas, ka grozījumi nebija nepieciešami, grozījumi nebija nepieciešami, taču, ja Satversmes tiesa uzskata, un arī mūsu atbildēs uz tiesas jautājumiem bija, ka šis ir tiesā vērtējams jautājums. Ja Satversmes tiesa uzskata, ka šī tomēr ir arī tiesību norma, tādā gadījumā kolīzijas ir risināmas ar vispār atzītiem kolīziju risinājuma paņēmieniem.

K. Krūma: Tas ir speciālā un jaunākā?

G. Kusiņš: Jā.

K. Krūma: Speciāli jaunākā... Sakiet, lūdzu, kāds būtu tas nošķirums, jūsuprāt, kas būtu veicams, kad ir nepieciešams novērst tiesību normu kolīziju, kas radītu pēc būtības būtisku Satversmes 1. panta pārkāpumu, un kad šāds pārkāpums nebūtu tik būtisks, lai risinātu kolīziju vienkārši interpretācijas ceļā?

G. Kusiņš: Pirmkārt, jau šeit ir jā.. jā.. jānodala dažādas situācijas, ir jāskatās pēc normas adresātiem. Es domāju, nebūtu pieļaujama tāda situācija, ka, ja normas adresāts būtu privātpersona. Un privātpersona arvien pārliecinātos, kad ir pieņemts kāds jauns likums, bet vecie nav atcelti. Šajā gadījumā mēs varam redzēt, ka normu adresāts ir Ministru kabinets un Saeima, Ministru kabinets un Saeima. Patiesībā, manuprāt, pat divi vienīgie adresāti. Šīs normas interpretācija var būt dažāda un, kā mēs redzam no Ministru kabineta atbildes Satversmes tiesai uz jautājumu, un arī Satiksmes ministrija, viņi ir uztvēruši šo normu, tā tas ir norādīts, vairāk kā principu vai kā, kā ... Nevis kā obligātu ievērojamu procedūru.

Līdz ar to man liekās, ka tas tad būtu tad arī šis nošķirums. Ja adresāti saprot šo savādāk, no tā ceļas kaut kādas neērtības, tad varbūt, acīm redzot, ir jāprecizē. Un šādā sakarā Saeima tieši iepriekšējā gada beigās arī precizēja 12. panta ceturto daļu un izteica to jaunā redakcijā, lai novērstu šo neskaidrību, lai novērstu šo neskaidrību. Patiesībā tā 12. panta ceturtais daļas būtība, ja mēs paskatāmies Ministra kabineta interpretāciju un tagad jauni pieņemto normu, nav mainījusies. Ministru kabinets tieši tāpat šo 12. panta ceturto daļu bija interpretējis iepriekš.

K. Krūma: Sakiet, lūdzu, cik ir tā ierastā prakse, cik ilgi Saeima vēro tās atšķirības viedokļos? Jo tās atšķirības viedokļos no... lietas materiāliem mēs redzam, ir bijušas vismaz trīs gadu garumā.

G. Kusiņš: Šādas, šādas lietas, protams, ir jākonstatē pēc iespējas ātrāk. Un tiesību sistēmai jābūt tādai, kas nesatur pretrunīgas normas. Taču es gribu teikt, ka strīdīgas situācijas var pastāvēt. Kādreiz strīdīgas situācijas var pastāvēt ne tikai trīs gadus, bet arī vairākus gadus. Piemēram, es nesen pārliecinājos, ka normatīvo aktu informatīvā sistēmā vēl

ir kā spēkā esošs, tiek norādīts vecais likums par sapulcēm un gājieniem, lai gan ir pilnīgi skaidrs, ka viņš ir aizstāts ar pilnīgi jaunu likumu, bet vecais nav atcelts. Bet vai tad tāpēc mēs uzskatīsim šo par antikonstitucionālu, jauno likumu? Nē. Man liekās, ka nav iespējams noteikt kaut kādos mēnešos tur, nedēļās vai dienās. Tas ir jāizdara pēc iespējas ātrāk.

Un es gribētu vērst tiesas uzmanību uz to faktu, ka budžeta paketē parādījās šis grozījums par autoceļiem, tajā budžeta paketē, kas paredzēja gadskārtējo likumu... budžeta likumu nākamajam gadam. Un Saeimas Juridiskais birojs arī, zinot šo tiesvedību, zinot jau šos viedokļus, tad arī piedāvāja šo precizējumu, kas, mūsaprāt, novērš vienkārši šo neskaidrību, šo izpratnes dažādību un apstiprina vēlreiz to izpratni, kas bija Ministru kabinetam un Satiksmes ministrijai, kā tas ir norādīts arī viņu iesniegtajos paskaidrojumos.

K. Krūma: Bet citu iemeslu, kāpēc jūs agrāk neizmantojāt tiesības Saeimas ietvaros rosināt attiecīgi likuma „Par autoceļiem” grozījumu, nebija?

G. Kusiņš: Nu, jāsaka tā, ka, protams, kāds deputāts no tribīnes vienmēr var pateikt, ka kaut kas ir pretrunā ar kaut ko. Tas vienmēr var pievērst uzmanību un prasa lieku reizi pārliecināties, ka vēl aizvien ir. Taču, kā es jau es teicu savā runā, mūsaprāt, tā sistēma, ka kaut kas tiek iezīmēts nevis ar budžeta likumu, bet ar kaut ko iepriekš, nu, ir pēc principa nepareizi. Nu, tas var būt kā plānošanas priekšnoteikums, kaut kādas vadlīnijas. Tas nevar paredzēt konkrētu līdzekļu apjomu.

K. Krūma: Kāpēc jūs agrāk neizmantojāt 111... Saeimas kārtības ruļļa 111. pantā paredzētās iespējas? Veicināt grozījumu, lai šī sliktā prakse tiktu izskausta?

G. Kusiņš: Tad, kad tika nokonstatēts, ka tas patiešām pastāv – divas dažādas interpretācijas, un personas pat uzskata, ka jāvēršas Satversmes tiesā. Un tad, kad budžeta likuma... kopā ar to pavadošo likumprojektu paketi tika iesniegts, tad šīs pretrunas arī tika novērstas. Bet kā es jau vēlreiz teicu, tas ir interpretācijas jautājums. Un, mūsaprāt, šīs normas ir iespējams interpretēt arī tā, kā Ministru kabinets to norāda, – kā vadlīnijas.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai šobrīd vēl nav arī citos likumos šādas normas, kurās noteikts, ka finansējums tam un tam nedrīkst būt mazāk kā iepriekšējā gadā?

G. Kusiņš: Ir. Ne tikai kā iepriekšējā gadā. Ir arī konkrēta procenta apmērā. Taču, nu, es domāju, ka tā noteikti nav laba prakse. Un arī Ministru kabinets, iesniedzot šos gadskārtējos valsts budžetus, šo apjomu, manuprāt, dažkārt ir samazinājis nekā noteikts ir iepriekš. Man liekas, lauksaimniecībai ir noteikti kaut kādi 3 procenti. Tur gan ir citādāka aprēķinu metode, valsts aizsardzībai līdzīga.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, kāpēc jeb kāda nozīme ir šajos speciālajos likumos, sauksim tā, jeb atsevišķos likumos, šādām normām, ja šīs normas var ignorēt ar citu likumu?

G. Kusiņš: Šīs normas ir saistošas kā vadlīnijas budžeta sastādītajam. Taču, ja šo lietu nav iespējams iz... es gribu norādīt uz šo budžeta pieņemšanas praksi. Tātad bija vairāki gadi, kad finanšu līdzekļu ienākumi bija pietiekoši un kad bija iespējams ievērot šo plānošanu. Ja mēs redzam, ka vienā kaut kādā konkrētā nozarē ir doti šādi solījumi, bet citu nozaru vajadzības arī ir jāņem vērā, tad gluži vienkārši mēs nevaram uz šo raudzīties kā uz akmeni iekaltu principu. Šis ir... šī ir vadlīnija.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ja ir... ja būtu tāda norma, kas saka, ka jums nākamajā gadā nevar būtu mazāk kā šogad. Vai jūs uzskatītu par pieņemamu tiesiskai valstij, ja jums nākamajā gadā tomēr iedod mazāk nekā šogad?

G. Kusiņš: Jā, es jau norādīju uz to, kad ir, šeit ir jāraugās, kas ir normas adresāts. Es varētu jums piekrist, ja tas attiektos uz privātpersonu, tad tas, manuprāt, būtu nepieļaujami, jo privātpersona paļautos uz to, ka, nu, ir dots tāds solījums, kas nevar būt mazāk. Un, ja, savukārt, gribētu paredzēt mazāk, tad šo iepriekšējo grozījumu gan būtu jāgroza. Ja, savukārt, normas adresāts ir kāds cits, tad šeit būtu jāvērtē.

G. Kūtris: Vai jūs tādā veidā gribat pateikt, ka Saeimai, Saeimai adresētās likuma normas nav jāievēro?

G. Kusiņš: Nē, to es negribētu pateikt. Tas būtu ļoti, tāds plašs secinājums no manis teiktā. Es gribētu teikt, ka Saeima katru reizi ir tiesīga, izvērtējot konkrēto, konkrēto situāciju izlemt, ja viņa ir interpretējusi to kā principu, tad tas tiešām ir jāgroza. Šinī gadījumā, ja tas ir interpretēts kā princips, kā princips, nevis kā konkrēts precīzs finanšu līdzekļu apjoms, nu, tad, acīmredzot šī, šie grozījumi nebūtu nepieciešami.

G. Kūtris: Bet jūs nenoliegsiet, ka zem šī principa ir reāla summa?

G. Kusiņš: Jā, es piekrītu. Zem šī principa ir reāla summa, bet es arī vērsu tiesas uzmanību uz to, ka reāla summa nevar būt mehāniski piešķirta, neraugoties uz citām valsts vajadzībām un valsts budžetu kā, kā, nu, visu interešu sabalansēšanas dokumentu.

G. Kūtris: Jautājums tiesnesei Osipovai. Lūdzu.

S. Osipova: Jūs sniedzat jaunu kolīziju normu izpratni un es gribu pārliecināties, ka es jūs pareizi sapratu. Ja viena norma izsaka prasības saskaņā ar kurām ir jāpieņem otra norma, bet otra norma tiek pieņemta, pārskāpjot pirmo, tad, jūsuprāt, tā ir tiesību normu kolīzija?

G. Kusiņš: Nē, Saeimai bija jāievēro Satversmes 111. pants. Es atvainojos, Satversmes kārtības ruļļa 111. pants. Taču šeit situācija ir tāda: ja 111. pantā ir vārdi: „ja rodas pretrunas”. Tātad šeit ir vērtēšanas jautājums. Ja pretrunas rodas, mēs varam redzēt, ka ir pretrunas, tad, protams, ir pilnīgi skaidrs, ka ir jārikojas. Savukārt, ja pastāv dažāda interpretācija, kļūdaina, nezinu, dažāda interpretācija. Un šķietamās interpretācijas rezultātā šīs pretrunas netiek konstatētas, tad 111. panta noteikums uz to neattiecas, jo tas nosacījums ir, ja rodas pretrunas. Ja pretrunas netiek konstatētas, tad tālākais arī nav.

S. Osipova: Es pareizi sapratu, ka Latvijas Republikas Saeima apzinās, ka viņi rada, jūsuprāt, kolīziju normas, bet viņi tīši rada šīs kolīziju normas, lai dezorientētu tiesību normu piemērotāju? Vienalga, jūs šinī gadījumā runājat, ka tā nav privātpersona – adresāts, ka tās ir valsts institūcijas, bet tur tāpat strādā personas.

G. Kusiņš: Ē.. es vēlreiz gribu norādīt uz to, ka no manis teiktā neizrietēja secinājums, ka Saeima ir tā kā tāds patvaldnieks, kas ir tiesīgs rīkoties, kā viņam ienāk prātā, nebūt nē. Saeima ir saistīta ar tiesību normām, saistīta ar procedūras noteikumiem. Nav nekādu šaubu. Taču Saeimas kārtības ruļļa 111. pants paredz šo nosacījumu „ja rodas pretrunas”, ja ir strīdīga situācija un šīs pretrunas nav konstatētas, ja šāda situācija. Tad, protams, jūsu norād.. ... norādītais ... kāds cits likums var tikt pieņemts un nebūtu paredzētas šīs atliekošās normas, ko paredz 111. pants.

S. Osipova: Paldies.

G. Kusiņš: 111. pants patiesībā ir, nu tādas, ... vēlamība, lai valstī nerastos jaunas normatīvo aktu pretrunas, ko Saeima pieņem ar likumu. Tādi ir 111. panta galvenā būtība un galvenais mērķis. Kāpēc tad šādi? Lai nerastos jaunas pretrunas un lai Saeima pati ievērotu noteiktu procedūru.

G. Kūtris: Paldies. Tiesnesis Balodis, lūdzu.

K. Balodis: Man radās tāds jautājums par likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturtās daļas iepriekšējo redakciju. Sakiet, jūs uzskatāt, ka šāda līdzekļu iezīmēšana likuma normās ir slikta prakse? Kāda tad būtu laba prakse valsts prioritāšu noteikšanai? Jo mēs zinām, ka valstij tomēr ir kaut kādas prioritātes, ko viņa ir deklarējusi tur, piemēram, autoceļu uzturēšana, aizsardzība un tādas, kur, nu, it kā no vienas puses valsts ir deklarējusi, kad tur ir jāpiešķir noteikti līdzekļi, bet tad krīzes apstākļos atkal šie līdzekļi tiek drastiski mazināti. Kas, kā, kādā veidā tad valstij būtu jārikojas, lai tomēr kaut kādā ilgtermiņā uzturētu noteiktu finansējumu? Tādā valstī īpaši svarīgā nozarē?

G. Kusiņš: Paldies par jautājumu. Man liekas, šī lieta šobrīd ir daudz veiksmīgākā veidā izklāstīta likumā „Par budžetu un finanšu vadību”, kurā ir paredzēta šī vidējā termiņa budžeta plānošana. Tātad tiek pieņemts gadskārtējais budžets un tiek iezīmēti cipari divus gadus uz priekšu: „N+1” un „N+2”. Un arī šis „rāmis” ideālā variantā tiktu apstiprināts ar Saeimas pieņemtu likumu. Tādejādi rastos iespēja paļauties un plānot vairākus gadus uz priekšu. Tas, protams, neizslēgtu to, ka atkal nākamajā gadā ir jāpieņem gadskārtējais budžets, bet tas vairāk atbilstu tai shēmai, kas ir citās valstīs jau aprobēta par vidēja termiņa budžetiem, par trīs vai pat piecu gadu vidēja termiņa budžetiem. Šeit 12. panta ceturtdaļa, manuprāt, bija tāds, nu, ļoti aritmētiski mehāniska pieejama. Pie kam tā pieeja, nu, paredz tikai to, ka vienmēr būs izaugsme un, un vienmēr būs pietiekami līdzekļi. Tas, tas tā nav.

K. Balodis: Tad man otrs jautājums ir. Kāds jūsu viedoklis par to likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturtdaļas jauno redakciju, kura stājās spēkā šā gada 1. janvārī. Īpaši par to normas sākumu, ja gadskārtējā valsts budžeta likumā nav noteikti citādi. Jums nešķiet, ka šī norma ir tāda nedaudz, tāda bezjēdzīga kļuvusi?

G. Kusiņš: Es nevaru piekrist jūsu vērtējumam par, par normas bezjēdzīgumu. Tāpat kā Saeima nepieņem likumus, kas ir bezjēdzīgi, un nepieņem bezjēdzīgus Satversmes grozījumus, vai vēl kaut ko citu. Šeit ir pateikts, kāda ir šī finansējuma plānošanas kārtība. Tātad valsts budžeta likums ir tas instruments, ar kuru Saeima kā likumdevējs var izdarīt atkāpes no ceturtajā daļā noteiktā. Tātad ir noteikts, kā būtu jāplāno, un tad ir pateikts, kāda ir šī forma, ar kuru var izdarīt atkāpes. Gadskārtējā valsts budžeta likumā nav noteikts citādi.

G. Kūtris: Tātad ja var saprast no jūsu teiktā, ka, šis, nu, īpašās normas noteica valsts finansēšanas plānošanas kārtību? Ja likumā par autoceļiem iepriekš bija ierakstīts, ka autoceļu finansēšanai jāpiešķir tāds un tāds budžets jeb finansējums tādā un tādā apmērā procentuālo, procentuāli, bet ne mazā kā, tad valsts jau, likumdevējs bija noteicis finansējuma plānošanas kārtību, kad, gatavojot nākamo jeb kārtējā gada budžeta projektu, bija šī norma jāievēro.

G. Kusiņš: Es, atbildot uz jūsu jautājumu, gribu salīdzināt to redakciju, kas bija spēkā līdz 1. janvārim, un to redakciju, kas ir spēkā pēc 1. janvāra. Līdz 1. janvārim 12. panta ceturtdaļa sastāvēja no vairākiem teikumiem. Pirmais teikums, valsts budžeta līdzekļus valsts autoceļu fonda programmai piešķir saskaņā ar valsts budžeta likumu kārtējam gadam. Un tālāk ir teikumi: Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais finanšu kārtībā nedrīkst būt mazāks un tā tālāk. Arī šeit jaunajā redakcijā patiesībā ir tieši tas pats. Tieši tas pats. Šeit nav nekas citādāks pēc būtības. Ja mēs paraugāties veco redakciju, mēs varam redzēt, ja mēs interpretējam, ka otrais teikums ir atrauti no pirmā, nu, tad, tad ir tā pozīcija, ko aizstāv pieteikuma iesniedzējs. Savukārt, ja mēs saprotam, ka tie ir divi savstarpēji saistīti teikumi, kā to ir sapratis Ministru kabinets un arī Satiksmes ministrija. Nu, tādā gadījumā tā redakcija, kas stājās spēkā pēc 1. janvāra, būtībā neko nemaina.

G. Kūtris: Ja, bet tātad iepriekšējā redakcijā tas... tam otram teikumam tiešām nebija nekādas jēgas. Jo pirmais teikums pateic, cik piešķirs budžeta likumā, tik būs.

G. Kusiņš: Tas arī, tas arī manuprāt, ļoti precīzi norāda to, ka šī norma nebija precīzi formulēta un tā radīja neskaidrības adresātiem, tiesību normu piemērotājiem.

G. Kūtris: Tad...

G. Kusiņš: Tas ir skaidri redzams no Satiksmes ministrijas un Ministru kabineta sniegtajām atbildēm.

G. Kūtris: Saistībā ar šo neskaidrību normu piemērotājiem jeb plānotājiem arī. Sakiet, lūdzu, ja gadījumā šādas neskaidras situācijas veidojas, jeb dažādas normas zināmā mērā kolidē. Vai Saeimai ir kāda kompetence, saņemot likumprojektu, budžeta likumprojekta paketi, grozīt kaut ko, vai pievienot klāt kādu likumprojektu, kas novērstu šādu kolīziju?

G. Kusiņš: Atbilstoši Saeimas kārtības rullī noteiktajai procedūrai par to, kas ir budžeta pakete, to nosaka Ministru kabinets. Saeima var izslēgt kaut ko no budžeta likumprojekta paketes, piemēram, ja tas neattiecas uz budžetu. Tā, tādi gadījumi ir bijuši, taču Saeimai nav tiesības kaut ko iekļaut paketē, jo tad tas būtu saistīts ar... ar to, ka tiktu grozīta valdības iecere. Taču Saeima var paralēli kādu likumu pieņemt, un, ja es saprotu jūsu jautājumu pareizi, tad Saeima, uzskatot, ka ir nepieciešams kaut kas cits, tad Saeima var paralēli pieņemt kādu likumu. Teorētiskā situācijā var pieņemt šo likumu vēlāk. Teiksim, tas neattiecas uz nākamā budžeta gadu, nevis no 1. janvāra, bet teiksim no 1. jūlija. Taču esošā prakse ir tāda, ka Saeima neiekļauj budžeta paketē ar savu lēmumu nekādus jaunus likumprojektus. Saeima, ja viņa uzskata to par vajadzīgu, pieņem paralēli kādu citu likumu.

G. Kūtris: Kura likuma norma liedz Saeimai pievienot šai paketei kādu citu likumprojektu, kas novērstu normu neatbilstību vai problemātiskas normas?

G. Kusiņš: Tas izriet no... nav... šeit negribētos teikt, ka kaut kas liedz. Vienkārši tā 87.¹ pantā noteiktā redakcija ir tāda. Ja Saeimā iesniegta budžeta likumprojekta pakete, kas sastādīta, iesniegta, ja Saeimā iesniegta, kas sastāv no budžeta likuma projekta vai gadskārtējā budžeta grozījuma likumprojekta un likumprojektiem, kuri nosaka vai groza, vai ... valsts budžetu. Tāpat esošā prakse liecina, ka par to, kas ir budžeta likumprojekta paketē, lemj Ministru kabinets, jo Ministru kabinets ir tas, kas to ar reizi arī iesniedz. To ar reizi arī iesniedz. Un tam, manuprāt, ir arī racionāls izskaidrojums, jo tad tā budžeta pakete, valdības iesniegtā, tiek skatīta arī īpašā, atšķirīgā kārtībā. Tāpat par šo ir arī obligāti saņemami Ministru kabineta atzinumi par priekšlikumu vai kā citādi. Ja mēs raudzītos tā, tad, nu, šeit man liekas, tā procedūra tālāk nebūtu paredzama. Līdz ar to es secinu, ka likumdevēja mērķis nav bijis paredzēt iespēju, ka Saeima varētu iekļaut kādu jaunu likumprojektu budžeta likumprojekta paketē. Tas neparādās kārtības ruļļos... ruļļa tālākajos pantos.

G. Kūtris: Bet papildus citu kā...? Ne paketē, kā atsevišķu likumu var pieņemt?

G. Kusiņš: Jā, jā atsevišķu likumu Saeima var pieņemt, ja viņa uzskata to par nepieciešamu, jā.

G. Kūtris: Vai tas nozīmē, ka Saeima, ja gribētu atbalstīt valdības plānoto budžetu ar visu to paketi, būtu jāaiztaisa acis uz netiesiskām normām, ja tikai budžetā tas viss būtu?

G. Kusiņš: Es negribu teikt, kad...

G. Kūtris: Normu savstarpējā kolīzija...

G. Kusiņš: Es mēģināšu runāt lēnāk, jo jūsu uzdotie jautājumi mani visu laiku vedina domāt, kad mēs... es neprotu izteikt Saeimas...

G. Kūtris: Jūs teicāt, ka Saeima, Saeimas komisija nav tiesīga....

G. Kusiņš: Saeima vērtē, Saeima...

G. Kūtris:... papildināt likumprojektu paketi.

G. Kusiņš: Jā, bet Budžeta komisija, tieši tāpat kā jebkuras citas budžeta komisijas vai pieci deputāti ir tiesīgi iesniegt kādu citu likumprojektu, kas varētu novērst jūsu pieminētās situācijas, ja komisija vai šie pieci deputāti uzskata, ka šāds likumprojekts obligāti ir nepieciešams.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvis vēlas uzdot jautājumus?

E. Ikvilds: Jā.

G. Kūtris: Lūdzu.

E. Ikvilds: Satversmes 64. pants pasaka, ka likumdošana, tās tiesības, pieder Saeimai. Es nedaudz gribētu, nu, tā, tā saprast. Jūs minējāt, kad budžeta veidošanā kā likumdošanas

procesā prioritātes Saeima... Ministru kabinetam, es atvainojos, un Saeimai ir tikai sekundārs uzdevums.

G. Kusiņš: Nē, es tā neteicu, mēs varētu paklausīties ierakstu. Es uzskatu, ka šīs normas adresāts primārais ir, primārais šīs normas adresāts ir Ministru kabinets, jo Ministru kabinets ir tas, kas sagatavo likumprojektu.

E. Ikvilds: Par kuru normu jūs runājat?

G. Kusiņš: Ja mēs runājam par budžeta likumu.

E. Ikvilds: Tas ir budžeta un finanšu vadības likums, kas nosaka likumdošanas procesu...

G. Kusiņš: ... [Neskaidrs ieraksts, runā vienlaikus] ... apstrīdētā norma.

E. Ikvilds: ...66. pantā Satversmes, ja. Kad Ministru kabinets pirmā daļā iesniedz budžetu, ja. Jūs par to runājat?

G. Kusiņš: Jā. Bet, bet autoceļu...

E. Ikvilds: ... [Neskaidrs ieraksts, runā vienlaikus]

G. Kusiņš: ... attiecās uz plānošanas kārtību. To ir norādījis gan Ministru kabinets, gan Satiksmes ministrija. Un 12. panta ceturtais daļa, un šis adresāts primāri, adresāts, tas, kas sākotnēji sāk uz šo normu raudzīties, ir Ministru kabinets. Ministru kabinets gatavo budžetu. Saeima pēc tam viņu izskata un apstiprina. Adresāti ir divi. Un Saeima ir tā, kas pieņem. Bet sagatavotājs ir Ministru kabinets.

E. Ikvilds: Tad vienkārši, ja es kļūdos, bet es varu saprast tā, kad jūs uzskatiet, ka ceturtais daļas normai jēga bija tikai palīdzēt likuma „Par budžetu un finanšu vadību” piemērošanu. Šīs normas piemērošanu, kad citas jēgas šai normai nebija 2005. gadā, kad noteica to pēdējo redakciju, kas bija uz to brīdi, kad pieņēma 2011. gada budžeta likumu.

G. Kusiņš: 2005. gada grozījums paredz, ka... Ja jūs paskatāties 2005. gada grozījumus, tur ir likumdevēj... likumprojekta iesniedzēji – šinī gadījumā Ministru kabineta vai par... Satiksmes ministra parakstīta anotācija, kāpēc viņš uzskata šā... šādu lietu par nepieciešamu. Ministru kabineta iesniegtā pozīcija, kas ir šajā lietā, liecina par to, ka Ministru kabinets un arī Satiksmes ministrija šo saprot kā principu, vadlīnijas, ietvaru vai... Nevis kā saistošu...

E. Ikvilds: Sakiet, lūdzu, vai jums ir iepriekš bijusi, jūs tomēr ilgi strādājat Saeimā, tāda pieredze, kad plenārsēdē deputāts, uzstājoties norāda uz pretrunām, arī komisijas sēdē ir konstatēts, ka tas ir pavadošais likums nav paketē, bet tik un tā, budžetu veidojot, tie cipari nav... neizriet no likumdošanas? Nu, tiem pamataaktiem, likumiem, bet, bet viņi ir vienkārši kā Ministru kabinets noliek uz galda, kā uzrakstīja ar cipariņu un tā arī pieņem? Vai tāda prakse ir vispār atzīta? Vai tomēr ir izņēmuma gadījumi? Kā tad šajos izņēmuma gadījumos likumdevējs, Saeima ir rīkojusies?

G. Kusiņš: Man laikam ir jārūnā vēl lēnāk, jo arī jūs uzdodat jautājumus, kas liecina, ka Saeima ir tāda apzīmogošanas iestāde. Saeimai ir pienākums izvērtēt un pieņemt. Un Saeima izvērtē budžeta ciparus. Nevar noliegt to, ka budžeta izskatīšanas procedūra Saeimā ir iedibināta, nu, tāda diezgan saspringta, es teiktu tā. Tas liedz var būt ļoti, ļoti, ļoti detalizēti izanalizēt, visas iespējamās neatbilstības, visus budžeta ciparus, lai kaut ko pateiktu. Es nesaku, ka tas ir labi, es vienkārši fiksēju faktu. Tajā pašā laikā, ja izskatīšanas laikā tiek konstatētas pretrunas, tad Saeimas Juridiskais birojs uz to ir norādījis. Es tagad nevaru pateikt, vai tas bija trīs vai četrus gadus atpakaļ, bet, es atceros, Spurdziņš bija Finanšu ministrs un Saeimas Juridiskais birojs norādīja Finanšu ministrijai, ka iesniegtajā budžeta projektā ir četras neatbilstības Satversmei. Budžeta projektā, kas ir budžeta likums ar

pielikumu. Tātad, ja tas tiek konstatēts, tad mēs uz to norādām. Un visas šīs četras pretrunas tika nov... arī likvidētas.

E. Ikvilds: Bet ja būtu programmā ceturtais pielikums budžeta likumā 23.00.00 nevis ierakstīts 80 miljoni tie 600 tūkstoši, bet būtu ierakstīts, piemēram, 360 miljoni. Kā rīkotos Saeima šādā gadījumā?

G. Kusiņš: Līdz....

E. Ikvilds: Jo vadlīnijas ir ievērotas, kad iepriekšējā gadā nav mazāk, ka nav mazāk arī kā iekasētās transporta nodevas un nav mazāk arī kā akcīzes 80 procenti. Respektīvi, tie visi nosacījumi, kas ir minēti ceturtajā daļā, likumā „Par autoceļiem” 12. pantā ir ievēroti, un valdība, iesniedzot likumdošanas aktu, ja, šajā gadījumā – projekta formā budžetā ierakstījusi nevis mazāk par 160 miljoniem, bet vairāk par 160 miljoniem. Kā varētu prognozēt iekasēšanu šī akcīzes nodokļa no naftas produktiem? Kā tad likumdevējs rīkotos?

G. Kusiņš: Bet šeit ir rakstīts, ka nedrīkst būt mazāks. Likumdevējs un arī valdība var nākt ar priekšlikumu piešķirt vairāk līdzekļu.

E. Ikvilds: Paldies.

G. Kūtris: Paldies. Tiesnešiem jautājumi? Paldies jums.

Tā, lietas dalībnieki ir uzklausi un ir iztaujāti. Varētu pāriet pie tiesas sēdes nākamā soļa, tas ir, uzklausi pieaicinātās personas. Bet pirms viņu uzklausišanas būtu vēlams noskaidrot viņu uzklausišanas secību. Tiesas viedoklis būtu tā, ka mēs varētu pēc pārtraukuma pirmo uzklausi Saeimas komisijas vadītāju un attiecīgi pēc tam uzklausi ministrijas – Satiksmes, Finanšu un Tieslietu – un pēc tam Ministru kabinetu kā atbildīgo par budžetu, par budžeta paketi kopumā. Vai lietas dalībniekiem ir kādi citi viedokļi vai priekšlikumi par uzklausišanas secību?

E. Ikvilds: Nav.

G. Kūtris: Nav

G. Kusiņš: Nē, nav.

G. Kūtris: Nav, ja. Tātad šobrīd tiesa izsludina pārtraukumu uz vienu stundu un piecām minūtēm. Atsāksim darbu pulksten 13. Un lietas... pieaicināto dalībnieku uzklausišanas secība ir noteikta. Paldies.

A. Žugans: Lūdzu visiem piecelties!

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Turpinām tiesas sēdi un uzsākam pieaicināto personu noklausišanu. Kā pirmais, kā mēs vienojāmies, kā pirmais tiek aicināts Saeimas Budžeta un finanšu komisijas pārstāvis, šīs komisijas vadītājs Jānis Reira kungs. Lūdzu, jūs! Tātad aicinām jūs izstāstīt jūsu komisijas viedokli par šīs normas, teiksim, pieņemšanu un šīm juridiskajām problēmām, ko šodien jūs dzirdējāt. Lūdzu!

J. Reirs: Augsti godātā tiesa, Saeimas budžeta un finanšu komisija savu viedokli jau ir izklāstījusi savā paskaidrojuma rakstā un es gribētu piebilst pie šī, ka Budžeta komisija, pieņemot ...11. gada budžetu, ievēroja Kārtības rulli, izskatīšanu. Izskatīšanas laikā mēs, tātad, pirmajā lasījumā spriedām par budžetu konceptuāli gan plenārsēdē, gan komisijas sēdē vispirms. Un tika apspriests budžets, tad pavadošie dokumenti.

Neviena priekšlikuma vai neviena aizrādījuma no pozīcijas vai opozīcijas deputātiem, ka dažas likuma normas neatbilst, ka, piemēram, Autoceļa fonda likums neatbilst prasībām, mēs nesaņēmām. Tāpat arī bija iespēja sniegt priekšlikumus likumā... likumos, budžeta paketes likumos un grozījumos. Šie priekšlikumi tika saņemti. Vairāk nekā 450 priekšlikumi, kuri tika rūpīgi izvērtēti. Arī šeit nebija priekšlikumi no opozīcijas pārstāvjiem par ietveršanu vai izmaiņām Ceļu fondā vai finansējumā. Kā arī Saeimas plenārsēžu zālē... sēdē otrajā lasījumā tikai viens no deputātiem... Tikai vērsa uzmanību... Un, pieminot tieši finansējuma apjomu, nevis neatbilstību likumam.

Vēl arī gribētu atzīmēt, ka Budžeta komisijas pienākums nav izskatīt ... par atbilstību likumiem vai par pretrunām starp vienu un otru likumu. Mēs esam.... Bet tas nenozīmē, ka, ja šādas situācijas rodas, ka mēs neizskatām un noraidām. Mēs pastiprināti pētījām katru priekšlikumu un, neskatoties uz ...11.gada budžeta apspriešanu, apspriešanas īsajiem termiņiem, kas bija izsaukta objektīvu iemeslu dēļ, tika izskatīts un debatēts par visiem priekšlikumiem. Un neviens... nevienas debates netika pārtrauktas, kaut arī ir tiesības pārtraukt debates, bet praktiski visi balsojumi tika balsoti tikai pēc rūpīgas debates un visu viedokļu uzklaušanās.

Tāpat tika ievērota kārtība par izsludināšanu un izziņošanu. Visas komisijas sēdes darba kārtības izskatāmie jautājumi bija savlaicīgi izziņoti, paziņots arī nevalstiskām organizācijām, kuras izteica vēlmi piedalīties komisijas sēdēs. Arī nepieciešamie lietpratēji un eksperti no valsts pārvaldes piedalījās komisijā, un bija iespēja iepazīties ar šo te komisijas gaitu.

Iepriekšējās debatēs izskanēja jautājumi par to, vai ir... kā mēs vērtējam šādu situāciju. Mēs viņu tomēr vērtējam vairāk kā tādu mērķi nākotnes plānošanai un kā šos procentu sadalījumus. Jo šis, tiešām, kā arī bija ... godātā, augsti godātā augstākās... Es atvainojos, Satversmes tiesas priekšsēdētāja jautājums par to, vai ir vēl kādas likuma normas, kuras... kur ir kolīzijas. Jā, ir aizsardzības budžets 2 procenti, un mēs samazinām...

Tāpat ir arī pieņemts 2004. vai 2005. gadā jautājums par finansējumu zinātnei, kurš... kur bija norādīts procentuāli no IKP cik ir jāfinansē, bet pat tajos saucamajos "treknajos gados" nevienu reizi šī norma netika ievērota, bet viņa tiek vērtēta kā „vaduguns” nākotnē. Un, uzlabojoties finanšu situācijai, šīs te iezīmētās normas ir viennozīmīgi tās, kuras... pozīcijas primāri ir jāatjauno budžetā.

Tāpat ir arī varbūt ar Saeimas deputātu atalgojumu, kur likumā ir noteikts viens atalgojums, bet mēs... 2009., 2010. gadā bija samazinājums par 48 procentiem un, arī jau budžeta izskatīšanas procesā mēs praktiski, var teikt, neievērojām šo Kārtības rulli, bet ieplānojām mazākus līdzekļus, izejot no situācijas, finanšu situācijas valsts budžetā un krīzes apstākļiem.

Un es uzskatu, ka mēs esam pieņēmuši atbilstošu likumu. Atbilstoši likumam budžetu... Un esam ievērojuši visus normatīvos aktus.

G. Kūtris: Viss, ja?

J. Reirs: Jā.

G. Kūtris: Paldies! Sakiet, lūdzu, pašās beigās jūs pieminējāt vienu šo piemēru par Saeimas deputātu atalgojumu. Sakiet, lūdzu, vai jūs Saeimas deputātu atalgojumu arī samazinājāt ar budžeta likumu?

J. Reirs: Praktiski ē... Nu, jā, te jūs mani uzķērāt. Sanāk tā, kad... Nē, mēs... Bet par... Plānošanas sākums bija bez jebkādiem budžeta likumiem. Un praktiski primārs bija... Nē, tieši budžeta likumā bija primārais, un pēc tam jau mēs mainījām Kārtības rulli, jā.

G. Kūtris: Kartības rullī, tātad, bija jāizdara grozījumi?

J. Reirs: Mainījām, jā.

G. Kūtris: Kas šos grozījumus sagatavoja?

J. Reirs: Ē... Tātad grozījumus... Es jums uz šo nevarēšu atbildēt, jo laikam tajā... Tajos laikos šos grozījumus... Es nevadīju Budžeta komisiju...

G. Kūtris: Bet ne Ministru kabinets?

J. Reirs: Tā... Es domāju, ka nē.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu...

J. Reirs: ... Ministru kabinets izsk...

G. Kūtris: ... vai jūs to ietvērāt iekšā budžeta likuma projektu paketē?

J. Reirs: Praktiski, gala ciparu nosakot, mēs ietvērām samazināto... Jau, tātad, sākotnēji plānojot, mēs ietvērām samazināto ciparu, nevis plānojam, izejot no, no likumā noteiktā.

G. Kūtris: Es saprotu, plānoto ciparu jūs budžeta likumā ietvērāt?

J. Reirs: Jā. Nē, es atvainojos, mēs ietvērām reālo budžeta likumā, nevis plānoto.

G. Kūtris: Budžeta likumā ietvērāt reālo summu, bet deputātu atbildības lieluma grozīšanu? Šo likumprojektu Jūs pieņēmat kā atsevišķu likumu vai tajā pašā budžeta likuma paketē?

J. Reirs: Es... Es nevaru atbildēt uz šo jautājumu.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi? Tiesnese Krūma, lūdzu.

K. Krūma: Jūs savā uzrunā minējāt, ka Saeima... Saeimas Budžeta komisijas primārais pienākums nav izvērtēt pretrunas starp likumiem un budžeta paketē ietilpstošajiem likumprojektiem. Sakiet, lūdzu, kam ir šāds pienākums un kāda tad ir Budžeta komisijas loma?

J. Reirs: Budžeta komisijas loma ir izvērtēt priekšlikumus. Tātad, pirmajā lasījumā budžets tiek apspriests konceptuāli un jebkuram komisijas loceklim un jebkuram lietpratējam ir tiesības izteikties par šo budžeta projektu, konceptuāli apspriežot visus likumprojektus kopumā vienotā paketē. Un otrajā lasījumā komisija tikai izskata priekšlikumus, iesniegtos priekšlikumus.

Praktiski, ja ir gadījumi, kad pirmajā lasījumā konceptuāli kāds no lietpratējiem izsaka šaubas vai bažas par kādu punktu, vai ir Juridiskā biroja vērtējums, vai plenārsēdē izskan lietas, kas varētu domāt, ka ir priekš..., ir kolīzijas, tad notiek konsultācijas gan ar konsultantiem, gan ar Juridisko biroju, un šīs kolīzijas tiek mēģinātas novērst. Bet apstrīdētā gadījumā neizskanēja ne vienu reizi šādas lietas.

K. Krūma: Bet jūs minējāt, ka debatēs tomēr dep... un arī pieteikuma iesniedzējs minēja, ka deputāts Šlesers esot izteicies.

J. Reirs: Nu, precizēti varētu... Bet tas bija otrā... otrajā lasījumā. Tas ir gala lasījums plenārsēdē. Un, nu, nav precīzi skaidrs, vai tas bija uz budžeta grozījumiem – Šlesera kunga runa. Vai, tieši apspriežot ..11. gada budžetu decembrī, vai tas bija martā uz budžeta grozījumiem.

K. Krūma: Tātad ne no opozīcijas, ne no pozīcijas deputātiem nebija neviena priekšlikuma, balstoties uz...?

J. Reirs: Nē, un arī ...11. gada budžetā, kuru mēs pieņēmām 20. decembrī, nebija neviena priekšlikuma arī par finanšu palielināšanu Ceļu fondam.

K. Krūma: Man vēl viens jautājums būtu, ka, nu, tas izriet no jūsu atbildes Satversmes tiesai. Ka, no vienas puses, jūs norādāt, ka valsts budžeta izstrādāšana esot vienīgi Ministru kabineta kompetencē. Savukārt, Saeima to tikai izvērtējot un apstiprinot likumdošanas kārtībā. Taču, no otras puses, jūsu atbildē tiek atzīts, ka Saeima ir tiesīga pēc Ministru kabineta ierosinājuma katru gadu brīvi noteikt tādu līdzekļu apjomu, kādu uzskata par nepieciešamu. Vai jums bija iespējas grozīt to finanšu apjomu atbilstoši likumā „Par autoceļiem” noteiktajam?

J. Reirs: Faktiski nebija iespējams, un šis budžets tika sastādīts ļoti stingrā sadarbībā ar starptautiskajiem aizdevējiem, un konsolidācija bija nepieciešama 250 miljonu apjomā. Konsolidācijas pasākumi bija saistīti gan ar štatu samazināšanu, gan ar algu samazināšanu, gan ar nodokļu celšanu. Tātad pievienotās vērtības nodoklis tika pacelts, tika pacelts ē... vēl citi nodokļi. Līdz ar to šī konsolidācija bija ļoti iespaidīga un citu līdzekļu, teiksim, aizvietošana ar šiem līdzekļiem nebija iespējama.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai vispār Saeimas komisija nevar ierosināt un Saeima apstiprināt budžetu savādāk... Līdzekļu savādāku sadalījumu?

J. Reirs: Likums paredz, ka var, bet ir nepieciešams... Likums nosaka, ka visiem priekšlikumiem, kas tiek iesniegti budžetā ir jābūt sabalansētiem. tātad gan ieņēmumu, gan izdevumu daļai. Un, praktiski, izdevumu... Ieņēmumu daļa tika plānota uz saskaņota ar starptautiskajiem aizdevējiem un līdz ar to palielinot, kas ir parasti opozīcijas finansējuma avots jebkurai programmai, tas ir, budžeta deficīta palielināšana šinī gadījumā nav iespējama. Līdz ar to, ja tiek atrasta pozīcija budžetā, kur ir ē... kas neskar budžeta deficītu, tad ir iespējams izskatīt šo jautājumu. Bet ja skar, tad mēs tomēr uzticamies Ministru kabinetam un Finanšu ministrijai kā budžeta sastādītājam, un viņa arī uzņemas atbildību par šo.

G. Kūtris: Protams, kaut kas dīvains... Kā tas ir: Saeima lemj par valsts, suverēnas valsts budžetu un rīkojās pēc ārzemju ekspertu norādījumiem?

J. Reirs: Mums bija tiesības jebkurā brīdī attiekties no šīs finansiālās palīdzības, un tad aizņemties tirgos par 11..., par 12 procentiem līdzekļus kā to darīja Lietuva. Bet mēs izvēlējāmies šo ceļu, un jebkurš finansētājs tad arī, vēloties nezaudēt naudas... to valstu maksātspēju, kuriem viņi aizdod, viņi arī nosaka nosacījumus. Un mūsu brīva izvēle bija jebkurā brīdī no šīs programmas iziet. Un tad vai nu samazināt valsts budžetu par miljardu vai vairāk nekā miljardu, vai aizņemties brīvajos tirgos par četrreiz lielāku summu nekā mēs aizņēmāmies no starptautiskajiem aizdevējiem. Un šī aiz... ja mums nākošā gada budžetā ir ielānāts parādu apkalpošanā ap 200 miljoniem, tad apmēram miljards...

G. Kūtris: Argumentāciju aizņēmumam es saprotu. Bet es saprotu budžetu, kad jūs pieņemat, jūs vadījāties pēc valsts apsvērumiem saglabāt finanšu stabilitāti, nevis pēc ārzemju norādījumiem. Mūsu pašu interesēs taču ir pieņemt tādu budžetu, lai varētu izdzīvot.

J. Reirs: Tā bija. Tāpēc es teicu, ka mēs to stingrā sadarbībā, mēs esam to pieņēmuši.

G. Kūtris: Skaidrs. Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Tikai viens precizējošs jautājums. Jūs teicāt, ka sēdes bija atklātas un, un visi varēja piedalīties, kas bija ieinteresētās personas. Sakiet, vai klātesošie Ministru kabineta, Finanšu ministrijas, Satiksmes ministrijas pārstāvji, parlamentārie sekretāri jebkādā veidā jums norādīja uz to, ka ir iespējama pretruna starp likuma „Par autoceļiem”, starp valsts budžeta likuma apstrīdēto apakšprogrammu?

J. Reirs: Nē, es šādu lietu neatceros. Tāpat kā es neatceros par zinātnes budžetu, kur ir pusotrs procents, ka kāds norādītu. Un tāpat arī NATO aizsardzības budžetu. Mūsu apņemšanās, es neatceros, ka kāds to norādītu.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi ir? Tā, vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim jautājumu... Nav Saeimas pārstāvim?

G. Kusiņš: Nav jautājumi.

G. Kūtris: Arī nav. Paldies Reira kungs. Tālāk aicinām viedokli paust Satiksmes ministrijas pārstāvi Lienī Priedīti-Kancēviču. Lūdzu, tātad jūsu ministrijas viedoklis par šīm apstrīdētajām normām, to pieņemšanu un ar to saistītie ... Lūdzu!

L. Priedīte-Kancēviča: Godājamā tiesa! Satiksmes ministrija savus apsvērumus ir paudusi jau arī savos rakstveida paskaidrojumos, kas ir iesniegti tiesai. Bet, uzklusot puses, es

tomēr vēlētos visupirms uzsvērt Satiksmes ministrijas kā vadošās valsts pārvaldes iestādes transporta nozarē, tās darbības sūtību, un kāpēc mēs esam darījuši taisni tā, kā mēs esam darījuši. Jo tādi bija arī tiesas jautājumi.

Tas būtiskais ir tas, ka mēs patiešām esam vadošā iestāde transporta nozarē. Auto satiksmes nozare – tā ir apakšnozare. Un autoceļu joma – tā, savukārt, iet apakšā zem šīs autosatiksmes apakšnozares. Un, savukārt, Satiksmes ministrijas nolikuma 5.7. apakšpunkts arī nosaka, ka Satiksmes ministrijai jāorganizē valsts autoceļu tīkla pārvaldība un pašvaldību autoceļu pārraudzība. Un tieši tādēļ, ka mums tas ir jādara, mēs 2005. gadā arī izstrādājām šos te grozījumus, izstrādājām grozījumus likumā „Par autoceļiem”, 12. panta ceturtajā daļā. Un tas mērķis, kāpēc Satiksmes ministrija to darīja, tas patiešām bija tādēļ, lai nodrošinātu finansējuma pieaugumu un stabilitāti, un lai mēs varētu nodrošināt šo vidējā termiņa plānošanu.

Un tajā laikā mēs tā saskatījām, un uzskatām vēl joprojām, kad ar Autoceļa likuma 12. panta ceturto daļu tajā 2005. gada redakcijā mēs to varējām... Varējām nodrošināt.

Tiesas jautājums ministrijai jau iepriekš arī bija, kādēļ mēs šo pašu veidoto, nu, pārfrāzējot, šo pašu veidoto sistēmu nelabojām, negrozījām, neatcēlām? Tādēļ, ka... Tādēļ, ka valstī ir krīze. Tādēļ, ka pēc pēdējā budžeta.. pēc, pēc... Kopš 2009. gada budžeta likuma normas, nu, budžets tiek, tiek samazināts visā valstī kopumā.

Kādēļ mēs to nedarījām? Mēs to nedarījām tādēļ, lai negrautu paši sevis radītu, gadu garumā izstrādātu vienotu valsts pašvaldības autoceļu tīkla finansēšanas sistēmu kopumā. Tāpēc, nu, šī te sistēma mūsu skatā bija un ir laba. Tanī pat laikā, runājot par autoceļu tīklu un katastrofālo naudas trūkumu, pēc „Latvijas valsts ceļu” datiem... Kāpēc es atsaucos uz „Latvijas valsts ceļiem”, godājama tiesa? Tādēļ, kad Satiksmes ministrijai ar „Latvijas valsts ceļiem”, kas ir valsts kapitālsabiedrība, kurā Satiksmes ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, ir noslēgts deleģēšanas līgums. Pēdējais deleģēšanas līgums ir noslēgts 2010. gadā, un viņš ir pamatots gan uz Valsts pārvaldes iekārtas likumu, gan arī likuma „Par autoceļiem” 7. panta. Nu, lūk, pēc viņu veiktajiem pētījumiem un aplēsēm tie finanšu līdzekļi, kas būtu ikgadēji nepieciešami, mēs jau paskaidrojamos tos norādījām, ir apmēram 310 miljoni lati. Un, protams, ka šis finansējums ir nepietiekams. Un taisni tādēļ... Un, turklāt, tā kā mēs runājam par autoceļu būvniecību, tad šī te būvniecība arī... Nu, principā, visi zina, kas ir būvniecības līgums. Viņi nav īstermiņa pasākums, tas nav īstermiņa plānošana. Un, tādēļ arī mūsu tie plānošanas dokumenti, kas mums izriet, piemēram, deleģēšanas līgumam ir pielikums, kurā patiešām ir uzskaitīti visi darbi, kas tiek veikti, un izcenojumi. Viņi ir uz gadu.

Tanī pat laikā Satiksmes ministrijas rīkojumi, gan ir arī šim te vidējam termiņam, trīs gada periodam, kurus mēs katru gadu grozam, protams, ka. Un, nu, lūk, tā tad Latvijas valsts ceļi: pēc sniegtajiem datiem tā situācija ir patiešām diezgan, diezgan traģiska. Bet Satiksmes ministrija saprot arī situāciju valstī. Un saprot to, kad kopš 2009. gada šie finanšu līdzekļi tiek samazināti.

Un taisni tādēļ Ministru kabinetā ir bijusi rīcība tāda, kāda viņa ir bijusi. Un taisni tādēļ šādi te grozījumi no ministrijas puses virzīti nav. Bet tas, kam es patiešām gribētu izstrād... Tā tad visu šo te plānošanas procesu veicot, kā Satiksmes ministrija reāli strādā un kā mēs vadāmies. Mēs patiešām šo Autoceļu likuma 12. panta ceturto daļu pašlaik interpretējam kā plānošanas principu.

Un līdz ar to patiešām ir tā, kad, ja mēs paskatāmies finanšu ... Salīdzinot šos te datus, kad... kopš... Tad, kad mums bija konkrēti šie te līdzekļi piesaistīti un mēs viņus patiešām saņēmām lielākus nekā iepriekšējā gada budžeta bija noteikts – 2007. gadā, 2008. gadā būtiski pieauga finansējums autoceļu jomai kā tādai, un patiešām uzlabojās autoceļu kvalitāte, bija vairāk šo te atrestaurētie autoceļi un patiešām arī uzlabojās autoceļu uzturēšana ziemas periodā. Tajā pat laikā pēc tam, tā tad, pēc 2009. gada, kad finansējums strauji samazinās, situācija ir patiešām grūta, bet mēs no nozares viedokļa tomēr vērstu tiesas uzmanību uz to, kad mēs

saskatām lietderību saglabāt šo te principu. Saglabāt principu likumā par autoceļiem, jo šis te princips priekš autoceļu uzturēšanas un pārvaldības, un būvniecības ir ļoti labs. Mūsu skatā.

Tad vēl viena lieta, kas, manuprāt, tiesai radījusi pārdomas ir tas, vai patiešām budžeta līdzekļi ir vienīgie līdzekļi ar kuriem tiek uzturēti autoceļi un par kuriem notiek auto ceļu būvniecība? Tad šeit būtu jānošķir, jo patiešām valsts budžets nav vienīgie līdzekļi. Mums ir Kohēzijas fonda līdzekļi. Ir arī no ERAFa atsevišķi miljoni, kas ir palikuši. Tanī pat laikā ir jāsaprot, ka šie Eiropas Savienības līdzekļi ir ceļu būvniecībai. Tanī pat laikā viss, kas saistās ar uzturēšanu, viss kas saistās... Un, turklāt, šie Eiropas līdzekļi tikai noteiktiem projektiem prioritārā kārtībā. Bet ja, piemēram, mums ir katastrofāla situācija uz kāda tilta, tad tur mēs netiekam klāt šiem Eiropas līdzekļiem, tad tur mums ir vajadzīgs šis te valsts budžets. Un taisni tādēļ, nu, tādēļ šie te līdzekļi ir dažādi. Par šiem te Eiropas fondu līdzekļiem un konkrētām summām es varētu... Ja tieša to akceptēs, varēs mani kolēģi pastāstīt vairāk. Bet apmēram tās summas ir tādas, ka 2011. gadā no Kohēzijas fonda mums bija, tas patiešām ir apmēram, 100 miljoni lati. No kuriem tād Eiropas Savienības kohēzijas fonda, man liekas tur bija arī ERAFs klāt, finansējums ir apmēram 85 miljoni un pārējais ir valsts līdzfinansējums. Bet es vēl vienreiz uzsveru, ka tas ir būvniecībai.

Tas ir, nu, lai, lai būtu šī te... Tiesai arī ieskats, ka ir šī te atšķirība.

G. Kūtris: Tas būtu viss?

L. Priedīte-Kancēviča: Paldies, jā.

G. Kūtris: Paldies. Ja jau jūs sākat runāt par tām summām un par to būvniecību. Jūs sākotnēji sākat stāstīt par to būvniecību, ka ir jāplāno ne tikai uz vienu gadu, būvniecība jau ilgāk ilgst. Kurā brīdī tad veidojas no šī budžeta kādam uzņēmējam tiesiska paļāvība, kas saņems naudu būvniecībai?

L. Priedīte-Kancēviča: Tiesa... Tiesai ir pilnīgi pareizs priekšstats, kad šī te paļāvība... Principā par šo būvniecību ir civiltiesiska rakstura attiecības. Tiek slēgti līgumi, un iepriekš ir iepirkuma procedūra, kura ir ievērota. Līdz ar to Satiksmes ministrijas ieskatā arī gluži likuma norma šo te paļāvība nerada. Šo te paļāvību rada pēc tam, šis te, nu... Ja ar konkrēto būvnieku ir noslēgts līgums. Ir noslēgts līgums un, ja valstij, piemēram, pietrūkst finansējuma, tad gan mēs varētu sākt runāt. Bet tur ir citas attiecības. Tur ir civiltiesiska rakstura attiecības, tur ir līgumi, un tad mēs runājam par līguma grozīšanu, līguma laušanu. Es varu informēt tiesu, kad ministrijas praksē ir nebijis gadījums šajā, šajā gadā, kad patiešām būvnieki... Pie mums ir vērsušies „Latvijas valsts ceļi”, ka, savukārt, pie viņiem vērsas būvnieki, kuri, tād, ir izturējuši šo te atlases posmu, ar viņiem jau ir noslēgti līgumu, bet viņi nebūvē, jo viņi saka, ka viņiem finansējums ir nepietiekams. Tad notiek šī te līguma laušana. Bet tur ir, bet tas ir gan cits stāsts. Vairāk stāsts par to, kad, iespējams, būvnieki ir pārrēķinājušies, kad viņi nespēj izpildīt šos te darbus par tik zemu cenu, kā viņi ir piedāvājuši. Tās ir civiltiesiskās attiecības, kuras dibinātas starp „Latvijas valsts ceļiem” un konkrētu būvniecības firmu.

G. Kūtris: Ja es sapratu pareizi, tad pamatā būvniecībai var piesaistīt arī Eiropas Savienības fondu līdzekļus, pārsvarā. Laikam tā summu ziņā izskatās, ka tur lielākā daļa ir. Vai ir bijusi kāda situācija pēdējos trijos gados, ka nepietiekamā finansējuma dēļ budžetā iepl... paredzētā finansējuma dēļ bija jālauž kādi iepriekš noslēgti līgumi?

L. Priedīte-Kancēviča: Nē, nebija.

G. Kūtris: Tād, principā, nu, viena daļa ir būvniecība, bet attiecībā uz apsaimniekošanu, uz ceļa uzturēšanu?

L. Priedīte-Kancēviča: ... uz ceļa uzturēšanu ir stāsts tāds, kad 2007. gadā „Latvijas valsts ceļi” organizēja arī šo te izvēles procesu, kurš tad nodarbosies ar autoceļu uzturēšanu. Ar autoceļu uzturēšanu mums nodarbojas, šajā te visā ... Iepirkuma rezultātā arī vinnēja autoceļu

uzturētājs, kas ir valsts kapitālsabiedrība, un ar viņiem ir noslēgti līgumi ikdienas uzturēšanai kopš 2007. gada. Periods beidzas 2014. gadā. Pašlaik, manuprāt, mums nav...

I. Kaupe: Nē, tur nav vienkārši ... grozījumu izmaksās... [nav pie mikrofona].

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai ceļa uzturēšanas konkursos, principā, tām, tiem uzņēmējiem arī taču kaut kas ir jāiegādājas? Ne priekš vienas ziemas tehnika, un tamlīdzīgi.

L. Priedīte-Kancēviča: Nu, protams, tehnika ir jāiegādājas, jo ...

G. Kūtris: Viņiem arī ir jāplāno uz ilgāku laika posmu, ja viņi grib...

L. Priedīte-Kancēviča: Jā. Ja, piemēram...

G. Kūtris: Bet šie uzturēšanas līgumi ir uz gadu vai arī uz vairākiem gadiem?

L. Priedīte-Kancēviča: Nē. Viņi ir uz septiņiem gadiem.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi, lūdzu? Tā, tiesnese Krūma.

K. Krūma: Man ir tāds jautājums, vai Satiksmes ministrija visu šo gadu laikā, kad ir pastāvējusi pretruna starp budžeta apakšprogrammu un attiecīgo likumu, ir uzskatījusi par lietderīgu saglabāt šo, it kā, nu, teiksim, no plānošanas viedokļa saprātīgo principu, ja tas veido problēmas no tiesiskuma viedokļa, veido pretrunu starp diviem aktiem? Un, ja es pareizi esmu sapratusi, Saeimas pārstāvis mani palabos, ja šī apakšprogramma tiek uzskatīta par tiesību normu kaut vai formālā nozīmē. Ja, apakšprogramma formālā nozīmē un likuma norma. Lai cik programmatiska vai principiāli jūs viņu nevērtētu, ja veidojas šī prot..., teiksim, pretruna. Vai tas atbilst tiesiskuma principam?

L. Priedīte-Kancēviča: Godājamā tiesa, es nevaru, nu, es nevaru tā konkrēti atbildēt uz šo te jautājumu taisni tā apstākļa dēļ, kad, kad mēs esam tā vadošā iestāde, kurai ir jā rūpējas par šiem te autoceļiem un jā rūpējas par to, lai tur būtu pietiekams finansējums. Un tā mūsu nostāja ir tāda, ka tas finansējums ir samazināts tādēļ, kad mums pašlaik ir krīze. Un tādēļ, kad tas ir tā kā pagaidu risinājums. Mēs joprojām uzskatām, kad priekš plānošanas, priekš autoceļu uzturēšanas, priekš visas sistēmas, šī te norma Autoceļu likumā, ka viņai tur jābūt. Es saprotu, ka... Es esmu juriste un es saprotu, kāda, kāda ir šī te situācija izveidojusies, bet, bet es kā Satiksmes ministrija tomēr nevaru teikt, kad tādēļ būtu jāmaina šis te, nu, šī te sistēma kopumā, kādu mēs paši viņu esam radījuši. Un mums tas būtu jāinjicē...

K. Krūma: Vai to nevarētu risināt kaut vai, iestrādājot pārejas noteikumus uz to krīzes laiku, kamēr jūs to programmatiski labo... Un kāpēc jūs to neesat risinājuši?

L. Priedīte-Kancēviča: Nu, pašlaik mēs to nerisinām tādēļ lai, taisni tādēļ lai... Nu, pašlaik mums ir sajūta tāda... Un tāda viņa ir bijusi visu laiku: nu, ja mēs šo te normu, nu, ja mēs viņu izņemsim ārā, tad pēc tam dabūtu viņu atpakaļ šajā likumā būs ļoti grūti. Bet, bet pārejas noteikumus, protams, kad, nu, droši vien, ka to mēs varētu risināt.

G. Kūtris: Imants Kaupe gribētu papildināt, lūdzu.

I. Kaupe: Jā, es gribētu mazliet papildināt. Mēs tagad, šobrīd tieši gatavojam informatīvo ziņojumu uz Ministru kabinetu, kurā izskatām iespēju šo normu saglabāt kā tādu. Bet, teiksim, procentuāli mainīt pārejas noteikumus šo procentu izmērus. Atbilstoši krīzes situācijai sākt ar mazākiem procentiem. Mainīt šo procentu sadalījumu, lai būtu, teiksim, reāli, izvērtējot valsts iespējas šajos krīzes apstākļos. Kā valdība lems, to grūti pateikt, bet, nu, tiek domāts par to.

G. Kūtris: Bet tādā gadījumā, ja jūs ieliksiet kaut vai pārejas noteikumus procentuāli zemāku summu, vienalga, Saeima uzskatīs, ka tas ir tikai princips, kas nebūs saistošs budžeta pieņemšanā. Un uz tiem jūsu noteiktajiem procentiem vienkārši tā... Kā šajā gadījumā, tā arī uz priekšu pieies. Princips tas pats.

I. Kaupe: Kā Saeima lems... Ko mēs varam darīt?

G. Kūtris: Jo nav nozīmes tādai normai. Konkretizētai normai.

I. Kaupe: Mēs darām vienkārši to, lai varētu saglabāt kaut kādu attīstību, modelēšanu finansēšanai.

G. Kūtris: Paldies, tiesnese Krūma, vēl jautājums.

K. Krūma: Man ir vēl viens jautājums saskaņā ar Ministru kabineta, tā kārtības rulli. Ministru kabineta sēdes protokollēmums ir uzskatāms par iekšēju tiesību aktu Ministru kabinetā. Un Ministru kabineta sēdes protokols 2009. gada 30. aprīlī, 2011. gada 28. februārī, 2009. gada 16. oktobrī uzlika par pienākumu visām ministrijām iesniegt grozījumus tajos normatīvajos aktos, kas ir nepieciešami, lai varētu sagatavot attiecīgi likumprojektu par valsts budžetu attiecīgam gadam un iesniegt to Saeimā. Kādēļ jūs neievērojāt šajos Ministru kabineta protokollēmumos noteikto pienākumu?

L. Priedīte-Kancēviča: Mēs šo pienākumu ievērojām, ciktāl tas attiecas uz citiem normatīviem aktiem. Bet attiecībā uz likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturto daļu mēs pieturējamies pie tā, ka tas ir princips tā kā, un kad, lai negrautu šo te kopējo sistēmu autoceļu pārvaldības jomā.

K. Krūma: Un kas bija atbildīgs par to, ka jūs savu... Teiksim, uzskatot kaut ko par principu, neievērojāt to, kas ir nolemts ar Ministru kabineta protokola lēmumu?

L. Priedīte-Kancēviča: Nu, es uzskatu, ka nevar tā viennozīmīgi teikt, ka mēs neesam ievērojuši, mēs vienkārši esam interpretējuši savādāk šo te likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturto daļu.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Man radās tāds jautājums. Cik fundamentāliem jābūt ceļu būvniecības un remontdarbiem, lai tos varētu veikt par Eiropas struktūrfondu finansējumu? Piemēram, esošos ceļus rekonstruēt drīkst par šiem līdzekļiem?

I. Kaupe: Jā, bet ne visus, reģionālos un galvenos.

K. Balodis: Un, teiksim, vienkārši nomainīt asfalta segumu? Bez rekonstrukcijas to nedrīkst, ja? Skaidrs.

G. Kūtris: Viss? Paldies. Man ir vēl vien jautājums, tas gan varbūt nav saistīts tieši ar apstrīdēto normu, bet ar apstrīdētās normas grozīšanu. Sakiet, lūdzu, vai Satiksmes ministrija bija tā, kas gatavoja grozījumu pagājušā gada 15. decembra likumam? Grozījumu par autoceļu... Likumā „Par autoceļiem”?

I. Kaupe: ... [nerunā mikrofonā].

L. Priedīte-Kancēviča: Nē. Bija citādāka...

G. Kūtris: Jums bija nedaudz savādāks, bet likumprojekta anotāciju noteikti arī jūs gatavojāt. Un likumprojekta anotācijā ir norādīts, ka šis regulējums tiešā veidā neietekmē sabiedrību.

L. Priedīte-Kancēviča: Nu, jā. Tas jau izrietēja no tā mana iepriekšējā paskaidrojuma par tām civiltiesiskajām attiecībām, kas izriet pēc tam uz konkrēta līguma pamata, un kā izvēlas šos te būvniekus. Viņš jau, nu, viņš attiecas... Nu, tā ir vispārīga norma par līdzekļiem, kādi mums ir pieejami.

G. Kūtris: Ko jūs...

L. Priedīte-Kancēviča: Un tad, izejot no šī...

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ja tas neattiecas uz sabiedrību, kā jūs tad traktētu pieteikuma iesniedzēja otru argumentāciju par tiesisko palāvību? Tiem autovadītājiem, kas maksā akcīzes nodokli, lietojot benzīnu, kas būtu paredzēts ceļu uzturēšanai, un, samazinoties finansējumam, ceļu stāvoklis nemaz neuzlabojas.

L. Priedūte-Kancēviča: Nu, pašlaik jau tur jau jums ar, godājamā tiesa, arī ir taisnība. Ka pašlaik ir vispārēja valsts budžeta dotācija un pašlaik nav piesaistīts pie... Bet, nu, tā kā... Tā, kā tas ir bijis plānots – pie konkrēta nodokļa... Pie konkrēta nodokļa... Nu, līdz ar to, ja mēs šo normu neuzskatām vienkārši kā... To kā principu, tad, iespējams, šī te palāvība varētu arī rasties. Bet, nu, bet pie tās mūsu pēdējās interpretācijas, tad... Tad nosacīti.

G. Kūtris: Tātad arī jaunais regulējums tiešā veidā neietekmē sabiedrību? Finansējums var būt tik daudz, cik budžetā ir iespējams, un sabiedrībai no tā nepaliks sliktāk, pieņemsim?

L. Priedūte-Kancēviča: Nu, ceļi ir katastrofālā stāvoklī, un viņi ir arī šajā nākamajā gadā... Finansējums ir samazināts vēl par 10 miljoniem. Līdz ar to vēl mazāk būs naudas, bet nu...

G. Kūtris: Kāpēc tad anotācijā raksta tādas neatbilstības?

L. Priedūte-Kancēviča: Droši vien tādēļ, godājamā tiesa, kad anotācija top ļoti īsā laikā un sasteigti.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi vēl ir?

K. Krūma: Man tāds: vai jums ir tāds vispārējs komentārs, kā atšķiras likums no normas, un cik plašas interpretācijas iespējas tas piešķir vienam resoram Ministru kabinetā?

L. Priedūte-Kancēviča: Mums ir jāvadās visiem pēc publisko tiesību principiem, mēs varam darīt tikai to, kas mums ir atļauts likumā. Un līdz ar to tā interpretācija kā publisko tiesību subjektiem mums var būt diezgan ierobežota. Mums ir jāvadās precīzi pēc likuma normas. Tas ir viss komentārs.

G. Kūtris: Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim ir jautājumi? Lūdzu.

E. Ikvilds: Jā, pirmais jautājums. Likumā par budžeta un finanšu vadību ir tāds 20. pants. Gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izskatīšana Ministru kabinetā. Un šī panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka visas ministrijas, centrālās valsts iestādes saņem gadskārtēja budžeta likuma projektu, likumprojekta paketi, un divu nedēļu laikā var iesniegt Finanšu ministram motivētus iebildumus pret šo projektu. Jau pirmajā sēdes daļā mēs dzirdējām, ka ne tikai saistībā ar apstrīdēto normu, bet arī 2010. gads, 2009. gads, budžeta veidošanā netika ievērota šī ceturtā daļa. Vai Satiksmes ministrija, vai jums ir informācija, ir cēlusi iebildumus, kaut kādā veidā informējuši Finanšu ministriju, kādas sekas varētu rasties, ja netiks pildīti Autoceļu likuma 12. pants?

L. Priedūte-Kancēviča: Dokumentāli fiksētas droši vien, ka nav. Bet sarunas iepriekš par šīm te... budžeta grozījumiem jau, jau un budžeta plānošanas procesā notiek nepārtraukti. Un viņas notiek ne tikai ierēdniecības līmenī, bet arī politiskajā līmenī, un es nezinu, kas tur ir diskutēts un kā.

E. Ikvilds: Nu, jums nav ziņas. Otrs jautājums ir, cik es saprotu, šie 160 miljoni, kas ir pagājušā gada budžetā jums bija no bāzes izdevumiem samazinājums, ja? Budžetā, nevis attīstības daļā? Nu, jūs teicāt: apakšprogramma, ja.

L. Priedūte-Kancēviča: Jā, mums ir... Autoceļu fonda tai apakšprogrammai, jā.

E. Ikvilds: Un, sakiet, lūdzu, jūs atbildot uz tiesnešu jautājumiem minējāt, nu, tā interpretācijas iespēja. Kā jūs interpretējat tās saistības, kas ir Latvijas Republikai tieši Kohēzijas, Eiropas fonda līdzekļu izmantošanā? Jūs arī brīvi interpretējat tos līgumus tās... dokumentus, kas mums ir ar starptautiskajiem sadarbības partneriem?

L. Priedūte-Kancēviča: Nē, kāpēc brīvi interpretējam? Viss jau ir noteikts līgumā, un pēc līguma tad arī notiek...

E. Ikvilds: Un kā rīkojas Eiropas institūcija, ja ir atkāpes, nesaskaņotas atkāpes projekta īstenošanā?

L. Priedūte-Kancēviča: Nu, nav jau nesaskaņotas atkāpes. Viss jau tur..

E. Ikvilds: Nav bijis Latvijā?

L. Priedūte-Kancēviča: Nē, autoceļu jomā, manuprāt, nē.

E. Ikvilds: Paldies.

G. Kūtris: Paldies. Saeimas pārstāvim, lūdzu, kādi jautājumi? Lūdzu.

G. Kusīņš: Jā, ir viens precizējošs jautājums. Ja es pareizi saprotu arī ...10. gadā bija mazāk nekā paredzēja 12. panta ceturtā daļa? Pie tās interpretācijas, ja, viņa pasaka nevis principu, bet apojumu?

L. Priedūte-Kancēviča: Jā.

G. Kusīņš: Tad ...12. gadā, ...10. gadā arī bija mazāk, jā. Paldies!

G. Kūtris: Viens mazs precizējošs jautājums. Bet varbūt, ka jūs varētu pateikt, vai pagājušā gadā šajā apakšprogrammā piešķirtie finanšu līdzekļi tika izlietoti? Visi?

L. Priedūte-Kancēviča: Jā. Tika izlietoti. Mums tika piešķirti... Gada laikā tika grozīts... Tur Finanšu ministrija jums precīzāk pateiks. Mums tika piešķirti vēl mazliet... Manuprāt, pusotrs miljons. Un, un, un līdz ar to, jā... Viņi tieši tāpatās kā Kohēzijas fonda līdzekļi arī bija... Tie... Tur gan bija tā, ka tas, kas bija plānots, atšķīrās no tā reāli izlietotā, bet tur arī, tur arī viss ir izgrozīts, un tur viss ir kārtībā.

G. Kūtris: Bet pagājušā, tā tad ...11. gada gaitā, nogalē tieši bija plaša informācija par to, ka netiek apgūti visi līdzekļi tieši autoceļu... Tas attiecās uz būvi? No Eiropas Savienības finansējumiem?

L. Priedūte-Kancēviča: Jā, jā jo tur bija tā, ka tika plānots apmēram 140, 150 miljoniem un, un tas, kas tika iztērēts...

G. Kūtris: 180...

L. Priedūte-Kancēviča: 180, jā. Un tas, kas tika iztērēts, bija ap 100.

G. Kūtris: Jā, un tas ir saistīts ar ko? Nauda autoceļu būvniecībā ir, kas par problēmu varētu būt? Vai vienkārši finansējumu nespēj iztērēt... Apsaimniekot ministrijās?

L. Priedūte-Kancēviča: Problēma bija, cik es, cik no ministrijas rīcībā esošās informācijas... Viena problēma ir, piemēram, šie te divi būvnieku līgumi, kuri neuzsāka darbu, un tā tad process tika uzsākts, nauda ir ielānota... Bet viņi darbu neuzsāka, un noslēgta līguma... Un tagad vērsas par līguma laušanu, jo, jo, jo taisni tādēļ, ka viņi ir solījuši par pārāk zemu cenu, un pašlaik nevar pabeigt šo te darbus.

G. Kūtris: Vai tas tiešām nenozīmē, ka tajā Autoceļu fondā, ieskaitot Eiropas Savienības līdzfinansējumu, tad ir par daudz tās naudas, ja nespēj visu apsaimniekot?

L. Priedūte-Kancēviča: Nu, tas jau nav, nu, tas jau nav, ka nespēj apsaimniekot. Te ir konkrētas civiltiesiskas attiecības nodibinātas, process viss jau izvests līdz galam, vienīgais būvnieks nesāk viņus, šos te darbus, veikt. Un līdz ar to tie līdzekļi tad paliek.

G. Kūtris: Viena gada laikā tik liels skaits mil... miljonu?

L. Priedūte-Kancēviča: Nu, jums, tad otrs pārstāvis...

I. Kaupe: Tur ir arī atsevišķi. Principā tas ir līguma laušanas... [nav pie mikroфона].

G. Kūtris: Es atvainojos, lūdzu, mazliet tuvāk mikrofonam.

I. Kaupe: Jā. Tā līguma laušana dod ievērojamas summas ar to, kad darbus, ja neuzsāk, ja pārtrauc. Mums ir jāriko jauns iepirkums. Respektīvi, jau gada ietvarā objekts vispār netiek... Varbūt tad bija ielānots daudz miljonu, mēs neko realizējam, mēs dažos projektos arī izmaiņas bijušas attiecīgi, kas, teiksim, rodas būvdarbu laikā. Bet, nu, viņas ir akceptētas Eiropas Savienībā, un arī tas rada zināmas izmaiņas un kavējumus būvdarbu izpildījumā. Bet tas viss attiecas tikai uz Eiropas fonda naudām.

G. Kūtris: Jā. Paldies jums. Tālāk uzklusām Finanšu ministrijas pārstāvi Ilonu Stepanovu. Un arī, tāpat, lūgums izklāstīt Finanšu ministrijas viedokli saistībā ar šīm apstrīdētajām normām un šo budžeta problēmu autoceļos.

I. Stepanova: Jā, tāpat. Godātā tiesa, es, protams, vairāk pieskaršos tai kompetencei, kas ir Finanšu ministrijā, tāpat, kādā veidā valsts budžets tiek plānots, ņemot vērā visas tās intereses, nu, kuras ar valsts budžeta palīdzību faktiski būtu jāatrisina.

Kopējo valsts budžeta procesu, budžeta plānošanas procesu mēs parasti uzsākam ar to, ka mēs izvērtējam makroekonomiskās attīstības tendences. Sagatavojam šo te makroekonomisko attīstības scenāriju, kas jau lielā mērā nosaka arī to, kādu mēs redzam šo valsts budžeta prognozēto ieņēmumu daļu. Tātad mēs varam sākt runāt par to, kādi vispār būs valstī pieejamie resursi nākamajā budžeta gadā. Papildus tam, protams, ka valdība izvērtē to, kādai jābūt valstī realizētajai fiskālajai politikai, un definē arī šos te fiskālās politikas mērķus.

Ja mēs skatāmies uz šiem te pēdējiem trim gadiem, tad, protams, šie fiskālās politikas mērķi ir bijuši vērsti tieši uz fiskālā deficīta samazināšanu, tāpat uz valsts finanšu stabilitāti, lai mēs tomēr spētu, nu, ne tikai aizņemties, bet arī tomēr savas finanses paši, tāpat arī apsaimniekot un, un nodrošināt to, ka šī valsts budžeta, ir šī te valsts budžeta stabilitāte. Jo es domāju, ka visi atceras 2009. gadu, kad valsts budžets faktiski tika divas reizes grozīts samazinājuma virzienā. Tātad būtiski samazinot valsts budžeta līdzekļus ļoti daudzām un svarīgām nozarēm, ne tikai valsts autoceļu vajadzībām. Tātad tās ir... Tātad tie trīs faktori, kas, saliekot kopā... Valdība, Finanšu ministrija sagatavo un iesniedz Ministru kabinetā šo te budžeta projektu. Tātad mēs ievērojam makroekonomiskās tendences, ieņēmumu prognozes un šos te valdības fiskālās politikas mērķis.

Ja mēs runājam tieši par šo te principu, par speciālo budžetu principu. Tātad šādi speciālie budžeti bija līdz 2003. gadam, kad valdība pieņēma lēmumu, kad tādā veidā, kad ir šie te iezīmētie ieņēmumi, turpmāk tiks attiecināts uz Valsts sociālās apdrošināšanas budžetu, kur pretī ir ļoti konkrēti ieņēmumi un ir arī ļoti skaidri definēti šie te... izdevumu pozīcijas. Un līdz ar to šis te valsts Autoceļu fonds pārveidojās par valsts pamatbudžeta programmu, kas saskaņā ar likuma „Par budžetu un finanšu vadību” principiem finansējās no dotācijas, nu, tāpat vispārējiem ieņēmumiem.

Papildus tam, tāpat plānojot budžetu, protams, mēs ņemam vērā to, ka mums ir pieejami arī šie te Eiropas Savienības fondi. Un es gribētu arī uzsvērt, kad budžets ir kopā, tāpat, ne tikai tas, kas ir valsts pamatfunkciju finansēšanai, bet arī šis Eiropas Savienības daļa. Un, otrkārt, tas, ko runāja par šo te Valsts autoceļu fondu. Mazliet neņem vērā, ka, lai nodrošinātu Eiropas fonda apguvi, mums ir pietiekoši lieli arī līdzfinansējumu daļa, tad nu šis te it kā nacionālais finansējums. Viņš jau ir pat vēl lielāks, ne tikai tik daudz, cik ir Valsts autoceļu fonda šajā te programmā.

Runājot tieši par ...11. gadu, tāpat par to gadu, kad tiek apstrīdēts tas veids, kādā tika paredzēti līdzekļi un kādos apjomos šie te līdzekļi budžeta programmā bija, tad, protams, ir jāsaprot, kad samazinājums šajā te budžeta programmā bija. Šeit finansējums bija tikai 80,7 miljoni latu, tāpat Valsts autoceļu fonda programmā sākotnējais budžets. Kas, protams, ka salīdzinot, piemēram, ar tādiem gadiem kā 2007., 2008. ir būtisks samazinājums. Un, ja mēs skatāmies uz fiskālās konsolidācijas pasākumiem, tad, protams, ka ir jāatzīst, ka Valsts autoceļu fonds bija viena no budžeta programmām, kurā bija pietiekoši liela šī te līdzekļu samazinājumi.

Bet tajā pašā laikā, piemēram, ...11. gada budžeta izpildes procesā Ministru kabinets meklēja dažādas iespējas, kā risināt pašas akūtākās problēmas, kas ir saistītas ar šo te valsts autoceļu nozari. Un es šeit varētu minēt, ka, pirmkārt, tika piešķirti 5,9 miljoni papildus, neatliekamam ceļa remontu veikšanai, un tāpat tieši tai daļai, kurai mēs nevaram finansēt no Eiropas Savienības fondiem, kas ir jāfinansē no nacionālā finansējuma. 3,4 miljoni latu tika

piešķirti pašvaldību ceļu un ielu uzturēšanas un neatliekamu darbu finansēšanai, kas pamatā radās tāpēc ka bija šī te ļoti sniegotā un, un... un garā un bargā ziema.

Tātad bija papildus izdevumi, tieši pašvaldībām radās visa šī rezultātā. Tad vasaras lietū rezultātā tika piešķirta vēl papildus 0,4 miljoni latu, lai steidzami tātad risinātu šos jautājumus, kas radās Saldus novadā un Brocēnu pagastā. Un pašās gada beigās... Tātad šie visi līdzekļi tika piešķirti no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Gada beigās Finanšu ministrija konstatēja, ka veidojās zināmi ietaupījumi Finanšu ministrijas valsts parāda vadības budžeta programmā. Un no šīs te budžeta programmas 1,5 miljoni tika pārdalīti arī uz Valsts autoceļu fondu, lai nodrošinātu gatavošanos šīs ziemas sezonas darbiem. Līdz ar to pie sākotnējā finansējuma 80,7 miljoni latu pagājušā gada laikā vēl tika piešķirti 11,2 miljoni latu.

Es varētu arī tad sniegt informāciju varbūt attiecībā par Eiropas Savienības šo te finansējumu, kas tiek plānots. Sākotnēji finansējums tika plānots 180,4 miljoni, bet, tātad, kā jau šeit tika minēts, dažādu faktoru ietekmē šie te: iepirkumu procedūras un, un pretenzijas tātad no potenciālajiem darba veicējiem, tas galējais plāns bija 123,3 miljoni latu. Uz šo brīdi man nav pagājušā gada izpildes dati, jo tie būs pieejami tikai mēneša beigās tad, kad Valsts kase būs šos te rezultātus apkopojusi, bet vismaz līdzšinējo gadu dati rāda, ka tas, kas ir Valsts autoceļu fonda, nu šīs te pamatfunkciju finansēšanai, šie līdzekļi parasti tiek iztērēti. Tātad tur nekādi ietaupījumi neveidojas. Iespējams, ka šajā te Eiropas finansējuma daļā, nu, finansējums tātad reāli var būt apgūts vēl mazāk. Paldies.

G. Kūtris: Cerības ir. Varbūt pašā sākumā viens jautājums. Vai jūs nevarētu pateikt, kā tad tas budžeta skaitlītis veidojas? Par autoceļu uzturēšanu it kā atbild Satiksmes ministrija. No loģikas viedokļa Satiksmes ministrijai vajadzētu viss pirms pateikt, ka ceļu uzturēšanai mums vajag tik un tik daudz naudas. Vai tā Satiksmes ministrija griežas..., iesniedz savu projektu, vai ir kāda cita procedūra?

I. Stepanova: Pašā gada sākumā mēs parasti sākam, tātad, veidot nākamā gada budžetu, rēķinam tā saucamos bāzes izdevumus. Mums ir Ministra kabineta noteikumi, kas nosaka metodiku, kā šie izdevumi ir jārēķina. Un šie bāzes izdevumi paredz procedūru, ka Finanšu ministrija veic savus aprēķinus, iesniedzot attiecīgajā nozaru ministrijā, tai skaitā Satiksmes ministrijai. Un Satiksmes ministrija, protams, var izteikt, nu, savu viedokli vai kaut kādas papildus prasības. Mēs parasti visas šīs te papildus prasības, kuras, nu, tad pārsniedz kaut kādu šo te bāzes apjomu, virzām tālāk Ministru kabinetā, Ministru kabinets var skatīt un, nu, tātad lemt par šo te... Vai šim tieši mērķim piešķirt kaut kādus papildus līdzekļus, vai tomēr, nu, tātad atstāt šo te bāzes aprēķinu, ka tādu, kāds viņš ir. Bāzes izdevumi parasti tiek apstiprināti Ministru kabinetā.

G. Kūtris: Tā. Ja es sapratu, tad bāzes izdevumus nosaka Finanšu ministrija?

I. Stepanova: Nu, mēs viņu aprēķinām, bet mēs ar viņiem, protams, sadarbojamies, ar nozaru ministrijām, ja tā kā, nu, tas...

G. Kūtris: Vai div.. apspriežot teiksim 2011. gada budžetu, apspriežot ar Satiksmes ministriju šo summu, bija runa par šī te budžeta nepietiekamību vai kaut kādu disbalā... Nu, bija kaut kādas runas par summas mainīšanu?

I. Stepanova: Nu, jā, saka, ka Satiksmes ministrija, protams, mums ir regulāri, ir teikusi par to, ka šīs te apjoms, kas ir Valsts autoceļu fondā, nav pietiekams. Tai skaitā ā... Nu, mēs nenodrošinām šo te piedāvājumu, kas ir likumā noteic, šī te aprēķina principa. Bet no otras puses, kā jau es teicu, mēs pēdējos gados esam bijuši fiskālās konsolidācijas apstākļos un, jā, saka godīgi, šīs ir bijis viens no izdevumu posteņiem kurā... kurš ir bijis tieši kā fiskālās konsolidācijas daļa, nevis... Nevis kāda attīstības daļa un līdzekļu papildus piešķiršanas daļa.

G. Kūtris: Kāda jūsu reakcija, Finanšu ministrijas reakcija bija uz to, ka Satiksmes ministrija norādīja, ka likums taču prasa piešķirt tik un tik daudz?

I. Stepanova: Nu, ja, ja mums ir šādi pieprasījumi bijuši, es vienkārši šobrīd uzreiz nevaru atcerēties vai ...11. gada laikā tieši tādā ļoti konkrētā pieprasījumā tur bija, jo jebkurā gadījumā tas, kad bija samazinājums, tas tika apspriests arī, un runāts ar Satiksmes ministriju, kad tā būs tā pozīcija, kurā būs šis samazinājums. Bet tādā vispārējā gadījumā, ja Finanšu ministrija nepiekrīt nozares ministrijas viedoklim, tad, kopā izskatot bāzes aprēķinus, mēs virzām uz Ministru kabinetu savu sarakstu ar ministriju izteiktajiem iebildumiem, kurus, nu, Finanšu ministrija, nu, neatbalsta. Un Ministru kabinetam ir iespējas, izvērtējot, nu, tātad iet cauri visam šim sarakstam un vērtēt, kas ir tas, kas, varbūtās, atbalstāms, un varbūt nav atbalstāms.

G. Kūtris: Paldies. Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Sakiet, lūdzu, gan ņemot vērā to, ko jūs rakstījāt mums vēstulē, ka, jūsuprāt, Satiksmes ministrijai bija jāgatavo un jāvirza priekšlikumu – grozījumu likumā „Par autoceļiem”, 12. panta ceturtnās daļas regulējumā, pirms budžeta projekta nodošanas izskatīšanai MK un Saeimā. Vai jūs joprojām uzturat šo jūsu pozīciju?

I. Stepanova: Redziet, Finanšu ministrija vispār vienmēr ir teikusi, ka šāda līdzekļu iezīmēšana, viņa samazina budžeta veidošanas elastību kā tādu. Un tas princips, ka mēs atteicāmies no speciālajiem budžetiem, viņš ir ļoti pozitīvs un atbalstāms. Līdz ar to praktiski no mūs... Mēs arī tieši tāpēc esam vienmēr aicinājuši, ka no šādām normām, nu, ir kaut kāda atkāpšanās. Tiek šādas normas, netiek paredzētas... Jo, nu, tas ir tāds iezīmējums un pa to jau bija runāts, ja mēs katram tagad nozarei ieliksīm kaut kādus procentus, mums jau beigās tā vai tā līdzekļu nepietiks tam, ja. Ka šinī gadījumā tīri no budžeta metodoloģijas viedokļa labāk ir, ja šādas normas nav.

K. Krūma: Tātad jūs uzskatāt, ka ar to, ka netika virzīti grozījumi attiecīgajā likumā, Satiksmes ministrija ir pārkāpusi to, kas ir nolemts ar attiecīgo Ministru kabineta sēdes lēmumu, protokolu?

I. Stepanova: Protams, mēs šādu punktu sniedzot, šo te protokolu paredzējam ne jau tikai par Satiksmes ministriju, bet vispār lai visa šī te, lai nebūtu šādas... ka... iespējamās kaut kādas kolīzijas pēc tam. Bet, no otras puses, protams, ka Finanšu ministrija vienmēr ir uzskatījusi, kad tas likums, kas tiek pildīts attiecībā uz valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, ir valsts budžeta likums. Ja, tātad, tur ir paredzēta apropriācija un, un līdzekļus var iztērēt tikai ar to apropriāciju, kas ir budžeta likumā. Neskatoties uz to, ka varbūtās, nu, teiksim, kādā speciālajā likumā ir noteikts, ka šiem līdzekļiem varbūtās ir jāreķinās kaut kā savādāk.

K. Krūma: Vai Finanšu ministrija ir vērsusi Ministru kabineta uzmanību, Ministru kabineta sēdes laikā uz to, ka iespējams šādu neatbilstību sakarā ar to, ka Satiksmes ministrija nav izpildījusi to, kas ir noteikts MK sēdes protokola lēmumā?

I. Stepanova: Es tātad... Vai tieši Ministru kabineta sēdes laikā mēs to esam teikuši, nevarēšu pateikt, bet jebkurā gadījumā mēs ar Satiksmes ministriju esam teikuši, kad nu tīri no tādas budžeta metodoloģiskas viedokļa, protams, ka labāk būtu, ja mēs pamatotos tikai uz valsts budžeta likumu kā galveno likumu budžeta naudas piešķiršanā.

K. Krūma: Paldies.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi būtu? Paldies. Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim? Lūdzu!

E. Ikvilds: Jūs tikko teicāt, ka jūs vēlaties vadīties no valsts budžeta likuma, bet kā tad tas budžeta likuma... Bija jau jautājums, bet es nesus... nesadzirdēju atbildi. Kā tad viņš tiek veidots? Kā tad, kur ir tā juridiskā bāze, jūsuprāt, Finanšu ministrijas pozīcijā? Kāpēc tad tieši dažas nozares: tā ir aizsardzība, tā ir Izglītības, zinātnes ministrija, tā ir Satiksmes ministrija speciāli iezīmē? Kāpēc viņas tik stūrgalvīgi neelastīgas? Kur, kur tas sakņojās, jūsuprāt? Finanšu ministrijas tieši pozīcija.

I. Stepanova: Es domāju, ka, protams, tas, tā vēlme varbūtās speciālajos likumos paredzēt tādus konkrētus principus, kādā veidā rēķināt kaut kādu apjomu nozarei ir saistīts ar to ka, protams, katra nozare vēlās kaut kādas savas nozares prioritātes. Un, nu, ar šādu domu, kad šādu normu, protams... Pievēršu uzmanību tam, kas šajā nozarē ir, kaut kādas prioritātes ja, kuras ir, tātad, nu, Ministru kabinetā, būtu jāskata, vai, skatot budžetu vai arī jau pēc tam parlamentā.

E. Ikvilds: Nu, un par to pamatojumu, kā tas budžets veidojās?

I. Stepanova: Nu, pamatojums, protams, mēs budžetu veidojam, izejot no likuma „Par budžeta un finanšu vadību”, kurā, kā jau es teicu, ka mēs sākam ar to, ka mums ir šis makroekonomiskās attīstības scenārijs, kurā mēs apskatāmies vispār kādu mēs redzam valsts attīstību, tad ir nodokļu ieņēmumu prognozes, kuras mums iedod to pamatu, kādas mēs, mēs redzam resursus un, protams, papildus ir šī fiskālā politika, kas ir ļoti svarīga, kurā mēs tad nosakām praktiski, ko valsts nākamā gadā, kādā apjomā var finansēt.

E. Ikvilds: Bet izdevumu daļa jūs maz interesē, ja?

I. Stepanova: Nē, nu, izdevumu daļa šajā gadījumā veidojās kā, nu, kā lai pasaka, kā atlikums no tā, ka mēs redzam, kādi mums ir resursi un kāds ir mūsu šis te fiskālās politikas mērķis. Un tad mēs redzam to apjomu, nu, tātad, kā mēs varēsim tērēt. Un kā jau es saku, pēdējos gados mēs vienmēr esam secinājuši, ka tā kā mūsu fiskālās politikas mērķis ir samazināt šo te deficītu, tad šie valsts izdevumi ir jāsamazina, jo valsts izdevumu aprēķins mums arī pastāv, protams.

E. Ikvilds: A kāpēc, nu, tāds cilvēcisks jautājums, pēdējos trīs gadus arvien pieaug tāds postenis – līdzekļi neparedzētiem gadījumiem? Ja sākotnēji tas bija tuvu miljonam, tagad jau vairākus miljonus, ja? Tas ir, finanšu disciplīnu uzlabo valstī vai neuzlabo? Un kā tas korelē ar tikko teikto par bāzes izdevumiem?

I. Stepanova: Jā, tātad mums ir... Iepriekšējos gados, sākot ar 2009. gadu, bija divas daļas šim te. Bija līdzekļi neparedzētiem gadījumiem, kas bija valsts pamatbudžeta programma, kas sākotnēji tiešām ir bijusi maza, ja es pareizi atceros, tad maksimums tur ir bijis kaut kādi 6 miljoni. 2009. gadā, ja mēs atceramies 2009. gadu, un kur jau es pieminēju, mēs veicām divus grozījumus: tie bija jau decembrī un otri grozījumi vasarā. Tad pēc vasaras grozījumiem, kuri tika sagatavoti praktiski ļoti īsā laika periodā, tika ieviesta jauna norma, kas paredzēja, nu, ko... kā... nu, tātad, ar Saeimas budžeta komisijas atļauju mēs varam celt līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem apropriāciju par 0,2 procentiem no IKP. Tā doma, kāpēc tas tika ieviests, bija tieši tāpēc, ka šie te samazinājumi nozarēs bija ļoti lieli, ne tikai Valsts autoceļu fondā, ka laiks kurā viss tika sagatavots, bija minimāls, un mums bija jārēķinās, ka var rasties kaut kādas problēmas. Un, teiksim, tā šajā valstī iepriekš nebija pieredzes, ko darīt pie šādiem ne... ļoti apjomīgiem samazinājumiem. Ņemot vērā, ka mēs uzskatām, ka finanšu situācija šobrīd ir stabilizējusies, likumā šāda norma vairs nav. Mums ir tā pamata budžeta programma ar mērķi, ka tiešām līdzekļi nepieciešamiem gadījumiem tiek novirzīti tikai tiem mērķiem, kas ir attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos.

E. Ikvilds: Tad jūs uzskatāt, ka attiecībā pret citiem subjektiem, kas ir budžeta veidošanas procesā, tad jāizvirza augstākas prasības kā pret Finanšu ministriju kā tādu, kas...?

I. Stepanova: Es laikam nesapratu jautājumu.

E. Ikvilds: Nu jūs... esošais likums ir veidots tā, ka patiesībā pat valdība nav iesaistīta līdzekļu programmas pārdalē, esošās apropriācijas ietvaros...

I. Stepanova: Protams, kad nē.

E. Ikvilds: Kad faktiski jau, pieņemot esošo budžeta likumu, ka jebkura programma... Un tos izlietojumus var pārdalīt, pat deputātiem īsti nezinot, kā tie līdzekļi tiek izlietoti.

I. Stepanova: Tad budžeta... Ja mēs runājam tagad par to, ko budžetā vara pārdalīt. Pirmkārt, tas var būt pašas ministrijas ierosinājums pārdalīt ni vienas budžeta programmas uz otru budžeta programmu. Šeit ir deleģējums likumā, kas finanšu ministram šādas tiesības ļauj. Ja mēs runājam par šo papildus apropriāciju no neparedzētiem gadījumiem 0,2 procenti no IKP, tad šeit vienmēr bija Ministru kabineta lēmums un Saeimas budžeta un finanšu komisijas atļauja mums to darīt. Attiecībā šajā gadījumā, kad es minēju, kad Finanšu ministrija no savas valsts parādu bu... programmas, vadības programmas pārdalīja uz šā tad valsts autoceļa fonda līdzekļiem arī šeit bija gan Ministru kabineta lēmums un šajā gadījumā bija pat Saeimas prezidija lēmums, lai mēs to varētu darīt. Tā kā mēs informējam, protams, ka Parlamentu par to informējam un attiecībā uz to kas ir lēmumus ko var teiksim pieņemt Finanšu ministrs un kurš ir deleģējams. Tad likums par budžetu un finanšu vadību nosaka, ka mums ir Saeimas budžeta komisija jāinformē par šiem te pieņemtajiem lēmumiem un mēs arī Saeimas budžeta un finanšu komisijā regulāri šos te pieņemtos lēmumus sūtam un ir iespējas ar tiem iepazīties.

E. Ikvilds: Un ir bijuši gadījumi, kad deputāti noraida, neatbalsta?

I. Stepanova: Es tagad uzreiz tā varu atcerēties, ka ir bijuši gadījumi un bijušas lielas diskusijas ne šajos gadījumos, bet tad, kad mēs esam lūguši apropriācijas palielināšanu maksas pakalpojumu atlikumiem, tad ir bijuši daži gadījumi, kad ir iebildumi, jā.

E. Ikvilds: Un, un, un vai jūs uzreiz atbildēsiet alternatīvu risinājumu jau... mēs visi saprotam resursu samazinājums ir. Vai jums ir bijuši kaut kādi Finanšu ministrijā priekšlikumi paša radītie vai diskusijā ar nozares ministrijām, piemēram, Satiksmes ministrija? Ja nav bāzes ieņēmumu daļā valsts budžetā savu resursu vai kaut kā piesaistīt, aktivizēt līdzekļu izmantošanu tai skaitā no Eiropas Savienības resursiem ja, jo mēs arī visus cik man zināms visas programmas, kas ir pieejamas Eiropas Savienībā neizmantojam atšķirībā no Lietuvas, no Igaunijas. Vai, piemēram, Barozova kunga izteiktais priekšlikums bija samazināt Latvijas līdzfinansējuma daļu līdz 5 procentiem? Kāda Latvijas valdības attieksme bija?

I. Stepanova: Ja es pareizi tagad atceros, tad par līdzfinansējumu samazināšanu bija priekšlikumi no sociālā fonda projekti tai skaitā sociālās drošības tīklu, kas šīm te stipendijām, kas tika akceptēts, bet attiecībā kā jau es teicu šobrīd, šobrīd tomēr tā situācija izskatās tāda, ka Eiropas Savienības fondus pat tajā apjomā, kas pagājušajā gadā bija iepļānoti nu viņu nevarēja realizēt ja. Tātad vai šeit būtu nepieciešams jau runāt, ka mēs gribam vēl papildus kaut ko paņemt, es domāju, kad tad ir jāvērtē visa šī te kapacitāte kāda praktiski ir mūsu ceļu būvniekiem iespējams.

E. Ikvilds: Paldies.

G. Kūtris: Saeimas pārstāvim jautājums ir kāds?

G. Kusīņš: Nav jautājumu.

G. Kūtris: Paldies jums. Aicinām tālāk Tieslietas ministrijas pārstāvi Lailu Medinu. Un arī jūs aicinām izteikt Tieslietu ministrijas viedokli par šo situāciju, par apstrīdēto normu un šo divu normu iespējamo kolīziju vai nekolīziju. Kāds ir Tieslietu ministrijas viedoklis un loma?

L. Medina: Labdien, godājamā tiesa. Tieslietu ministrija nebija aicināta iesniegt rakstiskus apsvērumus, tāpēc es īsumā izteikšu Tieslietu ministrijas mutiskos, mutiskos apsvērumus šajā jautājumā. Un sākotnēji gribu teikt, kad mēs pēc būtības un tādos lielos vilcienos piekrītam gan Saeimas, gan Ministru kabineta rakstiskajos apsvērumos izteiktajam viedoklim, bet tomēr atbilstoši tiesas aicinājumam esam arī sagatavojuši, esmu sagatavojusi mutisku viedokli par šo jautājumu.

Tātad šajā gadījumā ir apstrīdēta konkrēta budžeta apakšprogrammas atbilstība Satversmes 1. pantam un, jau izejot detalizētāk, konkrētāk, tas, ko mēs šīs lietas ietvaros analizējam, vai, pieņemot konkrēto apakšprogrammu, tika ievēroti tie principi, kas ir noteikti likumā „Par autoceļiem” 12. panta ceturtajā daļā. Arī lietas izskatīšanas gaitā bija diskusija par

to vai minētā norma ir pieņemta piemērotā procedūrā, manuprāt, Saeimas atbildes rakstā ir argumentēti norādīts, kad likuma pieņemšanas procedūrā nebija pieļauti pārkāpumi. Līdz ar to šajā skatījumā, šajā konkrētajā kontekstā Tieslietu ministrijas skatījumā likumības princips ir ievērots un apstrīdētā norma ir pieņemta atbilstošā un likumā noteiktajā procedūrā. Līdz ar to turpmākā analizē būtu jāpievēršas vairāk šīs normas saturam, vai šī norma kā tāda, kā viņa tika pieņemta, tās saturs atbilst Satversmes 1. pantam, attiecīgi likumības principam un jau, konkrētāk vērtējot šī autoceļu likuma 12. panta ceturtajā daļā.

Tieslietu ministrijas skatījumā, analizējot šo likumības principu, nebūtu īsti pareizi vērtēt likumību tikai un vienīgi, aplūkojot šauri šo vienu likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturto daļu. Un, patiesībā, iesniedzēju uzmanība vairāk ir pievērsta šīs ceturtais daļas otrajam teikumam, nevis pantam, visai panta daļai kopumā.

Tieslietu ministrijas skatījumā būtu jāvērtē visas normas, kas ir saistītas ar budžeta veidošanu, viņas arī šajā tiesas sēdē tika analizētas, un tieši šo normu kopsakarā būtu jāvērtē, vai, pieņemot minēto apstrīdēto normu, tika ievērots likumības princips vai nē. Nevis tikai, paņemot vienu, vienu šo teikumu konkrētajā pantā un aplūkojot to šauri, neskatot pārējās normas, kas ir noteiktas. Un šajā gadījumā ir ļoti būtiski norādīt, kad visu šo laiku, kad ir šī norma bijusi spēkā, par kuru mēs runājam, proti, autoceļu 12. panta ceturto daļu. Pirmais teikums šajā normā ir pateikts, ka valsts budžeta līdzekļus Valsts autoceļu fonda programmai piešķir saskaņā ar valsts budžeta likumu kārtējam gadam. Jebkurā gadījumā Tieslietu ministrijas skatījumā būtiskākais likums, kas būtu jāvērtē, jau konkrēti vērtējot tos piešķirtos līdzekļus un kādi pienākas autoceļu nozarei šajā gadījumā, ir valsts budžeta likumā kārtējam gadam.

Tāpatām būtu jāvērtē arī gan autoceļu likuma mērķis, gan arī likuma kas, kas ir par kopējo budžeta veidošanas procedūru, proti, likums „Par budžeta un finanšu vadību”, šī likuma mērķis. Mēs redzam, ka likuma „Par autoceļiem” mērķis ir noteikts likuma 1. pantā, kas tai skaitā ir vēr... vērst uz to, ka tas ir, likuma mērķis ir reglamentēt autoceļu lietošanu, pārvaldi, aizsardzību un attīstību. Tātad šī likuma mērķis būtu paredzēt principus, kā nodrošināt, lai ilgtermiņā mums būtu sam... samērīga politika autoceļu attīstībai.

Vienlaikus, jau runājot konkrēti par finansējumu, ir ļoti būtiski ņemt vērā, ka, pieņemot ikgadējo budžetu, ir jāievēro likuma „Par budžetu un finanšu vadību” 1. pantā noteiktais, jau budžeta konkrētā veidošanas mērķis. Un šajā gadījumā ir ļoti svarīgi ievēt... ievērot 1. pantā otrajā daļā noteikto, ka ikgadējā budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kādi līdzekļi nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām un pašvaldībai to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar likumdošanas aktiem, nodrošinot, lai tajā laika posmā, kuram šie līdzekļi paredzēti, izdevumus segtu atbilstoši ieņēmumiem. Un otrs būtisks teikums – budžetu izstrādājot, jāņem vērā nepieciešamību nodrošināt vispārējo ekonomisko līdzsvaru.

Tieslietu ministrijas skatījumā, liekot gan šo likumu mērķus kopumā, gan arī vērtējot šo 12. panta ceturtais daļas otro teikumu kopsakarā ar visām šīm normām, tad tie ir tie likumi, kas ir jāņem vērā, izstrādājot ikgadējā budžeta attiecīgās normas un man ir jāpiekrīt kad, lai arī ikgadējais budžets pēc sava teksta, pēc tās izteiksmes formas nav klasisks likums, tomēr, ņemot vērā procedūru, kādā veidā šis likums ir pieņemts, vismaz formālā tās izpausmē tā ir uzskatāma par normu, kas būtu vērtējama kā likuma norma. Lai gan būtu visu laiku jāpatur prāta šī likuma īpatnība un tas, ka tas ir spēkā tikai uz vienu gadu un pēc sava satura tomēr ir vērtējams kā budžeta līdzekļu piešķiršana konkrētu valsts funkciju īstenošanai.

Līdz ar to, analizējot arī šo kolīziju jautājumu, ir jāpatur prātā ka.. kad..ka tā pamatprasība, to kolīziju normu piemērošana, ir šīs īpatnības jāpatur prātā, kad tas nav klasisks likums ierakstītā izteiksmē, bet drīzāk kā līdzekļu piešķiršana, kura atbilstoša likuma „Par budžeta un finanšu vadību” noteiktajiem mērķiem ir jānodrošina šīs vispārējais ekonomiskais līdzsvars.

Tieslietu ministrija varētu piekrist tam, kad ir pareizi un, un, un korekti un patiesībā katrai nozarei būtu nepieciešams, kad var prognozēt tās attīstību, balstoties uz saprātīgi paredzamiem un pieejamiem finanšu līdzekļiem. Tajā pašā laikā Tieslietu ministrijas skatījumā tik pat pareizi ir ievērot šo fiskālās atbildības principu un ļaut Saeimai šo rīcības brīvību reaģēt uz konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem, uz to, kad ir vai nav ekonomiskā krīze, vai ir iespēja papildus līdzekļus piešķirt, vai nepieciešama šā... šī finanšu līdzekļa samazinājums. Un līdz ar to ikgadēja budžeta likumu pieņemot, arī reaģēt atbilstoši faktiskajiem apstākļiem. Un Tieslietu ministrijas ieskatā to... šādu pienākumu arī vispārīgi paredz likums par budžetu finanšu... „Par budžetu un finanšu vadību”.

To, ka šāda interpretācija un šāda piemērošana ir bijusi gan Ministru kabineta, gan Saeimas lēmuma pamatā, norāda arī jau šī konkrētā likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturtnās daļas precizētā redakcija, kas ir spēkā no šā gada 1. janvāra. Par to, kad gadskārt... kad šie konkrētie procenti, šī atvēlējamā summa ir ē... atvēlējama autoceļiem, ja vien gadskārtējā budžetā nav noteikts citādi.

Zināmā mērā varu piekrist tiesas ieskatam, ka tā norma vairs nav tik konkrēta, un nav paredzēti tieši iezīmēti līdzekļi. Tai pašā laikā es gribētu piekrist Finanšu ministrijas viedoklim, kad kopējai sabalansētai valsts budžeta attīstībai pareizāk būtu, ja šie te ilgtermiņā iezīmētie līdzekļi būtu šajā trīs gadu budžeta plānošanas procesā noteikti, nevis nozaru speciālajos likumos. Tādejādi nav iespējams sa... panākt saprātīgu ekonomisko līdzsvaru, lai atbilstoši valstij pieejamiem līdzekļiem tie, tie tiktu atvēlēti visām nozarēm. Un tik, cik tas ir iespējams un pieļaujams konkrētajā situācijā, lai arī Saeimai dotu šo rīcības brīvības izvēli, noteikt tādu politiku, kādu tā uzskata konkrētajā periodā par nepieciešamu un pareizu atbilstoši valsts faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to Tieslietu ministrijas skatījumā, ja ņem visu šo likumu normu kopumu, šajā gadījumā nav pārkāpts likumības princips, pieņemot 2011. gada konkrēto budžeta likumu tieši attiecībā uz šo 23. apakšprogrammu, un līdz ar to nav arī pieļauts Satversmes 1. panta pārkāpums.

G. Kūtris: Paldies. Sakiet, lūdzu, jūs tā arī piekritāt iepriekš paustajam viedoklim, ka šīs likumā „Par autoceļiem” 12. panta ceturtnajā daļā, ka tur ir pēc būtības princips ietverts?

L. Medina: Jā.

G. Kūtris: Sakiet, bet princips tāpat ir tiesību norma, kas jāievēro?

L. Medina: Jā, bet šajā gadījumā tas, kā jau es arī skaidroju, viņa nevar šo, šo vienu daļu skatīt atrauti no pārējām likuma normām. Un kopā, kopā interpretējot ar to, kas ir pateikts likuma „Par budžetu un finanšu vadību”, tas manā skatījumā, šī norma par nepieciešamību nodrošināt sabal.. sabalansētu ekonomisko līdzsvaru ir būti... Dod iespēju teiksim interpretēt tādā veidā, kad ikgadējā budžeta, ja to prasa faktiskie apstākļi, ir iespējams paredzēt mazāk līdzekļus.

G. Kūtris: Tad jūs saistībā ar decembrī izdarītajiem grozījumiem šajā normā teicāt, ka līdz ar to nav tik konkrēta, tagad šī norma tik konkrēti iezīmēti līdzekļi, tāpat iepriekš tā bija pietiekami konkrēti un pietiekami iezīmēti līdzekļi?

L. Medina: Tas bija tād... ka.. Tas bija... tāda interpretācijā, ka varētu tikt pieļauta. Jau arī Saeimas pārstāvis atzina, kad interpretācija varētu būt dažāda. Un manā skatījumā bija pareizi precizēt šo normu, lai novērstu šādu dažādu interpretācijas pieļaujamību. Uz to varēja skatīties arī savādāk.

G. Kūtris: Jūs arī tālāk teicāt, ka pēc būtības vajadzētu Saeimai piešķirt to rīcības brīvību, līdzekļu piešķiršanu atkarībā no reālās situācijas un tā tālāk. Sakiet, lūdzu, kāda nozīme tad ir tām dažu likuma normām, kur ir iezīmēts šis te princips finansējuma nodrošināšanā? Ja jūs sakāt, ka Saeimai ir rīcības brīvība finansējuma piešķiršanā.

L. Medina: Es domāju šī.. šīs normas, kas ir iezīmētas ir skatāmas kā prioritāras un tādas, kurām mērķis ilgtermiņā ir sasniedzami. Bet es varētu piekrist šajā gadījumā Finanšu ministrijas viedoklim, kad no budžeta veidošanas principa un no šīs tiesiskās skaidrības viedokļa šāda līdzekļu iezīmēšana būtu paredzama vienotā likumā, lai nodrošinātu šo kopējo nozares attīstības sabalansētību. Nevis tikai atsevišķas nozares, kur dažādu procesu rezultātā divas, trīs vai četras nozares, kurās šādi iezīmēti līdzekļi ir, bet citās savukārt nav un līdz ar to izj... izjūk šis līdzsvars.

G. Kūtris: Jūs tikko teicāt, ka tās ir pēc būtības tādas kā mērķa normas, ko vajadzētu sasniegt. Ja šādu mērķa normu ieraksta iekšā, tad parasti tās sasniegšana ir pārejas noteikumos', raksta. Atkāpes no šīs mērķa normas.

L. Medina: Es varētu jums piekrist, kad tiesiskai skaidrībai un korektai juridiskai tehnikai būtu bijis pareizi, ja būtu bijis pār... pārejas normas.

G. Kūtris: Tiesnese Krūma.

K. Kūma: Man ir jautājums vai piedāvājot savu skatījumu uz šo jautājumu. Jūs zināmā mērā nevis mums sniedziet interpretāciju, bet aprādiat, ka pastāv zināma veida hierarhija starp dažādu likumu dažādām normām? Respektīvi, ka budžeta likums ir tas, kas nosaka mērķus un tādēļ tas ir tas galvenais. Tālāk ir likums par autoceļiem, kas ietver vispārēja rakstura principus, kas pakārtojās, savukārt, budžeta mērķiem. Un, treškārt, mums ir vēl budžeta apakšprogramma, kas vispār ir tikai formāls likums uz gadu. Vai tas ir kaut kas, kas līdz šim ir kaut kur Latvijas tiesību sistēmā nostiprināts, šī trīs veidu likumu hierarhija?

L. Medina: Es nedomāju, ka es savā atbildē viņus nostādīju tādā hierarhiskā secībā. Es drīzāk teicu, manuprāt, kad viņas ir skatāmas kopsakarā. Un tomēr šis likums „Par budžetu un finanšu vadību” uztverams kā „jumta likums”, kas ietver pamatprincipus, kārtību, kādā budžets ir veidojams un izstrādājams.

K. Kūma: Kas to nosaka? Tieši tas pats likums to arī nosaka.

L. Medina: Likums pēc savas būtības to arī nosaka. Likums „Par budžetu un finanšu vadību” nosaka tos pamatmērķis kā budžets ir veidojams un ar kādu mērķi ir sasniedzami, izstrādājot ikgadējo budžetu. Un šīs normas... un.. autoceļu likumu normas ir skatāmas kopsakarā ar budžeta likumu par budžeta un finanšu vadību.

K. Kūma: Un tas kopsakars automātiski nozīmē pakļaušanos valsts budžeta normām? Valsts budžeta likuma normām?

L. Medina: Ja viņas ir skatāmas savstarpējā kontekstā, ņemot vērā faktiskos apstākļus. To visu izvērtējot, pieņem ikgadējo valsts budžetu, kurš ir spēkā uz šo vienu konkrēto gadu.

G. Kūtris: Bet pēc būtības tad nozaru likumā ierakstīta kaut kāda norma, kas attiektos kaut vai principa līmenī, idejas līmenī par budžetu ir princ... ir principā bezvērtīga?

L. Medina: Es nedomāju, nu, nevar, es nedomāju, ka likuma norma var būt bezvērtīga mā skatījumā...

G. Kūtris: Kad šai normai, kāda šai normai tagad ir nozīme, ja jūs sakāt, ka primārais tomēr ir budžeta veidošanas tas likums, kā tomēr nosaka, cik valstī ir naudiņas un pēc tam sadala pēc vajadzības, ko izšķir nevis pēc tā kā citā reizē likumdevējs bija teicis – šī būs prioritāte tāpēc tai piešķirsim 2 procentus no IKP vai kaut kas tamlīdzīgs.

L. Medina: Manā gadījumā... Manā skatījumā likumdevējam apzinoties gan nozaru likumu noteiktās šīs prioritātes tajās nozarēs kur šādi ieskicētas normas ir, gan, ņemot vērā šo te ē.. budž... likumu „Par budžetu un finanšu vadību” noteikti kopējo mērķi arī jāizvēlas kādu likumu kādus konkrētus līdzekļus atvēlēt kon... konkrētai apakšprogrammai vai programmai.

K. Kūma: Es atvainojos, kurā institūcijā jāizvēlas?

L. Medina: Saeimai pieņemot likumu, protams.

K. Kūma: Un Ministru kabinetam?

L. Medina: ... Ministru kabinetam... Finanšu ministrijai izstrādājot likumu par budžetu ikgada... kārtējam gadam, Ministru kabinetam par to diskutējot un lemjot attiecīgi par, par tiem likumiem, kas būtu iesniedzami likuma paketē kopā kā budžeta [neskaidri], bet gala lēmums, protams, pieder Saeimai. Jo katra gada likumu par budžetu pieņem Saeima. Likuma formā.

G. Kūtris: Sakiet gatavojot budžeta likuma projektu un paketi Tieslietu ministrija tomēr arī dod atzinumus par katru projektu.

L. Medina: Mēs... Tieslietu ministrijai ir pienākums sniegt atzinumu par pavadošajiem likumu projektiem.

G. Kūtris: Par pavadošajiem?

L. Medina: Jā.

G. Kūtris: Sakiet vai pēdējos trijos gados Tieslietu ministrija saskatīja kaut kādu pretrunu starp likumu par autoceļiem un budžeta likuma?

L. Medina: Mēs par budžeta likumu atbilstoši Ministru kabineta kārtības rullim atzinumu nesniedzam. Līdz ar to mēs sniedzam tikai par tiem likumiem, kas ir iesniegti vai tie priekšlikumi, kas ir iekļauti pavadošajos likumos, par tiem mēs sniedzam tiesisko atzinumu.

G. Kūtris: Nevarētu veidoties situācija, ka likumā par budžeta likumā konkrētā gada budžeta likumā būtu kaut kas nekonstitucionāls vai pretrunā ar kādu nozares likumu?

L. Medina: Tādu situāciju... Tādu situāciju, protams, nevar izslēgt.

G. Kūtris: Tiesnese Branta.

A. Branta: Man pavisam neliels jautājums. Es varētu tā jūsu teikto rezumēt, ka šī te teikums vai daļa, kas nosaka kaut kādu procentu vai kaut kādu vairāku sadalījumu līdzekļu kaut kādai nozarei, teiksim, norādīts kaut kādai apakšprogrammā vai kaut kur... darbojas tikai tad, kad ar valsts finansēm viss ir kārtībā? Kad ir ekonomiskā augšupeja un tā tālāk. Bet līdzko rodas kādas problēmas, tā svarīgākais ir tas, kas ir ieņemts, ar ko var rīkoties.

L. Medina: Varētu jums piekrist.

A. Branta: Paldies.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Es gribētu jums uzdot līdzīgu jautājumu kā arī uzdevu Saeimas pārstāvim par likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturtais daļas jauno redakciju, kas ir stājies spēkā šā gada 1. janvārī. Un tur arī ir fiksēts tas princips par tiem 80 procentiem no plānotajiem valsts budžeta ieņēmumiem un akcīzes un naftas produktiem, kā arī nedrīkst būt mazāks par iepriekšējā budžeta gadā piešķirto, bet tur ir tāda ļoti viltīga piebilde, kas darbojas tikai tad, ja gadskārtējā valsts budžeta likumā nav noteikts citādi. Un sakiet, kāds ir jūsu viedoklis, vai var piekrist šādai šī jaunās normas interpretācijai, ka, lūk, ceļu uzturēšana un attīstīšana kā valsts prioritāte ar šo jauno redakciju ir atcelta, tā teikt, šis vecais princips, viņš ir apglabāts, tad sanāk, ka gadskārtējā valsts budžeta likumā var noteikt jebko citādi. Tad sanāk, ka tam principam, par ko mēs tagad runājam, ka tam vairs pilnīgi nekādas nozīmes nav.

L. Medina: Es negribētu jums piekrist, ka šis autoceļu prioritātes princips ir apglabāts, jo ir tikai dažas nozares, kurās vispār ir iezīmēti mērķi, kas būtu sasniedzami, vai kaut kādi īpaši plānošanas principi. Lielākajai daļai nozaru tomēr ir šis ļoti vienk..., nu, tas vispārējais budžeta plānošanas princips. Līdz ar to tomēr manā skatījumā tas, ka nozares likumā ir ieskicēti mērķi, kas ir sasniedzami ar valsts finanšu situāciju viss ir kārtībā, piešķir šo prioritāro statusu un līdz ar to... Savukārt šī teikuma pirmā daļa kārtējā valsts budžeta likumā dod iespēju gan Ministru kabinetam, gan Saeimai atbilstoši katrai kompetencei lemt jautājumu par ikgadējo budžetu atbilstošu tai finanšu situācijai kādā valsts atrodas.

K. Balodis: Bet varbūt bija pareizāk tādā gadījumā vispār izslēgt no autoceļu likuma to 12. panta ceturto daļu? Jo...

L. Medina: Tas droši vien drīzāk būs politisks jautājums. Vai ir šādas prioritātes nosakāmas nozaru likumos vai ne. Juridiskas dabas...

K. Balodis: Paldies.

G. Kūtris: Kāda nozīme prioritātei, ja viņu neievēro? Kāda nozīme ierakstīt likumā normu, ja viņu var neievērot? Tiesnesei Krūmai jautājums.

K. Krūma: Man precizējošs jautājums, kā tiesnesei Brantai. Sakiet, lūdzu, vai tas ir iespējams, ka viena likuma norma ar laiku kļūst par principu? Respektīvi, tad kad budžetā ir pietiekami līdzekļi, mēs viņu uzskatam par likuma normu, jo mēs strikti piešķiram līdzekļus tā, kā normā ir paredzēts. Un pēkšņi vienā brīdī likuma norma pārtop par principu, kas ir ietverts likumā, un mēs no tā varam atkāpties interpretācijas rezultātā.

L. Medina: Es, piemēram, domāju visu laiku, ka šī norma ir kā budžeta vērtēšanas princips. Vienkārši tad, kad finanšu līdzekļi ir pietiekami, tad ir iespējams šo mērķi, šo principu sasniegt, bet tajos gadījumos, kad finanšu līdzekļi ir nepietiekami, tad viņu sasniedz tiktāl, ciktāl viņi pie pieejami.

K. Krūma: Vai principu var sasniegt tiktāl, ciktāl, vai principu tomēr pārkāpj vai ievēro?

L. Medina: Principu, nu, ir jāskata... Nevienu principu nevar izcelt ārpus citiem, viņu jāskata kopsakarā un tāpēc es arī pieminēju šo vispārējo budžeta veidošanas principu, kas arī bija jāņem vērā. Mēs nevaram veikt vienai nozarei ievērojami vairāk līdzekļus, atstājot citas nozares vispār bez līdzekļiem. Un, ja valstī ir kopumā pieejami mazāk līdzekļi nekā tas ir bijis līdz šim, tad, protams, ka ir jāvērtē pieņemt saprātīgs lēmums, samazinot pieejamos līdzekļus visām nozarēm, un attiecīgi šādu ikgadējo budžetu pieņemot.

K. Krūma: Par to absolūti nav šaubu, ka budžeta līdzekļi ir jāsalīdzina. Bet šeit mēs skatāmies tiesiskos jautājumus, un normu un principu savstarpējo atbilstību. Par to ir jautājums. Es neapšaubu to mērķi, ka budžeta līdzekļi ir...

L. Medina: Es, es varu jums piekrist, ka juridiskai skaidrībai, un lai nebūtu, lai nebūtu šaubu, manā skatījumā tā redakcija 12. panta ceturtajā daļā, kāda viņa ir pieņemta šobrīd, precīzāk nosaka šīs normas jēgu par to, ka tas ir kā princips vai mērķis, kas ir sasniedzams atbilstoši pieejamiem līdzekļiem.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumu vēl ir? Paldies. Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim ir jautājumi? Lūdzu.

E. Ikvilds: Jūs Tieslietu ministriju pārstāvat, es varbūt vēlētos to avotu, vai, varbūt, jūs kaut kā izvērstat pamatojat. Tikko jūs teicāt, ka ir „pietiekami līdzekļi”. Ko jūs uzskatāt – „pietiekami līdzekļi”? Pietiekami ir Eiropas, Pasaules finanšu tirgū, kad ir Valsts kasē pārpalikums, kad cilvēki maksā nodokļus un ...

L. Medina: Es atvainojos, es nesapratu, kurā griezumā pietiekami?

E. Ikvilds: Nē, nu, jums bija div.. divi ... gan precizējošais jautājums, gan pirms – tam pamatjautājums. Kādos gadījumos tad var pildīt tās saistības par prioritārām nozarēm. Jūs teicāt, tad, kad ir pietiekami līdzekļi. Un kur jūs... Nu, budžeta likumā tāda termina nav. Kur jūs... Varbūt kaut kādā avotā, rakstā vai pati esat izdomājusi, pamatojusi?

L. Medina: To cik... cik līdzekļi ir nepieciešami, līdzekļi ir nepieciešami katras nozares attīstībai tāpēc ir katra kompetentā ministrija, kuras atbildībā ir šīs nozares attīstība, viņa atbilstoši savai kompetencei arī izvērtē, nostāda, uzstāda mērķus, kā ir šī nozare attīstāma, un arī nosaka līdzekļus savu mērķi sasniegšanai.

E. Ikvilds: Es vienkārši gatavojoties šai konkrētajai tiesas sēdi... Tās literatūras masīvs, kas mums ir, ir budžeta deficīts, ir budžeta pārpalikumi, ir līdzsvarots budžets, ir nulles deficīts.

Kāda tā pazīme, jo pēc šīs tiesas sēdes, kad taisīts spriedums būs, nākotnē, es pieļauju, kas visas ministrijas, arī Finanšu ministrija tos secinājumus, viņa arī lūkosies, tagad mums ir nepietiekami līdzekļi, vai tagad mums ir pietiekami...

L. Medina: Nē, tajā...

E. Ikvilds: ... es klausos Valsts kases pārvaldnieku. Viņš saka, viņam visam nākamajam gadam ir rezervēti obligācijās līdzekļi, viņam Valsts kasē neiztrūkst līdzekļi.

L. Medina: Man ir grūti spriest par Valsts kasi, bet tajā gadījumā, kad ir līdzsvarots budžets, proti, kad tās vajadzības, kas ir izdevumos, atbilst ieņēmumiem... Atbilst tām vajadzībām, ko katra nozares ministrija ir izvirzījusi, un Ministru kabinets ir koleģiāli lēmis. Tas nozīmē, ka ir līdzekļi, ir pietiekami.

E. Ikvilds: Otrs ir valsts pamatfunkcijas, nu, tā kā, piemēram, tiesa. Ir kaut kādas summāras funkcijas, bez kurām valsts... Nu, kaut kāds minimums, kad, kurām valsts vairs nepastāv, ja. Jūsu skatījumā ceļu infrastruktūra, tie ceļi... tas ceļu tīkls, kas mums mantojumā 90. gadu sākumā ir... no iepriekšējās iekārtas valsts pārņemts ja, tas ir jāuztur? Vai, cik lielā mērā jāuztur? Kā to līdzekļu... Kur ir tā robeža, nu, piemēram, ja nebūtu 80 miljoni, bet būt 10 miljoni Autoceļu fondā, vai tas ir tas resursu apjoms, lai šo funkciju vispār varētu uzskatīt par tādu un īstenot un vai valsts pildītu savas saistības?

L. Medina: Droši vien jums ir zināms Tieslietu ministrijas nolikums, un tur neietilpst tādu apsvērumu izdarīšana par to, cik līdzekļi ir nepieciešami autoceļu infrastruktūras attīstībai...

E. Ikvilds: Nē, es par funkcijām runāju.

L. Medina: Par funkcijām šajā konkrētajā gadījumā Tieslietu ministrija nevar izdarīt šādus lietderības apsvērumus, cik līdzekļi ir nepieciešami kādai konkrētai nozarei.

E. Ikvilds: Likums par budžetu, gadskārtējais budžets, kas ir adresāts šī likuma, jūsuprāt, izpratnē, vai Tieslietu ministrijas izpratnē?

L. Medina: Tas ir konkrēti... tas ir pateikts konkrēti likuma „Par budžetu un finanšu vadību”, likumā. Ka budžeta likuma mērķis ir noteikt apropriācijas, ko piešķir katrai konkrētai nozaru ministrijai, kura ir atbildīga par šo līdzekļu iztērēšanu.

E. Ikvilds: Tātad tās ir ministrijas...

L. Medina: Tad konkrēti šī, šī nauda tiek piešķirta attiecībā uz autoceļiem Satiksmes ministrijai, kura nodrošina šī līdzekļu tiesisku izlietošanu.

E. Ikvilds: Un kā interesēs likums tiek pieņemts? Sabiedrības interesēs vai ministrijas?

L. Medina: Protams, ka sabiedrības... Protams, ka likumi tiek pieņemti sabiedrības interesēs.

E. Ikvilds: Un pēdējais jautājums. Likuma, nu, tā redakcija, kas bija, kad ir apstrīdētā norma spēkā, „Par autoceļiem” 12. pants, ceturtnā daļa. Kā interesēs tā norma ir?

L. Medina: Tā norma ir kopē... kā...

E. Ikvilds: Sabiedrības interesēs vai...

L. Medina: Tā norma izriet no autoceļu likuma...

E. Ikvilds: ... Satiksmes ministrijas?

L. Medina: Tā likuma mērķis, kam ir vē.. šī norma ir domāta, ir noteikts likumā „Par autoceļiem” 1. pantā, kur ir noteikts likuma mērķis, kur ir pateikts, ka šī likuma uzdevums ir reglamentēt ceļu lietošanu, pārvaldību, aizsardzību un attīstību, tam arī šis likums ir domāts.

E. Ikvilds: Nē es kaut kā vienkāršāk, cilvēciskāk vai tas ir ministrijas interesēs vai sabiedrības interesēs?

L. Medina: Sabiedrībai kop... es jau uz šo jautājumu atbildēju. Likuma mērķis kopumā ir nodrošināt sabiedrības interešu regulējumu.

E. Ikvilds: Paldies.

G. Kūtris: Paldies. Saeimas pārstāvim būtu kādi jautājumi?

G. Kusiņš: Nē, paldies, nav jautājumi.

L. Medina: Paldies.

G. Kūtris: Paldies jums. Aicinām visbeidzot Ministru kabineta pārstāvi Mārtiņu Brenci izteikt Ministru kabineta viedokli saistībā ar šīs apstrīdētās normas tapšanu, rašanos un attiecībām ar citām normām, kuras šodien pieminētas. Lūdzu, jūsu viedoklis.

M. Brencis: Labdien, godāta tiesa. Tātad es, varbūt, arī neatkārtošu to viedokli, kas jau rakstiski jau sniegts Satversmes tiesai. Pieskaršos manā ieskatā svarīgākajām lietām, kas ar šo lietu, kas pēc lietas izskatīšanas apstākļiem ir būtiski, proti, budžeta un to pavadošo paketes procedūra, atbildība attiecībā uz nozares ministrijām un funkciju sadalījums, un, noslēdzošais jautājums, proti, par normas interpretāciju un saistību ar citām normām.

Ja mēs runājam par budžeta izstrādes procedūru, tad, protams, ka valdība, pieņemot lēmumu par gadskārtējo budžetu un pavadošo paketi, vadās pamatā pēc Satversmē noteiktā 66. panta pienākuma, proti, kabinetam ir uzdevums iesniegt sabalansētu un līdzsvarotu budžetu Saeimā. Šis te lēmums tika pieņemts koleģiāli un, kā jau to minēja arī Finanšu ministrijas pārstāvji, pamatuzdevuma centrālā loma likumā „Par budžetu un finanšu vadību” ir finanšu ministram. Ja mēs runājam par tīri valdības, teiksim tā, lēmumu pieņemšanas tehniku, to mēs varam redzēt, izejot no protokollēmumiem un dotajiem uzdevumiem nozaru ministrijām. Ja mēs runājam par konkrēto normu, proti, ...11. gada budžeta likumu un saistītajiem likumprojektiem, tad mēs redzam, ka valdība ir devusi uzdevumu vērtēt nozares normatīvos aktus, lai tie atbilstu budžeta likuma, budžeta likumā paredzētajiem finanšu līdzekļiem.

Un te es nonāku pie savas runas otrā punkta, proti, par šo te izvērtēšanas atbildību. Un, noprotot arī, nu, godātās tiesneses Krūmas uzdotajiem jautājumiem arī iepriekšējiem pieaicinātajiem, tad es varbūt arī ieskicēšu to viedokli par atbildīgajiem un par pienākumiem budžeta izstrādes procesā. Proti, nozaru ministrijas loma, viennozīmīgi, ir centrālā loma, izvērtējot savas nozares normatīvos aktus. Kabinets, dodot izvērtēt Satiksmes ministrijai vai kāds no nozarē esošajiem normatīvajiem aktiem ir pretrunā vai ir jākorrigē, vai jāprecizē, šāds uzdevums ir ticis dots. 2010. gadā decembrī, izstrādājot budžeta likumu pavadošo paketi valdība ir skatījusi likuma „Par autoceļiem” grozījumus, ja nemaldos tas ir bijis novembris, un attiecīgie grozījumi paredzēja jaunas nodevas ieviešanu. Jaunas nodevas ieviešanu attiecībā uz lielgabarīta... lielgabarīta automobiļiem, pareizāk sakot transportlīdzekļiem. Un mēs redzam no šī te 30. novembra valdības sēdes protokola 2010. gadā, ka pamatā tas jautājums ir risināts tieši saistībā par šo jauno nodevu. Ko vienkārši pārveidojot no maksas pakalpojuma uz jaunu nodevu. Tātad jautājums par 12. panta ceturto daļu šajā brīdī netika skatīts.

Ja mēs runājam par šo te uzdevuma jēgu un saturu, manā ieskatā, šis uzdevums neparedzēja Satiksmes ministrijai, tas ir norādīts arī mūsu atbildes rakstā, šis uzdevums neparedzēja Satiksmes ministrijai noteikta rakstura uzdevumu iesniegt tieši tādā redakcijā 12. panta ceturto daļu. Tas bija uzdevums vērtēt. Attiecībā uz vērtēšanu es neatkārtošos jau par to, ko runāja Satiksmes ministrija. Mūsu ieskatā šī norma, ja to interpretē kopsakarā kā plānošanas instrumentu, kā plānošanas vadlīniju, tā nav pretrunā ar budžeta likumu un konkrēto apakšprogrammu, par kuru iesniedzējs ir iesniedzis šo sūdzību. Bet ja mēs runājam no tiesiskās skaidrības viedokļa, es domāju, tas ir acīmredzams un tas nav noliedzams, ka šī norma prasījās pilnveidot. Un tas arī ir izdarīts.

Un, ja mēs runājam, konkrēti, par interpretāciju, kas ir mans trešais punkts, tad, manā ieskatā, apstrīdētās normas teksts un jaunpieņemtās normas teksts idejiski i.. pārklājās, jo tas, ko

arī runāja Tieslietu ministrijas pārstāve, man tikai jāpievienojas tam viedoklim, ka mēs nedrīkstam raudzīties uz šo normu, nelasot pirmo, apstrīdētās normas pirmo teikumu, proti, ka šos līdzekļus piešķir saskaņā ar valsts budžeta likumu kārtējam gadam. Un Ministru kabineta ieskatā tas arī ir izdarīts, jo ir pieņemts sabalansēts budžets, kā to arī nosaka gan Satversmes 66. pants, gan arī šo te pienākumu nosaka, gan arī likums „Par budžetu un finanšu vadību” 1. pants par ekonomiski līdzsvarotu budžetu.

Un, nonākot pie šī te interpretācijas momenta, mēs, protams, varam, varam, varam raudzīties vēsturē – ar kādu mērķi šī norma tika paredzēta, ar kādu mērķi likumdevējs šo te normu iekļāva attiecīgajā likumā un 12. panta ceturtajā daļā, bet pamatā tomēr ir jāsaka, ka, ierakstot noteiktos likumos noteiktus pienākumus, noteiktas procedūras, noteiktas kārtības, jāraugās ir kopsakarā. Un es pieņemu, ka manis paustā likumības principa interpretācija nebūs doktrināri nostiprināta, bet tā izriet no, no šodienas uzklautā viedokļu un loģikas, proti, no tā, kā veido budžetu, izvērtējot nozares ministriju pieprasījumus un, mūsu ieskatā, šo te likumības principu, mēs raugāties kā...

Uz šo te likumības principa izpratni mēs raugāties kā uz noteiktu tiesību normu un to piemērošanas kārtības sistēmu jeb, vienkāršiem vārdiem runājot, kā jā mēs zinām, ka šī norma ir, viņa paredzēta kā mērķa instruments, lai visi Latvijas ceļi būtu pienācīgā kārtā uzturēti un... Bet tomēr tam visam paredz... tam visam ir jāparedz finansējums. Un par finansējuma sadaļu, es domāju, neatkārtotos un gan par krīzi, gan par ekonomisko lejupslīdi un par to, kā tas tika sabalansēts, šeit jau pietiekoši precīzu informāciju sniedza Finanšu ministrijas pārstāve.

Līdz ar to mēs valdībā, lemjot par šo jautājumu, mēs nesaskatījām tiešu pretrunu starp šīm divām normām. Iespējams, iespējams, tai brīdī, kad 2011. gada likums un pavadošā pakete tikai izskatīts valdībā, bija nepieciešams šis te interpretācijas skaidrības labad, nodrošināšanai precizējums, kas tika arī veikts. Bet, ja mēs runājam tīri par pretrunu 1. pantam, Satversmes 1. pantam, šeit, šeit, mūsu ieskatā, tomēr šis te 1. pants kā likumības princips, nu, viņš ir, nu, vienkāršiem vārdiem runājot, runājot tā kā, tā kā pievilks klāt. Jo pēc būtības mēs runājam par speciālā likuma, proti, budžeta likuma ceturta pielikuma konkrētās apropriācijas atbilstību Autoceļu likuma 12. panta ceturtais daļas, teiksim tā – tam mērķim jeb programmatiskajām plānošanas tekstam.

Līdz ar to mēs šeit tādu, tādu pretrunu Satversmei neredzam. Mēs redzam, ka budžets ir sagatavots, izejot no prioritātēm un izejot no pieejamiem līdzekļiem. Un tad attiecīgi, tad arī valdība, lemjot par 2011. gada budžetu, šo ir arī paredzējusi un, pieņemot pavadošo likumu paketi, arī izvērtējusi. Es domāju, ka tas pagaidām no valdības viedokļa būtu viss. Esmu gatavs arī uzklaut jautājumus.

G. Kūtris: Paldies. Jūs teicāt, ka šī likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturta daļa kā norma nenoliedzami prasījās pilnveidot, un tagad tas arī ir izdarīts. Sakiet, lūdzu, vai trīs gadus neprasījās šo normu pilnveidot? Un tā prasīšanās parādījās tikai pēc lietas ierosināšanas Satversmes tiesā?

M. Brencis: Protams, ka tiesību sistēma regulāri prasās pēc, teiksim, pretrunu izvērtēšanas un iespējamās koriģēšanas. Es varētu piekrist šim te, šim te apgalvojumam, bet, nu, jāvērtē arī tas, ka ne tikai likumdošanas darbs kā tāds uzlabo tiesību sistēmu, jāraugās ir uz to, kā mēs šo normu interpretējam. Un mēs redzam, ka šī interpretācijas, teiksim tā šis te ... šī te norma principā, nu, viņa ir bijusi kā, kā, kā politisks, teiksim, solījums, ietērs likuma formā un kā, kā... tas, ko mēs vēlamies iezīmēt, un tas, ko mēs vēlamies autoceļu nozarē piešķirt.

Bet visa pamatā tomēr ir šie te piešķirtie līdzekļi un, nu, budžeta likums. Līdz ar to, man atbilde īsumā būtu tāda: jā, to varēja darīt, bet līdzšinējā izpratne neliedza to interpretēt kā principu kā to, uz ko mēs tiecamies un to, kādi līdzekļi jāiešķir.

G. Kūtris: Otrs jūsu teiktais apgalvojums bija tas, ka uz visu ir jāraugās kopsakarā, bet es sapratu, ka šis jāraugās kopsakarā tikai ir saistībā ar finansējumu, vai uz tiesību sistēmu kā tādu kopsakarā nav jāskatās?

M. Brencis: Ir jāskatās, nu, tā... nu šis mans apgalvojums bija vairāk domāts šīs lietas kontekstā. Ja mēs skatāmies uz šo te formālo konstitucionālās sūdzības, vai vienkārši sūdzības iesniedzēja pieteikuma saturu, proti, par atbilstību... Nu, tāpat par to, ka 12. panta ceturtais daļa neatbilst šim te... Pareizāk sakot, apakšprogrammā paredzētie līdzekļi neatbilst 12. panta ceturtaļai... Es, es tādā kontekstā šo te minēju. Un, un, un, ja tomēr, nu, mēs šeit vairāk vai mazāk runājam par budžeta tiesībām, par budžeta sagatavošanas procesu.

G. Kūtris: Mēs runājam par tiesību sistēmu.

M. Brencis: Ja mēs... Es jau atbildēju, ja mēs runājam par divām tiesību normām, proti, par apakšprogrammu, 12. panta ceturto daļu, tad, nu, es jau izskaidroju, kāpēc tā ir. Bet, ja mēs runājam par tiesību sistēmu kā tādu, tad manā ieskatā ne tikai... ne tikai likumdošanas darbs ir tas, kas tiesību sistēmu pilnveido un padara skaidrāku, bet arī interpretācija.

G. Kūtris: Un jūsu interpretācijā budžeta likums ir speciālais likums?

M. Brencis: Mūsu ieskatā jā, jo... Un to mēs esamo norādījuši arī atbildes rakstā, pareizāk sakot, uz uzdotajiem jautājumiem uzrakstot attiecīgu atbildi. Proti, tas arī ir no tā, ka budžeta likums ir jaunāks likums, gan arī no tā, ka budžeta likums arī paredz šos te līdzekļus autoceļu fonda uzturēšanai, kas šajā gadījumā uztverams kā speciālā norma. Un to mēs arī redzam no apstrīdētās normas 12. panta ceturtais daļas, proti, pirmā teikuma, ka līdzekļus piešķir saskaņā ar budžeta likumu.

G. Kūtris: Ja jūs šādā interpretācijā skaidrotu, ka budžeta likums kā speciālais likums nosaka pilnīgi visus maksājumus, kas no valsts budžeta ir jāmaksā, un pārējās normas visas tam ir pakārtotas un izpildāmas tiktāl, ciktāl viņas var izpildīt?

M. Brencis: Nu, noteikti tad manai, manai atbildei būtu jābūt tādai pietiekoši vispārīgi vērtējošai, bet ja mēs un, un... Diez vai es pašlaik šajā brīdī varēšu sniegt tādu pietiekoši izvērstu un kompetentu atbildi. Bet, ja mēs runājam par šo normu, tad tomēr speciāl... speciālā norma ir augstāk stāvoša norma ir budžeta likumā. Par pārējām normām tad nu, tad tur jārunā konkrēti, bet ja mēs runājam par šo konkrēto normu, tad mūsu viedoklis ir tāds, kad, jā, šī norma gan jaunāka, gan speciālāka, un es neredzu tiešu pretrunu starp 12. panta ceturtais daļas pirmo teikumu. Mēs šeit ļoti koncentrējamies uz otr... otro teikumu, kas paredz it kā iezīmētus līdzekļus ā...

G. Kūtris: Bet principā visām iestādēm... valsts iestādēm budžetu nosaka valsts budžeta likums.

M. Brencis: Nu... Principā, jā. Tas ir, tas ir arī budžet...

G. Kūtris: Neierakstot likumā šo normu būtu skaidrs, ka budžeta likumā ir noteikts finansējums.

M. Brencis: Tieši tā. Precīzi.

G. Kūtris: Ja jau ieraksta kā precizējošu normu, tad laika šai normai ir kaut kāda īpaša nozīme?

M. Brencis: Par nozīmi jau viedokli sniedza Satiksmes ministrija... Cik es saprotu, tad tā doma ir prioritizēt šo nozari, bet mēs nonākam līdz skaudrai patiesībai, ka tomēr līdzekļus funkcijām var tērēt tikai tad, ja tie tiek paredzēti valsts budžetā.

G. Kūtris: Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Jā, es tā īsi, lai saprastu. Valdība var izpildīt budžetu, kas neatbilst likumam, ne tikai autoceļu likumam, jo budžets ir jaunāka speciāla tiesību norma? Tā es saprotu.

M. Brencis: Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu un finanšu vadību” 1. pants to paredz, kad mums valdībai jāpieņem līdzsvarots budžets.

K. Krūma: Vai Ministru kabinets tādejādi drīkst iesniegt Saeimai tikai sabalansētu budžetu, kas vienlaicīgi arī neatbilst citām tiesību normām? Jo primārais uzdevums, tāpat, ir iesniegt sabalansētu budžetu.

M. Brencis: Visas tiesību normas jāvērtē kopsakarā. Un tai brīdī, kad valdība iesniedz sa... sabalansētu budžetu, to vērtē, protams, arī Saeima. Šajā gadījumā, cik es saprotu, strīda nav par to, vai 2011. gada budžets ir apstiprināts pretēji Satversmei noteiktai kārtībai vai arī pretēji kādai tiesību normai, kas regulē budžeta izstrādes un pieņemšanas procedūru.

K. Krūma: Un attiecībā uz konkrētu Ministru kabineta sēžu protokollēmumiem. Nevienā no protokollēmumiem nav noteikta atruna, kas ir pieļaujama, ka satiksmes ministrs ir izteicis iebildes veikt kādus grozījumus attiecīgi likumā par autoceļiem 12.⁴ punktā, lai nodrošinātu tā atbilstību budžeta likumam. Tas, jūsuprāt, netraucē secināt, ka Satiksmes ministrija ir vai nav ievērojusi protokola lēmumus lemto?

M. Brencis: Es jau savas runas sākumā minēju, ka...

K. Krūma: Jūs vienojāties par interpretāciju.. Tāda bija tā..

M. Brencis: Mēs, mēs ar šo uzdevumu uzdodot izvērtēt normatīvos aktus nozarē neuzdevām tieši uzdevumu, sagatavot tieši tādus grozījumus. Tas bija uzdevums, un Satiksmes ministrija to izvērtēja. Kāpēc viņi to neiesniedza, viņi atbildēja. Līdz ar to...

K. Krūma: Tas nekas, ka tas neparādās pēc tam kaut kādā Ministru kabineta fiksētā protokolā, lēmumā, kur jūs fiksējat, ka jūs kā Ministru kabinets, kā koleģiāla institūcija piekrītat visi šai interpretācijai. Jo es saprotu, ka Finanšu ministrija šodien apstiprināja, ka viņu interpretācija bija drusku savādāka nekā Satiksmes ministrijas interpretācija.

M. Brencis: Nu, es domāju, tas ir neizbēgami, jo ņemot vērā, ka Finanšu ministrijas uzdevums ir sagatavot sabalansētu budžetu, nozares ministrijas uzdevums ir nodrošināt nepieciešamos finanšu līdzekļus savu prioritāšu izpildei. Un valdībā ir jāpieņem koleģiāls lēmums.

K. Krūma: Kur tas koleģiālais lēmums atspoguļojās? Tikai jūsu lēmumā par budžeta projektu, kuru jūs iesniedzat Saeimai? Ciparos, vai tas parādās vēl kaut kur citur?

M. Brencis: Tas parādās arī protokollēmumos, ja mēs runājam konkrēti par ...11. gadu, attiecīgajos protokola lēmumos par, par, par konsolidācijas apmēru, par veicamajiem pasākumiem un pašā budžeta likumā pavadošajā paketē. Un, ja mēs konkrēti runājam par šo likumu, 30. novembra valdības sēdes protokola lēmums, kur, jau kā es minēju, šis jautājums konkrēti netika skarts un šīs interpretācijas izpratne netika ierakstīta protokollēmumā un līdz ar to valdība pieņēma, ka sagatavotais budžets atbilst visai tiesību sistēmai par tiem pienākumiem, kas uzliek valdībai sagatavot sabalansētu budžetu un izskatot šo te... šos te grozījumus likumā „Par autoceļiem” tika akceptēta Satiksmes ministrijas piedāvātā redakcija, kas paredzēja, kā jau minēju, jaunas nodeva ieviešanu.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ja jums tik pārlicecinoša bija inter... tā vecā norma, likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturtās daļas iepriekšējā norma. Tik viennozīmīga interpretācija bija valdībā, kad trīs gadus klusēja. Kāpēc tad jūs grozījāt pagājušā gada decembrī, virzījāt šo projektu grozīšanai?

M. Brencis: Nu, virzītājs bija Satiksmes ministrija. Pieņemtajā gala redakcijā, cik es skatījos, tad tā pieņemtā gala redakcija atšķīrās no valdības akceptētās. Valdībā tika akceptēts pārejas noteikums. Līdz ar to bija, es pieņemu, apsvērumi, kurus Satiksmes ministrijai bija par pamatu šādas te normas virzīšanai. Bet es pieņemu, tas ir mans pieņēmums, ka lai nodrošinātu skaidrāku šīs te normas interpretāciju, nostiprinot šo normu kā plānošanas principu.

G. Kūtris: Tātad, ja es saprotu pareizi, tad valdība apsprieda projektu, kur bija pārejas noteikumos...

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: ... ieviest pakāpenisku.

M. Brencis: Jā.

G. Kūtris: Tas nozīmē, ka šis tomēr nebija princips, bet tāda skaidri iezīmēta norma un tikai Saeimā var izgrozīt?

M. Brencis: Sākotnējā redakcijā, kas valdībā tika stiprināta, paredzēja tiešām pārejas noteikumus, ja nemaldos tas bija 18-tais. Bija paredzēti pārejas noteikumi un Saeima precizēja šo normu un padarīja to skaidrāku tīri no interpretācijas viedokļa. Proti, pasakot, ka pamatā finansējumu piešķir saskaņā ar gadskārtējo budžeta likumu.

G. Kūtris: Tātad iepriekš valdībai bija skaidrs interpretācija, nebija šaubas un tad, kad Satiksmes ministrija ierosināja precizēt, tomēr piekrita, tas nozīmēja, ka zināmas šaubas bija.

M. Brencis: Zināmas šaubas bija, es to nenoliedzu jau savas runas sākumā. Tas jau bija, tas jau nav, es domāju, kad šeit man nav jānoliedz acīm redzamais par interpretāciju un par šaubām un, un to es varu tikai apstiprināt tāpēc, ka mēs redzam, ka likums ir izgrozīts.

G. Kūtris: Paldies. Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim jautājumi ir? Lūdzu.

E. Ikvilds: Tas jautājums nedaudz sasauca ar iepriekš Satiksmes ministrijas pārstāvei uzdoto jautājumu. Respektīvi, likuma par budžeta finanšu vadību 20. pants paredz, ceturtā daļa, jautājumus, kas nav atrisināti valsts budžeta pieprasījuma izskatīšanas procesā, ministrijas un citi centrālo valsts iestāžu vadītāji var nodot izlemšanai Ministru kabinetā. Satiksmes ministrijas pārstāve, jūs dzirdējāt, nevarēja apstiprināt, noliegt vai bija kaut kādu domstarpība, saraksti. Varbūt jūs kā Ministru kabineta pārstāvis varat apstiprināt vai noliegt, vai nekādu viedokli paust?

M. Brencis: Domstarpības attiecībā uz šo normu nebija, jo šādas te normas, teiksim, precizējumi vai grozījumi, vai ierosinājumi šo normu grozīt nebija.

E. Ikvilds: Apstrīdēto vai jauno redakciju?

M. Brencis: Apstrīdēto. Jauno re...

G. Kūtris: Es, atvainojos, apstrīdētā norma šobrīd ir autoceļu finansējums, ja, tātad budžeta likumā.

M. Brencis: Ja mēs runājam par apstrīdēto, tad apstrīdētā...

E. Ikvilds: Jā, tas ir apstrīdētā norma. Tad nebija nekāda sarakste...

M. Brencis: ...nē, nu es, es jau minēju...

E. Ikvilds: Nē, jūs atbildējāt, jūs neuztraucaties...

M. Brencis: Es neuztraucos, es vienkārši gribu pārliecināties.

E. Ikvilds: Kā Ministru kabinets nonāca pie tā secinājuma, kāpēc vajag tieši 160 miljonus, vai šajā programmā samazināt finansējumu, bet nevis 150, 110 vai 100, kas tas bija par metodi, vai paņēmienu, vai vienkārši tas bija aritmētisks cipars, kas smuki izskatījās.

M. Brencis: Jāatzīst, kad es klāt nebiju tad, kad šo jautājumu lēma, bet es domāju, ka tas ir politiskās dienas kārtības un rīcībpolitikas jautājums. Šeit nav juridiski korektas atbildes, kā tika samazināts finansējums autoceļu fondam. Tas ir koleģiāls lēmums valdībā, un katrs ministrs attiecīgi par savu nozari, teiksim tā, mēģinot nodrošināt finansējumu katrs savai nozares prioritātei arī attiecīgi izsakās un gatavo dokumentus un pieprasījumus. Es domāju, šeit tāda tīri juridiska atbilde, kāpēc tik vai cik, es jums ne... nespēšu sniegt, jo, tādēļ, ka likums „Par budžetu un finanšu vadību” paredz procedurālas lietas.

E. Ikvilds: Un pēdējais jautājums. Jūs arī pieminējāt šo normu, tas ir budžets un tā mērķis, 1. pants likumā par budžeta finanšu vadību, un tur ir minēts, es cenšos ļoti precīzi citēt, jo te ir dažādas interpretācijas... Bijis tam otram teikumam. Budžetu izstrādājot, jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt vispārējo ekonomisko līdzsvaru, es pasvītroju, vispārēju ekonomisko līdzsvaru, nevis budžeta stabilitāti vai balansēšanu, kaut kādu līdzsvarošanu. Un saki, lūdzu, vai, apspriežot tieši šo apstrīdēto normu, valdība... Vai tas bija, sagatavojot pirms iesniegšanas Saeimā, vai izvērtējot to pirms izskatīšanas otrajā lasījumā, budžeta projektu.

Kādas sekas tautsaimniecībai radīs tieši šis līdzekļu būtiskais samazinājums un kā nākotnē iespējams, nu, radīt kaut kādus kompensējošus mehānismus vai kaut kādus citus finanšu avotus, lai... jo cik, es varu kļūdīties, mani var precizēt lietpratēji, bet šobrīd jau vairāk kā miljards apmērā ir deficīts, kas nepieciešams tiem darbiem... Kas, nu, pēdējos trijos, četros gados nav nofinansēti tieši autoceļu saimniecībā Latvijā.

M. Brencis: Ikvilda kungs, jūs man uzdevāt apmēram kādus piecus vai sešus jautājumus, es nespēju uz viņiem visiem atbildēt, bet, nu, atbildot uz to jautājumu, kuru es saklausīju...

E. Ikvilds: Par tautsaimniecību, jo budžeta paketē tas ir jāparedz.

M. Brencis: Saprotiet, šī te sabalansētība jebšu šis te ekonomiskais līdzsvars to arī nozīmē, ka mēs nevaram apsolīt jeb ierakstīt, vienkāršiem vārtiem runājot, budžeta likumā kaut kādu skaitli, paļaujoties uz to, ka kaut kādā brīdī tā nauda parādīsies. Kā jau Finanšu ministrijas pārstāve minēja, ka šīs te izdevumu pozīcijas parādās, izejot no ieņēmumu prognozes, un es domāju – šajā gadījumā nav šaubu, ka budžets sagatavots ir, sabalansēts, ievērojot šo te fiskālo mērķi, proti, samazināt izdevumus, jo vienkārši mums nav tik daudz ieņēmumi. Ja ir runa par autoceļu stāvokli un, teiksim, to cik bēdīgā vai nebēdīgā stāvoklī tie atrodas, nu, es nebūšu tas īstais cilvēks, kurš spēs jums to atbildēt.

E. Ikvilds: Bet jūs esat pilnvarots...

M. Brencis: Es esmu pilnvarots sniegt Ministru kabineta viedokli, un es izskaidroju, pie kādiem apstākļiem tiek pieņemts lēmums un, un cik, nu, es to spēju, tik es izskaidroju, bet par autoceļu stāvokli...

E. Ikvilds: Es varbūt precizēšu. Jūs minējāt, kad prognoze, bet kāpēc tad tieši prognoze pie 80 miljoniem bija, bet nevis pie 87 miljoniem, jo nemainījās jau tā likuma norma paliek. Jūs gan tā nievājoši, tas ir tikai otram teikums, bet tā ir tā būtība, jo atšķirībā no citiem, kuri sasaista ar kopproduktu Latvijas, šeit jau ļoti precīzi: jo vairāk notērē, jo vairām iegulda, jo mazāk notērē degvielas patēriņu, tas ir, mazāk brauc ar mašīnām, jo mazāk arī vajag ieguldīt. Mazāk nodilst asfalts, mazāk ir lauku ceļi nolietoti, ja, mazāk ceļazīmes ir nepieciešamas. Jo vienkārši nebrauc cilvēki. Visur citur ir iezīmēts, vienkārši sasaiste ar kopproduktu. Vai arī ar kopējo valsts budžetu.

M. Brencis: Ja jautājums bija par to, vai korekta sasaiste par to, kā autovadītājs lej benzīnu bākā, benzīnu un no tā tiek remontēti ceļi. Mūsu ieskatā tā, tā nav prātīga un tā nav elastīga budžeta plānošana. Šīs sasaistes, viņas jebkurā gadījumā būs jākorrigē, jo ieņēmumu prognozes var neizpildīties būs nepieciešams, jā... jānodrošina papildus līdzekļi. Līdz ar to, es tādā mērā nevar piekrist, ka šī sasaiste, nu, viņa ir, viņa ir teiksim tā, nu, kā princips un kā, kā tas, kas nodrošina nozarei pilnīgi, pilnīgi pietiekamu līdzekļu finansēšanu. Tam, tam es nevaru piekrist.

Un, ja mēs runājam par, teiksim par, par to, kā citās nozarēs, nu, principā Tieslietu ministrijas pārstāve diezgan precīzi komentēja šo situāciju, ka jebkurā gadījumā mums ir jāraugās, kādi ir budžeta mērķi. Šajā gadījumā bija šis te fiskālais mērķis samazināt izdevumus, un tas ir rīcībpolitikas jautājums. Es jau atbildēju. To nevienā normā jūs neizlasīsiet, kāpēc vienai nozarei ir noņemts tik un kāpēc otrai tik. Nu, tas ir valdības kā koleģiālās institūcijas kopējas lēmums.

E. Ikvilds: Bet tāpēc jūs arī aicināja, jo to nevar nekur izlasīt, un te var uzdot jums...

M. Brencis: Ziniet, es neesmu valdības loceklis un man... Man uzdevums ir izskaidrot pieņemto lēmumu! Man ir uzdevums izskaidrot pieņemtā lēmuma atbilstību tiesību normām, ko es daru, manuprāt, pietiekoši skaidri, jo budžeta likums paredz šo te līdzsvarotības principu. Un tas ir tas virsmērķis, kāpēc valdībā par to lemj. Un par pavadošo paketi es jau izstāstīju.

E. Ikvilds: Paldies.

G. Kūtris: Paldies. Vai Saeimas pārstāvim būtu kādi jautājumi?

G. Kusiņš: Man viens jums precizējošs jautājums. Jūs teicāt, ka pārejas noteikumā. Vai pārejas noteikumi attiecas uz 2011. gadu?

M. Brencis: Nē, pārejas noteikumi attiecas uz 2012. gadu.

G. Kusiņš: Paldies. Tad tas neattiecas uz apstrīdēto normu?

M. Brencis: Nē, tas neattiecas... Vienkārši man tādu jautājumu uzdeva.

G. Kūtris: Paldies... Paldies jums. Tā pieaicinātās personas ir uzklausītas un tiesa pasludina pārtraukumu uz 15 minūtēm. Tas ir, pēc šī pulksteņa, trijās un piecpadsmit.

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Turpinām tiesas sēdi. Pieaicinātās personas ir uzklausītas. Vai kādam būtu jautājumi kādai pieaicinātai personai vai lietas dalībniekiem? Tiesnešiem jautājumi būtu? Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim ir kāds jautājums radies?

E. Ikvilds: Nav.

G. Kūtris: Vai Saeimas pārstāvim...

G. Kusiņš: Nav.

G. Kūtris: Nav. Ja vairāk jautājumu nav paziņoju, ka lietas izskatīšanas pēc būtības ir pabeigta un tiek atklātas tiesas debates. Lietas dalībniekiem: kāds ir jūsu viedoklis par jums debatēm nepieciešamo laiku?

E. Ikvilds: Es negribētu gari vilkt.

G. Kūtris: Nu, orientējoši?

E. Ikvilds: 15 minūtes.

G. Kūtris: 15 minūtes... Saeimas pārstāvim kāds viedoklis?

G. Kusiņš: Četras lapas. 15., 20 minūtes.

G. Kūtris: Arī apmēram, tā tad orientēsimies apmēram uz 20 minūtēm. Tā tiesas debatēs pirmajam vārds ir pieteikuma iesniedzēja pārstāvim, lūdzu, jūsu runa.

E. Ikvilds: Godājamā tiesa, Saeimas pārstāvi, pieaicinātās personas!

Nu, šodien, manuprāt, daudz un noderīgas informācijas bija iegūts. Uz klausot pieaicinātās personas, uzdodot viņiem jautājumus, kas man kā pārstāvim kaut kādu papildus jaunu informāciju dod, lai varētu, manuprāt, pamatot pieteikuma iesniedzēju tos argumentus un joprojām uzskatīt, kad, pieņemot apstrīdēto tiesību normu, likumdevējs, konkrēti Saeima, ir pārkāpusi Satversmes 1. pantā paredzētos principus. Un šajā gadījumā ir jāatzīst, kad 2011. gada budžeta, valsts budžeta, ceturtnā pielikuma programma 23.00.00 ir atzīstama par neatbilstošu.

Kāpēc? Es jau centos ar jautājumiem šeit uzdot un tā, lai rosinātu to izpratni, ar ko atšķiras tieši šis iezīmētais, tā saucamais finanšu avots, no vispārējiem principiem. Un tomēr varbūt jaunie cilvēki, kas šodien pedālējās tiesas procesā, nu, nevarēja tai brīdī būt kā klātesot, nevarēja kritiski vērtēt.

Citi cilvēki atceras to kopējo situāciju, kas bija valstī 90. gadu sākumā. To bezizeju, kas bija valsts budžetā. Nepietiekamos finanšu resursus. Un es šeit ne tikai izceļu autoceļus vai vispār transporta nozari, bet kopumā valsts tai brīdī bija ļoti pieticīgos resursos. Un likumdevējs tā, tā laika likumdevējs izlēma, kad, atšķirībā no vispārējās dotācijas, iezīmēt konkrētu finanšu avotu, lai varētu pārredzami attīstīt konkrēti tautsaimniecības jomu. Lai šai jomai būtu pietiekami finanšu resursi. Lai tās apsaimniekošanā nepasliktinātos iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāte. Šodien mēs dzirdējam, ka arī citās jomās valsts budžeta ir kaut kādā veidā iezīmēti tie finanšu resursi, kuru mērķim, nu, piemēram, aizsardzībai, tas izriet no Latvijas saistībām integrējoties Transatlantiskās organizācijās, zinātnei, pētījumiem, tas izriet no Latvijas saistībām Eiropas Savienības dalībā, kura apņemšanās, ka palielināt secīgi finanšu resursu apjomu zinātnē, tas arī ir lauksaimniecībā.

Dzirdēt šīs nozares, tās ir tās nozares, kas patiesībā ir Latvijas prioritātes. Un, proti, tā ir izglītība, attīstība, tā ir infrastruktūra, kur ir gan transporta joma, gan IT joma, jauna joma, kas 90. gadu sākumā, protams, nebija, gan lauksaimniecība. Nu, drošība Latvijai kā mazai valstij, kur ir liela teritorija, bet maz iedzīvotāju, tā arī objektīva nepieciešamība. Mēs šobrīd nevaram būt apdraudēti, bet hipotētiski mums ir jāsadarbojas ar citiem partneriem, lai palielinātu šajā reģionā drošība jomu. Un to jau 1776. gadā Ādams Smits savā darbā ir minējis, kādas ir valsts pamat funkcijas, ja. Tas ir, aizsargāt valsti no ārējā ienaidnieka, nodrošināt iekšējo kārtību un garantēt to būvju, to institūciju eksistenci, kas ir nepieciešama, lai normāli funkcionētu šī valsts.

Likumā „Par budžetu un finanšu vadību” 1. pants, otrā daļa pasaka, ka budžets viņa mērķis ir noteikt un pamatot kādi līdzekļi ir nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām, pašvaldībām to valsts pienākumu izpildei. Es pasvītroju, to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar likumdošanas aktiem, kura noteikta ar likumdošanas aktiem. Šeit, tiesas zālē, mēs dzirdējam, kad ir normatīvais akts, bija tajā laikā normatīvais akts, proti, likumā „Par autoceļiem” 12. panta ceturtā daļa, kas pamatoja, kādā apmērā tiek nodrošināšana valsts ceļu finansēšana Latvijas Republikā.

Mēs, uzklusot pieaicināto personu, Satiksmes ministrijas pārstāvi, dzirdējam, kad visi šie līdzekļi ir pamatojami, kad resursi ir izlietoti paredzētiem mērķiem, kad tas samazinājums nav nekādā veidā objektīvi veidojies neviena ne Finanšu ministrijas pārstāvis, ne Ministru kabineta pārstāvis nav spējīgi pamatot, kāpēc tieši šādā apmērā, kāpēc tieši ar šiem apstākļiem, kas tas ir par pamatojumu.

Nevarētu piekrist Saeimas pārstāvja un arī Tieslietu ministrijas pārstāvja teiktajam, kad, lūk, adresētas šīs normas, tā nav apstrīdētā norma, bet ar ko kolīzija veidojas, tas ir autoceļu likuma 12. pants ceturtā daļa, ir Ministru kabinets un Saeima. Jau Satversmes 64. pants, 66. pants daudz detalizētāk pasaka kāds ir likumdošanas process tieši budžeta pieņemšanā. Šīs normas mērķis bija nodrošināt konkrētu sabiedrisko interešu aizsardzību un īstenošanu. Un vienīgi šī norma ir radīta sabiedrisko interešu vārdā. Es nepiekrīstu, kad adresāts ir valsts institūcijas, jo ja mēs studējam kaut vai Monteskjē darbus, kaut vai Satversmes tiesas spriedumos secinājumus par varas dalīšanu, tad nepārprotami izpildvaras uzdevums ir ievērot visu likumus.

Mēs dzirdējam, kā tapa vai netapa šis budžeta likums. Cik pavirši viņš tika sagatavots. Kas man nepatīk, ja, kad mēs varējām to secināt devītajā gadā, mēs to varējām secināt desmitajā gadā, bet tā prakse nemainās, ja. Vienmēr tiek argumentēts, ka ļoti steidzami vajag, es gribētu redzēt, kā ļoti īsā termiņā Saeimas deputāti bez papildus informācijas varēja

iesniegt, sagatavot kvalitatīvu priekšlikumu. Protams, ka ne ātrāk kā otrajā lasījumā, 2010. gada 20. decembrī Ainārs Šlesers ļoti precīzi, korekti izteicās, ka veidosies 160 miljoni latu deficīts konkrētajā programmā.

Diemžēl kopš 2010. gada, nu, nebija nekādi no valdības puses, no atbildīgām institūcijām puses kaut kādi sperti soļi, lai šo pretrunu novērstu. Šo pretrunu varēja novērst, vai nu labojot likuma normu, kas notika daudz vēlāk. Vai atkal nodrošinot papildus finansējumu, ko arī varēja izdarīt. Diemžēl šī rīcība no valsts institūciju puses, nu, nav uzskatāma par korektu. Par pieņemšanas gaitu. Satversmes tiesa vairākos spriedumos, piemēram, 2008. gada 16. decembra spriedumā „par krimināllikuma 230. panta pirmās daļas atbilstību Eiropas Cilvēka tiesību pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. panta pirmās daļas pirmam teikumam un Satversmes 64., 65. pantam un 92. panta otrajam teikumam 6.4. punktā. Ļoti konkrēti pasaka, ka atbildīgā komisija nodrošina, lai likumprojekts izskatīšanā Saeimas sēdē tiek sagatavots pilnvērtīgi.

Tas nozīmē, kad atbildīgā Saeimas komisija varēja gūt informāciju, bet viņa nevēlējās to gūt, ja, nebija ne iniciatīvas no tieši atbildīgās, es pasvītēju, komisijas. Nevis no kaut kādas koalīcijas partijas, nevis no kaut kāda ministra, ja, bet tā institūcija, kas ir atbildīga likumdošanas procesā par budžeta veidošanu, nav nekādu iniciatīvu izrādījusi, lai novērstu šo pretrunu, ja.

Un tas tikai par labu nāktu, ka tad nebūtu ne šī te tiesvedība, ne iebildumi. Par tiesisko paļāvību. Protams, šī ir abstrakta sūdzība un konkrētas institūcijas, konkrēta fiziskas personas nevar celt iebildumus un, protams, arī vairs... Budžeta gads ir beidzies viņiem neviens neko nekompensētu. Bet mēs vēlamies šai valstī stabilitāti, mēs vēlamies pārredzamu nākotni, mēs katrs savā darbā, savā arodā, savā profesijā gribam būt droši, kad rītdien man darbs būs, kad es varēšu braukt ar transportlīdzekli un nonākt galapunktā un paredzamā laikā, ka mani bērni neatkarīgi vai viņi dzīvi Rīgas centrā, piepilsētā vai kaut kur tālu... Nākotnē, ka viņi var sasniegt savu skolu, ka viņi var atgriezties mājvietā vai no izklaides vietām atgriezties.

Šī likuma mērķis, kurš faktiski tika noniecināts, arī ir tā jaunā redakcija likumā „Par autoceļiem” 4. pants... 12. panta ceturtā daļa. Tā bija adresēta sabiedrībai, kad viņa var būt droša, kad vismaz šajā jomā, autoceļu uzturēšanā, nepasliktināsies kvalitāte, ka tas finanšu resursu apjoms, kas ir paredzēts, lai valsts varētu pildīt savus pienākumus nesaruks. Es nevarētu piekrist tiem argumentiem, kas bija Finanšu ministrijas pausti, ka tā ir tā joma, kur vajadzēja akūti samazināt finanšu resursus, ja. Nav šajā lietā gūti pierādījumi, kad tieši tādā apmērā, ka tieši tik lielā apmērā, kas divas reizes pārsniedz reāli pagājušajā gadā piešķirto finansējumu bija jāsamazina finanšu resursi.

Es jau paskaidrojuma daļā atsaucos uz Eiropas komisāru bijušo Daļu Gribauskaiti, kas tagad ir Lietuvas prezidente, kad viņa uzskatīja, un tā ir Eiropas politika. Katrs nodoklis tiek radīts, izpildīts, iekasēts ar konkrētu mērķi. Valdība varēja rīkoties savādāk, samazināt akcīzes nodokļa apmēru, cilvēki mazāk būtu maksājuši budžetā šo naudu, un būtu tie paši 80 miljoni. Un sekas tieši tādas pašas bija. Bet valdība nez kāpēc uzskata, kad visas kļūdas, kuras ir notikušas, ja, ir uz iedzīvotāju, sabiedrības interesēm. Šajā gadījumā nevis valdība kļūdījās savā budžeta postenī kādā ministrijā ieplānojot mazāk resursus, ja.

Es aicinu apmierināt iesniegto pieteikumu un paldies jums.

G. Kūtris: Paldies. Saeimas pārstāvim. Lūdzu, jums vārds runai.

G. Kusīņš: Ja. Godātā tiesa! Manuprāt, nav gūti pierādījumi, ka būtu, pieņemot šo apstrīdēto normu, notikuši kaut kādi formāli pārkāpumi. Tādā izpratnē formāli pārkāpumi. Bija likumprojekts iesniegts. Tas tika atzīts par steidzamu. Pieņemts, izsludināts, stājies spēkā. Par to strīds nav un par to neviens arī nerunā. Es domāju, ka strīds varēja būt, bet diskusija nesanāca, jo vairāk nekādi, nekādi papildus argumenti neizskanēja.

Par vienu citu lietu. Saeima atbildot uz... gan atbildes rakstā, gan atbildot uz papildus jautājumiem norādīja, ka ir iespējamas divas izpratnes par šo: gan likums formālā izpratnē, gan likums pēc būtības. Jāsaka, ka valsts budžets patiešām ir ar duālu dabu. Valsts budžetā jūs varat atrast, ir skaidras tiesību normas un valsts budžetā parasti ir kādi, nu, 20 panti, un tur var atrast skaidri tradicionālas tiesību normas. Tur daži panti ir vairāk tādi, pēc ārēja izskatā kā administratīvi rīkojumi.

Valsts budžetam parasti ir pielikumi, un šobrīd mēs strīdamies par, par, par vienu pielikumu un vienu atsevišķu daļu. Manuprāt, Satversmes tiesa šo lietu jau patiesībā izlēma, jo Saeima lūdza izvērtēt šo, bet Satversmes tiesa turpināja lietas izskatīšanu un tāpēc Saeima neakcentēja savā pozīcijā vairāk šo, šos argumentus. Tikai atbildot uz jautājumiem, es vēlreiz norādīju, ka mēs vēl aizvien pieturamies pie mūsu atbildēm... atbildēs uz jautājumiem norādītās pozīcijas, ka šie patiesībā ir tādi administratīvi rīkojumi. Lai gan Satversmes tiesa, lietu šo turpinot, patiesībā šo jautājumu jau ir izlēmusi un mani argumenti jau šeit izskan, es jau gribētu teikt novēloti, jo viņiem jau vairs nav jēgas, jūs jau par šo lietu esat nolēmuši, turpināt un, un jūs jau esat izšķīruši šo te.

Trešā lieta, par ko, man liekas, bija visa šī diskusija šodien gan pirms pusdienas laika, gan arī pēc. Ne tik daudz par apstrīdēto normu, bet gan par likuma „Par autoceļiem” 12. panta ceturto daļu. Un parādījās, ka šīs interpretācijas atšķīrās. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvju interpretācija atšķīrās no tās interpretācijas, ko sniedza gan Ministru kabinets, gan Satiksmes ministrija, daļēji arī Finanšu ministrija. Varējām redzēt, ka ir, nu, tādas jūtami atšķirīgas pozīcijas. 12. panta ceturto daļu ir saprotama dažādi. Nu, es nepakavēšos pie iemesliem, tie var būt dažādi. Arī Saeimā netika konstatētas pretrunas. Un tieši tāpēc netika izmantotas Saeimas kārtības rullja 111. pants. Ne jau tāpēc, ka tur kāds noslēpa šo pretrunu, jo, ja normu saprot... normu jau... Ja šo apstrīdēto administratīvo rīkojumu, ko var saprast arī kā normu. Ja šo saprot kā... ka tas rada pretrunu, tādā gadījumā bija jāiedarbina 111. pants.

Man būtu jautājums un es gribētu vērst tiesas uzmanību uz to, ka, nu, reti kad parādās, nu, vismaz tajos procesos vismaz mutvārdu procesos, kuros man nākas pārstāvēt Saeimu. Reti parādās tik krasi atšķirīgas interpretācijas vienai tiesību normai. Vieni saka: norma paredz kaut ko vienu, un citi: nē, norma paredz kaut ko citu. Un man liekas, te arī slēpjas galvenā problēma. 12. panta ceturto daļu tā redakcija, kas bija spēkā līdz 1. janvārim sastāvēja no vairākiem teikumiem, un es negribu izteikt pieņēmumus taču, man šķiet, ka vieni šo teikumu lasa plašāk sistēmiski kopā ar citiem. Īpaši lasot pirmo teikumu, kur ir rakstīts, piešķir saskaņā ar budžeta likumu un tāpēc viņiem liekās, ka šī ceturto... vecā ceturto daļa saka: tikai plānošanas principu. Pieteikuma iesniedzēju un pieteikuma iesniedzēju pārstāvis uzskata, ka tas ir saistošs noteikums un, un, un tas bija obligāti ievērojams. Man liekās, ka negribas teikt attaisnojumu šādai dažādai interpretācijai var dot arī 2010. gada gadskārtējais budžets, kura ar atbildēja Satiksmes ministrijas pārstāve, finansējums tika piešķirts mazāk. Es pieļauju, ka šīs normas ikdienas piemērošana, tad arī bija tā, kas izlēma šo normu arī tad interpretēt dažādi. Ja desmitajā gadā to var interpretēt tā, tad kāpēc vienpadsmitajā gadā arī viņu nevar interpretēt tieši tāpat.

Līdz ar to, man liekas, nav gūti pierādījumi, ka pilnīgi pretēji skaidram teikumam vai skaidrai tiesību normai Satiksmes ministrija, Finanšu ministrija, Ministru kabinets vai Saeima būtu stūrgalvīgi teikusi: ”Nē, mums tas liekas pilnīgi citādāk un mēs to saprotam šeit...” Šeit 12. panta ceturto daļu bija spēkā līdz 1. janvārim, tomēr varēja tikt dažādi interpretēta. Un, man liekas, to varētu uzskatīt par tādu teorētiski iespējamu kļūdu, negribas teikt alošanos, bet teorētiski pieļautu kļūdu. Tā nevar izslēgt, un šādas viedokļu atšķirības teorētiski var pastāvēt.

Ko no tā, mūsaprāt, var secināt? Mūsaprāt, no 1. panta izrietošais likumības princips nevar tikt interpretēts, mūsaprāt, tādejādi, ka visas normas, kas pieņemtas dažādu iemeslu

dēļ. Arī šīs kļūdas dēļ. Šīs saprātīgās alošanās dēļ. Sauksim viņu tā. Uzreiz, negrozot iepriekšējās normas. Tad šis jaunais likums uzreiz automātiski būtu pretrunā Satversmes 1. pantam. Tas ko es gribu vērst tiesas uzmanību uz tās, manuprāt, ir iespējams, nu, juridiski šo normu interpretēt arī tā, kā to dara Ministru kabinets un Satiksmes ministrija. Tā nav teorētiski neiespējama interpretācija.

Ja tomēr Satversmes tiesa noraida šādu, un uzskata, ka šī ir, apstrīdēta ir tiesību norma, tad Saeima vēl aizvien uztur savu pozīciju, ka šo kolīziju varēja novērst ar klasiskām tiesību normu interpretācijas metodēm. Un šeit nepastāvēja tāda situācija, ka nebija jāgroza. Jā, mēs atzīstam, ka ir pretrunas, tādā gadījumā būtu jāiedarbina 111. pants Saeimas kārtības rullī, bet tas netika konstatēts.

Un jāsaka tā, ka šajā lietā es gribu vēlreiz uzsvērt, kad Saeima patiešām ir jāievēro visas savas procedūras, visas Saeimas kārtības rullī noteiktās procedūras. Un es varbūt gribu nedaudz precizēt savu atbildes runā teikto pozīciju. Budžeta paketē bija iesniegts grozījums par autoceļiem, bet viņš bija par kaut ko citu. Līdz ar to, nu, es vienkārši to sakt, ka nebija budžeta paketē, nebija grozījums par šo, nebija par 12. panta ceturto daļu. Bet iepriekšējos gados tāds nep... Arī Reira kungs norādīja, ka neviena institūcija neizteica iebildumus un nenorādīja, ka ir pretruna.

Līdz ar to, manuprāt, nav pamatoti uzskatīt, ka Saeima ir rīkojusies kaut kādi apzināti pretēji, mēģinot klaji ignorēt 12. panta ceturto daļu. Pat ja mēs viņu uztveram kā, kā, kā saistošu, tā kā uzskata pieteikuma iesniedzēji. Līdz ar to, ja Saeima būtu konstatējusi pretrunu mēs... Nešaubos, ka viņa būtu rīkojusies, un šāds grozījums tiktu izdarīts. To apliecina arī tas, ka tad, kad sākās diskusijas par šo lietu, gan Ministru kabinets iesniedza redakciju, kas attiecās uz šo 12. panta ceturto daļu piemērošanu, gan arī Saeimas Juridiskais birojs iesniedza priekšlikumu, un arī tas tika skatīts Ministru kabineta sēdē, un arī Saeima tad galu galā pieņēma 12. panta ceturto daļu jaunu redakciju. Izšķīrās, ka būs tieši šāda lieta. Rīcība liecina līdz ar to par pretējo.

Saeima negrozīja nevis tāpēc, ka negribēja, bet tāpēc, ka netika konstatēta pretruna. Mēs varam teikt kļūdaina interpretācija jā, bet nu teorētiski iespējama interpretācija. Līdz ar to man liekā, ka šobrīd 12. panta ceturto daļu ir izteikta tādā redakcijā, kas nerada šādas pret... šādas neskaidrības, es nevaru piekrist viedoklim, ka šis princips ir aprakts. Šī doma ir izteikta citādākiem vārdiem, bet šī ideja ir... saglabāta 12. panta ceturto daļā. Tas neliedz šo normu vēlreiz precizēt no tiesiskās skaidrības viedokļa un salikt citus akcentus.

Pie šādiem apstākļiem Saeima uzskata, ka apstrīdētā valsts budžeta daļa, nesaukšu vairs ne norma, ne administratīvs rīkojums, atbilst Satversmes 1. pantam. Es vēlētos norādīt, ka, ja Satversmes tiesa uzskatītu, ka likumības princips prasīja, ka likumā „Par autoceļiem” obligāti bija nepieciešami grozījumi. Tad Saeima uzskata, ka šādas atkāpes Ministru kabineta nostājai un arī Saeimas nostājai, jo šeit ir secīgas darbības. Ministru kabinets neiesniedza un arī Saeima šo neizdarīja. Tad šādas atkāpes būtu uzskatāmas par tādām, kas nepadara apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 1. pantam.

Jo pieņemot budžetu pamatā procedūra ir ievērota un teorētiski šāda Ministru kabineta, Satiksmes ministrijas un Saeimas interpretācija bija iespējama. Es vēlos atsaukties uz Satversmes tiesas līdžīgu, nu, ne līdžīgu, bet vienu citu lietu, tā saukto „atkārtotās uzticības izteikšanas” lietu, kur arī Saeim... Satversmes tiesa nokonstatēja, ka, lai arī ir atsevišķas procedūras pārkāpumi, tomēr tie nesastāda tādu apmēru, lai atzītu šo rīcību par antikonstitucionālu.

Līdz ar to es vēlreiz atkārtāju, mēs lūdzam atzīt šo normu par atbilstošu Satversmes 1. pantam. Paldies!

G. Kūtris: Paldies. Ar to pasludinu tiesas debātes par slēgtām. Vai lietas dalībniekiem ir vēlēšanās izteikt kādu repliku?

E. Ikvīlds: Paldies, nē.

G. Kūtris: Jums nav.

G. Kusiņš: Paldies.

G. Kūtris: Jums arī nav. Līdz ar to lieta tiesā ir izskatīta.

Un tiesa nolēma, ka spriedums tiks pasludināts 3. februārī. Tā ir piektdiena, pulksten 10⁰⁰.

A. Žugans: Lūdzu visiem piecelties!

Stenogrammas izgatavotāja

Alise Ziemele

Tiesas sēžu sekretārs

Arnis Žugans